

Tomas

zdravstveni turizam 2018.

stavovi i potrošnja korisnika usluga
zdravstvenog turizma u Hrvatskoj

Zagreb, 2019.

Tomas

zdravstveni turizam 2018.

stavovi i potrošnja korisnika usluga
zdravstvenog turizma u Hrvatskoj

Naručitelji:

Hrvatska turistička zajednica
Hrvatska gospodarska komora
Turistička zajednica Istarske županije
Turistička zajednica Primorsko-goranske županije
Turistička zajednica Splitsko-dalmatinske županije
Turistička zajednica Grada Zagreba

Autori:

Zrinka Marušić, mag. math.
Mr. sc. Neda Telišman Košuta
Dr. sc. Ivan Sever

Suradnici:

Višnja Mezak, bacc. oec.
Zoran Petrović

Dizajn naslovnice:

Goran Curl

SADRŽAJ

SAŽETAK/ EXECUTIVE SUMMARY	5
SAŽETAK	7
EXECUTIVE SUMMARY	9
1. UVOD	11
2. METODE ISTRAŽIVANJA	15
3. OBILJEŽJA TURISTIČKE POTRAŽNJE U ZDRAVSTVENOM TURIZMU	23
3.1. Profil korisnika zdravstveno-turističkih usluga u Hrvatskoj	25
3.2. Motivacija za dolazak i odabir zdravstvene ustanove	27
3.3. Obilježja putovanja	30
3.4. Boravak u destinaciji	33
3.5. Boravak u zdravstvenoj ustanovi	36
3.6. Potrošnja korisnika zdravstveno-turističkih usluga u Hrvatskoj	39
4. OBILJEŽJA TURISTIČKE POTRAŽNJE U WELLNESS TURIZMU	43
5. OBILJEŽJA TURISTIČKE POTRAŽNJE U LJEČILIŠNOM TURIZMU	47
6. OBILJEŽJA TURISTIČKE POTRAŽNJE U MEDICINSKOM TURIZMU	51
7. ZAKLJUČAK	55
8. LITERATURA I IZVORI PODATAKA	59
9. PRILOZI	63
Prilog 1. Obilježja turističke potražnje u zdravstvenom turizmu prema glavnim segmentima potražnje	71
Prilog 2. Obilježja turističke potražnje u wellnessu prema glavnim emitivnim tržištima	87
Prilog 3. Obilježja turističke potražnje u lječilišnom turizmu prema glavnim emitivnim tržištima	101
Prilog 4. Obilježja turističke potražnje u medicinskom turizmu prema vrsti medicinskog tretmana	113

SAŽETAK/ EXECUTIVE SUMMARY

SAŽETAK

METODE ISTRAŽIVANJA

TOMAS Zdravstveni turizam 2018.	<ul style="list-style-type: none"> Istraživanje Stavova i potrošnje korisnika usluga zdravstvenog turizma u Hrvatskoj (jedno od istraživanja iz 'obitelji' istraživanja TOMAS) Provedeno u 2018. godini po prvi put – pilot istraživanje
Obuhvat	<ul style="list-style-type: none"> Sva tri segmenta zdravstvenog turizma: wellness, lječilišni i medicinski
Instrument istraživanja	<ul style="list-style-type: none"> Dva strukturirana upitnika - jedan za ispitanike u segmentu wellnessa i jedan za ispitanike u segmentu lječilišnog i medicinskog turizma Upitnici na hrvatskom, engleskom, njemačkom, talijanskom i slovenskom jeziku
Način i razdoblje prikupljanja podataka	<ul style="list-style-type: none"> Osobni intervju (računalno potpomognut osobni intervju, CAPI) s posjetiteljima/ korisnicima usluga zdravstvenog turizma Od srpnja do prosinca 2018.
Uzorak (veličina i alokacija)	<ul style="list-style-type: none"> 2.540 ispitanika (1.331 korisnika wellness usluga, 793 korisnika lječilišnih usluga, 416 korisnika medicinskih usluga) 43 objekta/ centra zdravstvenog turizma u Hrvatskoj (28 hotelskih objekata s wellness ponudom, 10 toplica i specijalnih bolnica, 5 poliklinika/ klinika s ponudom medicinskih usluga)

PROFIL KORISNIKA USLUGA U ZDRAVSTVENOM TURIZMU

Nacionalna struktura	<ul style="list-style-type: none"> Korisnici wellness i medicinskih usluga pretežito su stranci (82% i 73%) te dolaze iz bližih tradicionalnih emitivnih turističkih tržista dok su korisnici lječilišnih usluga pretežito domaći gosti (67%)
Dob	<ul style="list-style-type: none"> Zdravstveno-turističke usluge kupuju pretežito pojedinci srednje i starije dobi Najmlađi su u prosjeku korisnici wellness usluga (43 godine), a najstariji korisnici usluga u lječilišnom turizmu (58 godina)
Obrazovanje	<ul style="list-style-type: none"> Korisnici različitih zdravstveno-turističkih usluga značajno se razlikuju prema razini obrazovanja Najveći udio fakultetski obrazovanih gostiju je u wellnessu (53%)
Mjesečni prihodi	<ul style="list-style-type: none"> Wellness gosti su, prema mjesечnim primanjima kućanstva, najbolje platežne moći, a slijede korisnici medicinskih pa lječilišnih usluga
Učestalost putovanja motiviranih zdravstvenim uslugama	<ul style="list-style-type: none"> Oko polovice korisnika wellness i medicinskih usluga te oko dvije-trećine korisnika lječilišnih usluga odlazi na jedno do tri zdravstvenim razlozima motivirana putovanja godišnje; istodobno, oko trećine gostiju nije koristilo ovu vrstu usluga do sada
Motivacija	<ul style="list-style-type: none"> Glavni motivi zdravstveno-turističkih putovanja su relaksacija, fizikalna terapija, stomatološki zahvati i rehabilitacija
Čimbenici koji utječu na odabir ustanove	<ul style="list-style-type: none"> Stručnost liječnika i reputacija ustanove najvažniji su čimbenici odabira ustanove u lječilišnom i medicinskom segmentu Za 25% do 30% gostiju wellness ponuda je presudna za odabir destinacije/ objekta
Izvori informacija	<ul style="list-style-type: none"> Internet je najvažniji izvor informacija za wellness goste (29%), a korisnici lječilišnih i medicinskih usluga u najvećoj se mjeri oslanjaju na preporuke, i to liječnika u lječilišnom segmentu (47%), a rodbine i prijatelja u medicinskom (63%)

Učestalost dolaska u Hrvatsku	<ul style="list-style-type: none"> Inozemni gosti motivirani zdravstveno-turističkim boravkom vrlo su dobri poznavatelji Hrvatske te ih je oko polovica posjetila zemlju šest i više puta; korisnici medicinskih usluga lojalniji su od ostalih segmenata, dok lječilišna ponuda generira najveći udio novih inozemnih korisnika
Prijevozno sredstvo	<ul style="list-style-type: none"> Cestovni prijevoz najučestaliji je način putovanja za korisnike svih oblika zdravstveno-turističke ponude
Rezervacija smještaja	<ul style="list-style-type: none"> Wellness gosti najviše rezerviraju on-line (57%), u lječilišnom segmentu najčešća je off-line rezervacija (74%), a u medicinskom trećina rezervira smještaj izravno preko medicinske ustanove
Pratnja na putovanju	<ul style="list-style-type: none"> Wellness i medicinski gosti najčešće dolaze u pratnji (68% wellness gostiju dolazi samo s partnerom, a 60% korisnika medicinskih usluga putuje samo s partnerom ili i s drugim članovima obitelji); polovica korisnika lječilišta dolazi bez pratnje
Duljina boravka	<ul style="list-style-type: none"> Pretežito jednodnevna potražnja u medicinskom turizmu (61%), dok većina wellness i lječilišnog segmenta ostvaruje noćenja, i to wellness segment u prosjeku 6, a lječilišni 12 noćenja
Vrsta smještaja	<ul style="list-style-type: none"> Wellness gosti u najvećoj mjeri odsjedaju u hotelima (84%), lječilišni gosti pretežito biraju hotele (62%), dok segment medicinskog turizma podjednako koristi hotele i obiteljski smještaj (46% odsjeda u hotelima, 42% u obiteljskom smještaju)
Preferirane aktivnosti u destinaciji	<ul style="list-style-type: none"> Najaktivniji gosti u destinaciji su wellness gosti, slijede lječilišni gosti, iako u puno manjom mjeri, dok čak trećina medicinskih gostiju nema vremena za aktivnosti u destinaciji
Zadovoljstvo ponudom i namjera preporuke destinacije	<ul style="list-style-type: none"> Svi segmenti gostiju izrazito su zadovoljni ponudom destinacije, pri čemu se posebno ističe ljepota prirode i krajolika, osobna sigurnost, atmosfera u destinaciji i gostoljubivost lokalnog stanovništva Iskazana je i izrazito visoka namjera preporuke destinacije
Korištenje tematskih/ specijalističkih paketa zdravstvenih usluga	<ul style="list-style-type: none"> Svi segmenti gostiju u zdravstvenom turizmu rijetko se opredjeljuju za korištenje tematskih/ specijalističkih paketa usluga, najčešće zbog pomanjkanja interesa za takvu vrstu ponude Od wellness usluga najviše se koriste masaže (66%), a od sadržaja bazen (87%), jacuzzi (60%) i saune (54%)
Zadovoljstvo stručnim uslugama u objektu	<ul style="list-style-type: none"> Svi segmenti gostiju su iskazali vrlo visok stupanj zadovoljstva uslugama u objektima, pri čemu se najviše ističu stručnost i ljubaznost osoblja Najvišu razinu zadovoljstva iskazuju korisnici medicinskih usluga
Potrošnja jednodnevnih posjetitelja u destinaciji	<ul style="list-style-type: none"> Wellness segment: 48 € (od toga 22 € za zdravstvene usluge) Lječilišni segment: 82 € (od toga 63 € za zdravstvene usluge) Medicinski segment: 450 € (od toga 423 € za zdravstvene usluge)
Prosječna dnevna potrošnja višednevnih posjetitelja	<ul style="list-style-type: none"> Wellness segment: 149 € (82 € za smještaj, 11 € za zdravstvene usluge) Lječilišni segment: 63 € (34 € za smještaj, 16 € za zdravstvene usluge) Medicinski segment: 292 € (31 € za smještaj, 221 € za zdravstvene usluge)
Izdaci na putovanje i boravak u Hrvatskoj u odnosu na očekivanja	<ul style="list-style-type: none"> Većina korisnika usluga u zdravstvenom turizmu ocijenila je svoje izdatke u skladu s očekivanjima

EXECUTIVE SUMMARY

RESEARCH METHOD

TOMAS Health Tourism 2018.	<ul style="list-style-type: none"> Survey on attitudes and expenditures of visitors to health tourism facilities in Croatia (part of the TOMAS survey 'family') Conducted in 2018 for the first time – pilot survey
Scope	<ul style="list-style-type: none"> Three market segments in health tourism: wellness, health spa and medical
Research instrument	<ul style="list-style-type: none"> Two structured questionnaires – one for the wellness segment and one for the health spa and medical segment Questionnaires in Croatian, English, German, Italian and Slovenian languages
Type and period of data collection	<ul style="list-style-type: none"> Personal interview (computer aided personal interview, CAPI) with visitors/ users of heath tourism services From July to December 2018
Sample (size and allocation)	<ul style="list-style-type: none"> 2.540 interviews (1.331 users of wellness services, 793 users of health spa services, 416 users of medical services) 43 facilities/ heath tourism centers in Croatia (28 hotels with wellness centers, 10 spa centers and special hospitals, 5 clinics with medical tourism services)

VISITOR PROFILE

Nationality	<ul style="list-style-type: none"> Users of wellness and medical tourism services are predominantly foreigners (82% and 73%) coming from Croatia's traditional, close-by tourism generating markets; users of health spa services are mostly domestic guests (67%)
Age	<ul style="list-style-type: none"> Health tourism services are purchased mostly by middle age and older individuals Users of wellness services are on average the youngest (43 years), while users of health spa services tend to be the oldest (58 years)
Education	<ul style="list-style-type: none"> Users of different types of health tourism services differ significantly in education levels The largest share of visitors with a university degree is observed in wellness segment
Income	<ul style="list-style-type: none"> Measured in terms of household monthly income, wellness users have the highest purchasing power, followed by medical and health spa users
Frequency of travel motivated by health related services	<ul style="list-style-type: none"> Approximately half of wellness and medical services users and about two-thirds of health spa users take one to three health motivated trips per year; at the same time, about a third of the visitors had not traveled for health related services up to now
Motivation	<ul style="list-style-type: none"> Main motives of health tourism trips are relaxation, physical therapy, dental work and rehabilitation
Factors influencing choice of facility	<ul style="list-style-type: none"> Physician expertise and facility reputation are the most important factors influencing choice of facility for both health spa and medical tourism segments For 25% to 30% of visitors, the wellness offer is key in choosing destination/ facility
Sources of information	<ul style="list-style-type: none"> The Internet is the most important information source for wellness guests (29%), while users of health spa and medical services rely mostly on recommendations, i.e. health spa users on doctor's recommendations (47%) and medical services users on those from relatives and friends (63%)

Frequency of travel to Croatia	<ul style="list-style-type: none"> Health motivated foreign visitors in Croatia are very familiar with the country, about a half having visited six or more times in the past; users of medical services are more loyal than other two segments, while health spas are generating the largest share of new foreign users
Mode of transport	<ul style="list-style-type: none"> Road transport is the most frequent way of accessing the destination for all health tourism segments
Booking of accommodation	<ul style="list-style-type: none"> Wellness users mostly book accommodation online (57%), health spa users prefer off-line booking by far (74%), while a third of medical services users book their accommodation through the medical facility
Travel party	<ul style="list-style-type: none"> Wellness and medical services users mostly travel with a party (68% of wellness users are accompanied only by a partner and 60% of medical services users travel either with only a partner or with several family members); half of health spa users travel alone
Length of stay	<ul style="list-style-type: none"> Users of medical services for the most part undertake same day trips (61%), while majority of wellness and health spa users realize overnights; wellness guests average 6 nights and health spa users 12 nights per stay
Type of accommodation	<ul style="list-style-type: none"> Wellness users mostly stay in hotels (84%), majority of health spa visitors also choose hotels (62%), while those traveling for medical services are almost equally interested in both hotels (46%) and family accommodation (42%)
Preferred activities in destination	<ul style="list-style-type: none"> Wellness users most actively enjoy the destination, followed by health spa visitors, while as many as a third of medical services users do not have the time for destination activities
Level of satisfaction and likelihood to recommend destination	<ul style="list-style-type: none"> All demand segments express very high level of satisfaction with destination offer and particularly with beauty of nature and scenery, personal safety, atmosphere in destination and friendliness of local population All demand segments are also highly likely to recommend the destination
Use of thematic/ specialty health services packages	<ul style="list-style-type: none"> All demand segments seldom purchase thematic/ specialty health services packages, mainly due to the lack of interest for such type of offer Most frequently used wellness services are massages (66%), while most frequently used parts of wellness centers are swimming pools (87%), jacuzzis (60%) and saunas (54%)
Level of satisfaction with professional services in facility	<ul style="list-style-type: none"> All demand segments have expressed quite high satisfaction with professional services in facilities, especially emphasizing expertise and friendliness of staff Users of medical services express the highest levels of satisfaction
Expenditure of same day visitors in destination	<ul style="list-style-type: none"> Wellness segment: 48 € (of which 22 € for health related services) Health spa segment: 82 € (of which 63 € for health related services) Medical segment: 450 € (of which 423 € for health related services)
Average daily expenditure of overnight visitors	<ul style="list-style-type: none"> Wellness segment: 149 € (82 € for accommodation, 11 € for health related services) Health spa segment: 63 € (34 € for accommodation, 16 € for health related services) Medical segment: 292 € (31 € for accommodation, 221 € for health related services)
Expenditure for travel to and stay in Croatia in relation to expected	<ul style="list-style-type: none"> Most health service users consider their expenditures in line with the expected

1

UVOD

1. UVOD

Zdravstveni turizam složen je turistički proizvod koji obuhvaća velik broj specijaliziranih sadržaja i usluga na putovanjima motiviranim potrebom za unapređenjem zdravlja i poboljšanjem kvalitete života. *Strategija razvoja turizma RH do 2020.*¹ kao i *Nacionalna strategija razvoja zdravstva Hrvatske 2012.-2020.*², ali i dokumenti Europske komisije³, prepoznaju tri oblika zdravstvenog turizma i to: wellness, lječilišni i medicinski turizam. Wellness turizam odvija se pretežito u hotelima, toplicama i lječilištima, lječilišni u lječilištima, toplicama i specijalnim bolnicama, a medicinski pretežito u medicinskim ordinacijama, klinikama/ poliklinikama i specijalnim bolnicama.

Lječilišni turizam je u Hrvatskoj najstariji, a još uvijek i izrazito značajan segment zdravstvenog turizma. Toplički centri, gotovo svi smješteni u unutrašnjosti Hrvatske, predstavljaju ne samo respektabilnu turističku ponudu kontinentalnog dijela Hrvatske danas, nego još više i veliki resursni potencijal za razvoj kontinentalnog turizma. Dobre primjere takvog razvoja možemo vidjeti u nekim nama susjednim zemljama čije standarde Hrvatska uglavnom još nije dosegla. Hrvatska također ima respektabilnu tradiciju talasoterapijskih centara na jadranskoj obali, a proteklih desetak godina razvijaju se hotelski wellness centri konkurentni u regionalnom okruženju. Uz to, zadnjih godina raste broj specijaliziranih privatnih zdravstvenih ustanova koje čine temelj za razvoj medicinskog turizma.

Zdravstveni turizam (wellness, lječilišni te medicinski turizam) prepoznat je i kao jedan od proizvoda zamašnjaka razvoja turizma u *Strategiji razvoja turizma Hrvatske do 2020. godine*, a jedna od mjera *Nacionalnog programa – akcijskog plana razvoja zdravstvenog turizma*⁴ odnosi se na uspostavu sustava statističkog praćenja zdravstvenog turizma kao temelja za bolje razumijevanje, razvoj i promociju zdravstvenog turizma u Hrvatskoj. S ciljem proširivanja informacijske osnovice o obilježjima posjetitelja/ korisnika zdravstveno-turističkih centara, njihovom zadovoljstvu zdravstveno-turističkim uslugama i potrošnji, Hrvatska turistička zajednica naručila je od Instituta za turizam provođenje istraživanja **TOMAS Zdravstveni turizam 2018. - Stavovi i potrošnja korisnika usluga zdravstvenog turizma u Hrvatskoj**, a njegovo provođenje podržali su i Hrvatska gospodarska komora te turističke zajednice Grada Zagreba, Istarske, Primorsko-goranske i Splitsko-dalmatinske županije.

TOMAS Zdravstveni turizam 2018. dio je ‘obitelji’ istraživanja TOMAS ili, punog naziva, *Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj*. Istraživanje TOMAS Zdravstveni turizam 2018. prvo je u nizu istraživanja TOMAS koje je usmjereno na obilježja potražnje zdravstvenog turizma u Hrvatskoj. Radi se o longitudinalnim istraživanjima različitih segmenata turističke potražnje na nacionalnoj, regionalnoj i destinacijskoj razini ili na razini turističkih proizvoda, koje je Institut za turizam postavio i provodi od 1987. godine. Najdulji kontinuitet ima istraživanje turističke potražnje ljetnog odmorišnog turizma, *TOMAS Ljeto*, koje se kontinuirano provodi od 1987. godine, a 2017. godine provedeno je deseti put u tridesetogodišnjem razdoblju. Osim istraživanja TOMAS Ljeto definiran je metodološki okvir prema kojem su provedena i druga istraživanja TOMAS usmjerena na druge segmente turističke potražnje kao što su, primjerice, nautički turizam, uključujući ‘jahting’ (TOMAS Nautika Jahting od 2001. do 2017.) i ‘kruzing’ (TOMAS Međunarodna brodska krstarenja 2006.), kulturni turizam (TOMAS Kulturni turizam 2008.), turizam u zaštićenim područjima (TOMAS Nacionalni parkovi i parkovi prirode 2006.) te tranzitni turizam (TOMAS Tranzit 2005.), kao i turizam u Zagrebu (TOMAS Zagreb od 1998. do 2012.) i Dubrovniku (TOMAS Dubrovnik 2018.).

¹ Ministarstvo turizma RH (2013), Strategija razvoja turizma RH do 2020., Zagreb

² Ministarstvo zdravlja RH (2012), Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012.-2020., Zagreb

³ Europska komisija (2017), Directorate General for Internal Policies, Policy Department for Structural and Cohesion Policies, Transport and Tourism, Research for TRAN Committee - Health tourism in the EU: a general investigation.

⁴ Ministarstvo turizma RH i Institut za turizam (2014.), Nacionalni program-Akcijski plan razvoja zdravstvenog turizma, Zagreb

U ovom se završnom izvještaju, nakon uvoda i opisa metodološkog okvira istraživanja, prikazuju glavni nalazi istraživanja, usporedno za sva tri segmenta potražnje u zdravstvenom turizmu. U četvrtom, petom i šestom poglavlju ukratko se prikazuju obilježja potražnje za svaki od tri segmenata zdravstvenog turizma zasebno. U zaključku se daje osvrt na provedeno istraživanje i buduće pravce razvoja informacijske osnovice zdravstvenog turizma u Hrvatskoj. U prilogu su, u tablicama svrstanim u četiri poglavlja, osim rezultata istraživanja za tri glavna segmenta potražnje, prikazani i rezultati prema glavnim emitivnim tržištima za wellness i lječilišni turizam, te prema vrsti medicinskog zahvata za medicinski turizam.

Na kraju, najljepše zahvaljujemo predstavnicima zdravstvenih ustanova i djelatnicima hotela te svima drugima koji su svojom podrškom i pružanjem pomoći anketarima omogućili prikupljanje podataka i provođenje istraživanja TOMAS Zdravstveni turizam 2018.

2 METODE ISTRAŽIVANJA

2. METODE ISTRAŽIVANJA

Istraživanje **TOMAS Zdravstveni turizam 2018.** - **Stavovi i potrošnja korisnika usluga zdravstvenog turizma u Hrvatskoj** je primarno istraživanje u kojem se podaci prikupljaju izravno od korisnika usluga u zdravstvenom turizmu. Osnovni cilj istraživanja je dobivanje relevantnih, pouzdanih i aktualnih kvalitativnih i kvantitativnih podataka o turističkoj potražnji zdravstvenog turizma u Hrvatskoj za tri glavna segmenta potražnje: wellness, lječilišni i medicinski. Time se, prije svega, pridonosi razvoju informacijske osnovice za praćenje obilježja i učinaka zdravstvenog turizma u Hrvatskoj. Specifični ciljevi istraživanja su:

- utvrđivanje profila korisnika usluga u zdravstvenom turizmu, prema glavnim segmentima potražnje,
- utvrđivanje glavnih prednosti i slabosti ponude u zdravstvenom turizmu, prema glavnim segmentima potražnje,
- procjena prosječne potrošnje korisnika usluga u zdravstvenom turizmu, prema segmentima potražnje,
- utvrđivanje početnih vrijednosti za praćenje trendova obilježja turističke potražnje u zdravstvenom turizmu.

S obzirom na to da se istraživanje obilježja potražnje u zdravstvenom turizmu provodi u Hrvatskoj po prvi puta, jedan od ciljeva je i prilagodba metodološkog okvira specifičnostima tog segmenta potražnje te postavljanje metodološkog okvira za buduća slična istraživanja.

Metode istraživanja TOMAS Zdravstveni turizam 2018. (tablica 2.1.) slijede metodološki okvir istraživanja TOMAS, uz neophodne prilagodbe istraživanom segmentu potražnje. Time se istraživanjem, osim usporedbe obilježja između tri različita segmenta potražnje u zdravstvenom turizmu (wellness, lječilišni i medicinski), omogućuje i usporedba obilježja potražnje zdravstvenog turizma s drugim segmentima turističke potražnje u Hrvatskoj.

Tablica 2.1.

METODOLOŠKI OKVIR ISTRAŽIVANJA TOMAS ZDRAVSTVENI TURIZAM 2018.

Sadržaj istraživanja	<ul style="list-style-type: none"> • Profil posjetitelja centara zdravstvenog turizma/ korisnika zdravstveno-turističkih usluga (zemlja stalnog boravka, dob, spol, stupanj obrazovanja, mjeseci prihodi kućanstva, razlozi/ motivi posjeta, učestalost odlaska na putovanja motivirana zdravljem ili prevencijom, pratnja na putovanju) • Obilježja putovanja (učestalost dolaska u Hrvatsku i destinaciju, izvori informacija, organizacija putovanja, način rezervacije smještaja, korišteno prijevozno sredstvo za dolazak u destinaciju, duljina boravka) • Aktivnosti/ učestalost korištenja cjelokupne ponude centara zdravstvenog turizma i turističke ponude okoline • Zadovoljstvo posjetitelja elementima zdravstveno-turističke ponude u centrima zdravstvenog turizma u Hrvatskoj te usporedba s ponudom u sličnim centrima u okruženju, te • Izdaci posjetitelja/ korisnika zdravstvenih usluga i struktura izdataka • Sadržaj istraživanja definiran je na temelju sadržaja TOMAS istraživanja i pregleda stručne i znanstvene literature vezane uz obilježja potražnje zdravstvenog turizma te je prilagođen svakom pojedinom segmentu potražnje (wellness, lječilišni i medicinski). U području medicinskog turizma sadržaj istraživanja dodatno je provjeren i s predstvincima odabranih poliklinika
Instrument istraživanja	<ul style="list-style-type: none"> • Dva strukturirana upitnika veličine četiri A4 stranice - jedan za ispitanike u segmentu wellnessa i jedan za ispitanike u segmentu lječilišnog i medicinskog turizma • Upitnici su bili dostupni na hrvatskom, engleskom, njemačkom, talijanskom i slovenskom jeziku
Metoda prikupljanja podataka	<ul style="list-style-type: none"> • Računalom potpomognut osobni intervju (CAPI – computer aided personal interview)

Tablica 2.1. Nastavak

Populacija od interesa	<ul style="list-style-type: none"> Posjetitelji (turisti i jednodnevni posjetitelji, domaći i inozemni) – korisnici zdravstveno-turističkih usluga usluga u centrima zdravstvenog turizma u Hrvatskoj u 2018. godini, u razdoblju od srpnja do prosinca Centri zdravstvenog turizma su: hoteli, centri talasoterapije, toplice, lječilišta, specijalne bolnice i medicinske ustanove/ privatne poliklinike
Ispitanik	<ul style="list-style-type: none"> Turist ili jednodnevni posjetitelj – korisnik usluga u zdravstvenom turizmu – u dobi od 18 ili više godina, pred krajem svog boravka u centru zdravstvenog turizmu
Dizajn uzorka	<ul style="list-style-type: none"> Kvotni uzorak (Ova vrsta uzorka nužna je zbog toga što ne postoje službeni statistički podaci, a niti pouzdane procjene, o fizičkom prometu u zdravstvenom turizmu – broju korisnika i/ili broju putovanja, niti ukupno, niti prema segmentima potražnje)
Veličina uzorka	<ul style="list-style-type: none"> 2.540 ispitanika, od čega: <ul style="list-style-type: none"> → 1.331 ispitanik/ korisnik wellness usluga (u hotelima) → 793 ispitanika/ korisnika lječilišnih usluga (u toplicama i specijalnim bolnicama) → 416 ispitanika/ korisnika medicinskih usluga (u poliklinikama) Planirana veličina uzorka (2.500 ispitanika) u potpunosti je ostvarena. Prema segmentima, najniža stopa povrata zabilježena je u medicinskom turizmu (416 od prvotno planiranih 514 ispitanika, odnosno 81%), a najviša u segmentu lječilišnog turizma (117%) 43 objekta/ centra zdravstvenog turizma u Hrvatskoj, od toga: <ul style="list-style-type: none"> → 28 hotela s wellness ponudom → 10 toplica i specijalnih bolnica → 5 poliklinika/ klinika s ponudom medicinskih usluga
Alokacija uzorka	<ul style="list-style-type: none"> Uzorkom hotela s wellness ponudom obuhvaćeni su hoteli s većim wellness centrima (prema kvadraturi wellness centra*), vodeći računa o zastupljenosti regija. Uzorkom toplica i specijalnih bolnica obuhvaćena je većina takvih ustanova u Hrvatskoj Privatne poliklinike/ klinike su odabrane na temelju rezultata kvalitativnog istraživanja raspoložive ponude provedenog početkom 2018. godine**. Od prvotno planiranih deset poliklinika s kojima je ostvaren kontakt, samo je njih pet na kraju dozvolilo anketiranje pacijenata u svojim prostorima. Kvote predviđene za ustanove koje nisu dozvolile anketiranje preraspoređene su na preostale ustanove. Sudjelovanjem pet poliklinika/ klinika u istraživanju bila je osigurana zastupljenost različitih medicinskih/ stomatoloških tretmana (stomatologija, oftalmologija, estetska kirurgija, ortopedija, fizikalna rehabilitacija)
Organizacija prikupljanja podataka (anketiranja)	<ul style="list-style-type: none"> Za prikupljanje podataka (anketiranje turista i jednodnevnih posjetitelja u centrima zdravstvenog turizma) bila je angažirana specijalizirana agencija IPSOS. Institut za turizam bio je odgovoran za cijelokupnu pripremu terenskog istraživanja, uključujući definiranje sadržaja, dizajn i pripremu upitnika, pripremu uputa za anketare, dizajn uzorka te alokaciju uzorka. Institut za turizam je, također, tijekom cijelog razdoblja anketiranja bio aktivno uključen u kontrolu provođenja anketiranja Hrvatska turistička zajednica je, putem županijskih turističkih zajednica, o provođenju istraživanja pismeno obavijestila sve objekte/ ustanove u kojima je bilo planirano anketiranje gostiju/ korisnika zdravstveno-turističkih usluga. Institut za turizam je dodatno, telefonski i elektronskom poštom, kontaktirao sve odabrane objekte/ ustanove i zatražio dozvolu za anketiranje. Neki od objekata su, većinom hoteli, usprkos prethodnim obavijestima i višestrukim osobnim kontaktima i dodatnim objašnjenjima istraživanja od strane istraživača Instituta, odbili sudjelovanje u istraživanju i nisu odobrili anketiranje gostiju u krugu svojih objekata. U takvim je slučajevima anketiranje provedeno u drugim objektima, u neposrednoj okolini hotela, odnosno kvota ispitanika je raspoređena na druge, uzorkom obuhvaćene, objekte/ hotele unutar županije

Tablica 2.1. Nastavak

	<ul style="list-style-type: none"> Za ispitanike u medicinskim poliklinikama Hrvatska turistička zajednica je osigurala i promotivne poklone (licitarska srca) u cilju povećanja stope povrata Zbog specifičnog načina provođenja istraživanja i nemogućnosti provođenja klasičnih mjera kontrole rada anketara, bio je organiziran stalni nadzor nad prikupljanjem podataka i rad anketara je praćen putem više međusobno povezanih mjera (kontakti s djelatnicima objektima/ ustanova u kojima su se anketirali korisnici zdravstveno-turističkih usluga; povremene, nasumične terenske kontrole; logička kontrola načina popunjenošću upitnika)
Razdoblje prikupljanja podataka	<ul style="list-style-type: none"> 20. 7. 2018. – 15. 12. 2018.

Napomene:

*Temeljem baze hotela s wellness centrima Hrvatske gospodarske komore – Zajednice zdravstvenog turizma i dodatnih informacija o veličini centara prikupljenih putem mrežnih stranica i/ili telefonskim kontaktom s pojedinim hotelima/ wellness centrima.

**Institut za turizam (2018), Percepcija hrvatske kao destinacije zdravstvenog turizma na tržištu posrednika – kvalitativno istraživanje, Zagreb, travanj 2018.

Struktura uzorka prema glavnim segmentima potražnje unutar wellness, lječilišnog i medicinskog segmenta prikazana je u tablicama 2.2. do 2.4.

Tablica 2.2.
BROJ ISPITANIKA U SEGMENTU WELLNESS POTRAŽNJE PREMA ZEMLJI PORIJEKLA ISPITANIKA

Zemlja porijekla ispitanika	Broj ispitanika
Hrvatska	245
Njemačka	175
Slovenija	143
Austrija	126
Italija	91
Velika Britanija	72
Bosna i Hercegovina	48
Ostale zemlje	431
UKUPNO	1.331

Tablica 2.3.
BROJ ISPITANIKA U LJEČILIŠNOM SEGMENTU PREMA ZEMLJI PORIJEKLA ISPITANIKA

Zemlja porijekla ispitanika	Broj ispitanika
Domaći	534
Strani	259
UKUPNO	793

Tablica 2.4.
BROJ ISPITANIKA U MEDICINSKOM SEGMENTU PREMA VRSTI TRETMANA/MEDICINSKE USLUGE

Vrsta medicinskog tretmana/ usluge	Broj ispitanika
Stomatološki tretman/ usluga	232
Ostali medicinski tretmani/ usluge	184
UKUPNO	416

Prosječna dnevna potrošnja korisnika wellness usluga procijenjena je s točnošću od +/- 6 eura (koeficijent varijacije 2%) te se s 95%-tnom pouzdanošću nalazi u intervalu od 143 do 155 eura (tablica 2.5.). S obzirom na manji broj ispitanika i, istodobno, veću varijaciju u dnevnim izdacima korisnika lječilišnih usluga, nešto je manja preciznost procjene prosječne dnevne potrošnje (+/- 6 eura), s koeficijentom varijacije nešto manjim od 5%, postignuta u tom segmentu potražnje. Uslijed najmanjeg uzorka ispitanika koji su iskazali svoje troškove u segmentu medicinskog turizma i, istodobno, znatno veće varijacije u njihovim izdacima, prosječna dnevna potrošnja u segmentu medicinskog turizma procijenjena je s točnošću od +/- 71 euro (koeficijent varijacije 12,5%). S obzirom na to da je povećanje uzorka, uz očekivanu nepromjenjenu stopu povrata, jedina mjeru kojom se može osigurati i veća preciznost procjena dobivenih istraživanjem, u sljedećim je istraživanjima potražnje u medicinskom turizmu za postizanje veće preciznosti procjena nužno, prije svega, osigurati veću podršku ponuđača usluga, odnosno veći broj poliklinika/ klinika u kojima se anketiraju korisnici usluga.

Tablica 2.5.

**PRECIZNOST PROJCENE PROSJEČNE DNEVNE POTROŠNJE VIŠEDNEVNIH POSJETITELJA
U ISTRAŽIVANJU TOMAS ZDRAVSTVENI TURIZAM 2018. PREMA SEGMENTIMA POTRAŽNJE**

Segmenti zdravstvenog turizma	N	Srednja vrijednost (€)	Standardna pogreška (€)	95% interval donja granica (€)	95% interval gornja granica (€)	CV (%)
Wellness	1.122	149,25	2,98	143,40	155,10	2,0
Lječilišni	585	63,06	3,02	57,14	68,99	4,8
Medicinski	135	292,02	36,38	220,68	363,36	12,5

Metode obrade podataka i napomene za interpretaciju rezultata

U Izvještaju su u postocima date marginalne distribucije svih obilježja. Podaci su u tablicama zaokruženi na jednu decimalu. Kod kvantitativnih podataka, kao što su podaci o dobi, duljini boravka ili potrošnji prikazane su aritmetičke sredine.

Metodološke napomene vezane uz obradu turističke potrošnje

Ispitanici su iskazivali svoje izdatke za putovanje i boravak u destinaciji u jednoj od pet ponuđenih valuta (hrvatska kuna, euro, britanska funta, švicarski franak, američki dolar). U analizi podataka o potrošnji gostiju, svi su iznosi preračunati u eure prema srednjem mjesечnom tečaju Hrvatske narodne banke za srpanj, kolovoz, rujan, listopad i prosinac 2018. godine. Osim izdataka ispitanici su navodili i podatak o broju osoba na koje se iskazani izdaci odnose.

Prosječni dnevni izdaci turista i jednodnevnih posjetitelja u ovom istraživanju ne uključuju izdatke za prijevoz od mjesta stanovanja do destinacije anketiranja i natrag. Izdaci za smještaj uključuju i prehranu vezanu uz uslugu smještaja („all inclusive“, puni pansion, polupansion ili noćenje s doručkom). Procjena prosječnih dnevnih izdataka za višednevne posjetitelje izračunata je kao omjer ukupnih izdataka boravka i broja noćenja.

Metodološke napomene vezane uz obradu stupnja zadovoljstva korisnika usluga u zdravstvenom turizmu

Stupanj zadovoljstva korisnika usluga u zdravstvenom turizmu u ovom je istraživanju temeljen na ocjenama različitih elemenata ponude zdravstvenih usluga u objektu/ ustanovi te različitih elemenata turističke ponude destinacije. Ispitanici su ocjenjivali stupanj svoga zadovoljstva svakim od elemenata ocjenama od 1 (vrlo loše) do 7 (odlično). Rang pojedinih elemenata ponude definiran je prema zbroju ocjena 6 i 7. Prema tako dobivenim pokazateljima načinjeno je pet vrijednosnih skupina, kako bi se na što ilustrativniji način ukazalo na elemente kojima su gosti najzadovoljniji i koji se mogu smatrati prednostima, odnosno na elemente koji su najlošije ocijenjeni i koji se mogu smatrati nedostacima zdravstveno-turističke ponude Hrvatske. Elementi su prema zbroju ocjena ‘6’ i ‘7’ podijeljeni u sljedeće vrijednosne skupine:

- prvu skupinu elementa čine elementi čiji je zbroj ocjena 6 i 7 veći od 80% tj. tim elementima se pridružuje ocjena VRLO VISOK stupanj zadovoljstva,
- drugu skupinu čine elementi čiji je zbroj ocjena 6 i 7 od 70 do 79,9%, tj. pridružuje im se ocjena - VISOK stupanj zadovoljstva,
- treću skupinu čine elementi čiji je zbroj ocjena 6 i 7 od 60 do 69,9%, tj. ocjena - SREDNJI stupanj zadovoljstva,
- četvrtu skupinu čine elementi čiji je zbroj ocjena 6 i 7 od 50% do 59,9%, tj. ocjena - NIZAK stupanj zadovoljstva i
- petu, posljednju skupinu čine oni elementi turističke ponude mjesta čiji je zbroj ocjena 6 i 7 manji od 50%, tj. ocjena - VRLO NIZAK stupanj zadovoljstva gostiju.

Napomene vezane uz interpretaciju rezultata

U nastavku se navode napomene važne za lakšu interpretaciju rezultata:

- zbog zaokruživanja iznosa u tekstu, zbrojevi pojedinačnih stavki ponekad ne odgovaraju ukupnoj vrijednosti prikazanoj u tablici;
- tablice u kojima su prikazani rezultati pitanja na koja je bilo moguće dati više odgovora imaju uz naslov zvjezdicu (*);
- nepostojeća vrijednost (*missing*) za neko promatrano obilježje označena je u tablicama točkom (.).
- vrijednost koja nije primjenjiva za neko obilježje (*not applicable*) označena je u tablicama crticom (-)

OBILJEŽJA TURISTIČKE POTRAŽNJE U ZDRAVSTVENOM TURIZMU

3. OBILJEŽJA TURISTIČKE POTRAŽNJE U ZDRAVSTVENOM TURIZMU

3.1. Profil korisnika usluga u zdravstvenom turizmu u Hrvatskoj

Nacionalna struktura

- Korisnici wellness i medicinskih usluga pretežito su stranci te dolaze iz bližih tradicionalnih emitivnih turističkih tržišta dok su korisnici lječilišnih usluga pretežito domaći gosti.

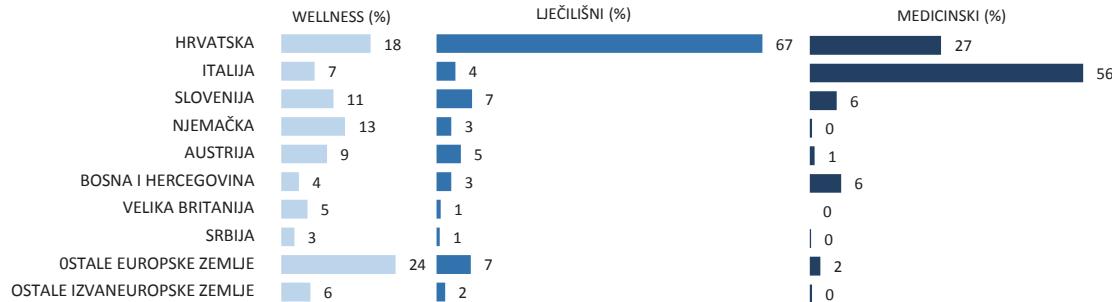
Wellness: Gosti wellnessa većinom su inozemni posjetitelji (82%). U strukturi emitivnih tržišta pojedinačno najvažnija tržišta su domaće tržište (18%), Njemačka (13%), Slovenija (11%), Austrija (9%), Italija (7%) te Velika Britanija (5%).

Lječilišni turizam: Korisnici lječilišnih usluga u najvećoj su mjeri domaći gosti (67%). Izdvajaju se i gosti iz Slovenije (7%) i Austrije (5%) te u manjoj mjeri i iz Italije (4%), Njemačke (3%) i BiH (3%).

Medicinski turizam: Italija predstavlja najveće tržište za usluge medicinskog turizma (56%). Slijedi domaće tržište (27%), a također su primjetna i tržišta BiH (6%) i Slovenije (6%).

Slika 3.1.

ZEMLJA STALNOG BORAVKA KORISNIKA USLUGA U ZDRAVSTVENOM TURIZMU PREMA SEGMENTIMA POTRAŽNJE

Spol

- Žene i muškarci podjednako su zainteresirani za usluge zdravstvenog turizma.

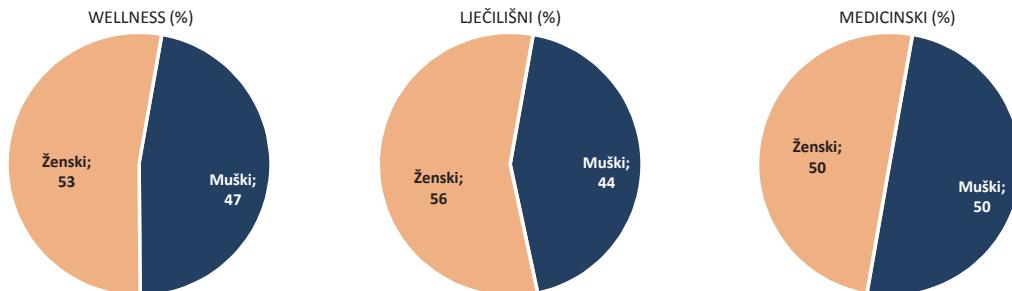
Wellness: Wellness usluge kupuje nešto veći broj žena (53%), iako je udio zainteresiranih muškaraca također značajan.

Lječilišni turizam: Žene pokazuju viši interes za usluge lječilišnog turizma (56%) od muškaraca.

Medicinski turizam: Udio žena i muškaraca zainteresiranih za usluge u medicinskom turizmu je jednak (50%).

Slika 3.2.

SPOL KORISNIKA USLUGA U ZDRAVSTVENOM TURIZMU PREMA SEGMENTIMA POTRAŽNJE

Dob

- Zdravstveno-turističke usluge kupuju pretežito pojedinci srednje i starije dobi.

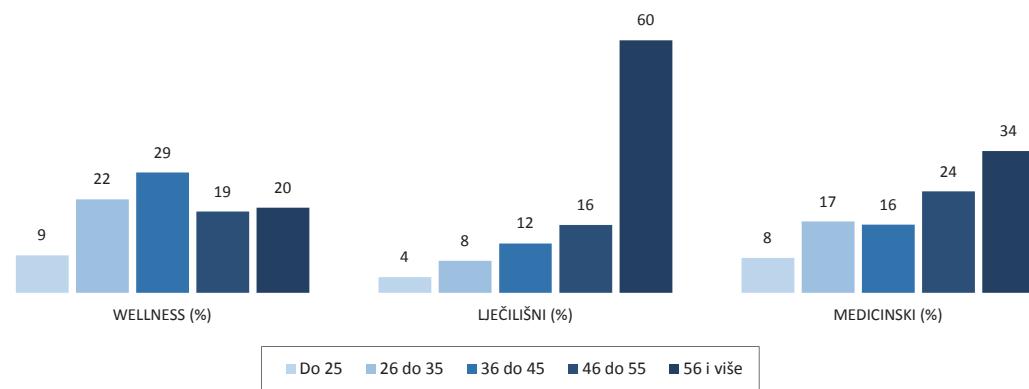
Wellness: Prosječna dob korisnika wellnessa iznosi 43 godine. S izuzetkom mladih do 25 godina (9%), interes za wellnessom relativno je ujednačen između ostalih dobnih skupina (oko 20%).

Lječilišni turizam: Prosječna dob korisnika lječilišnih usluga je 58 godina te segment 56+ godina dominira potražnjom (60%).

Medicinski turizam: Prosječna dob korisnika medicinskih usluga iznosi 48 godina. Više od polovice korisnika (58%) ima iznad 46 godina.

Slika 3.3.

DOB KORISNIKA USLUGA U ZDRAVSTVENOM TURIZMU PREMA SEGMENTIMA POTRAŽNJE (U GODINAMA)

Obrazovanje

- Korisnici različitih zdravstveno-turističkih usluga značajno se razlikuju prema razini obrazovanja.

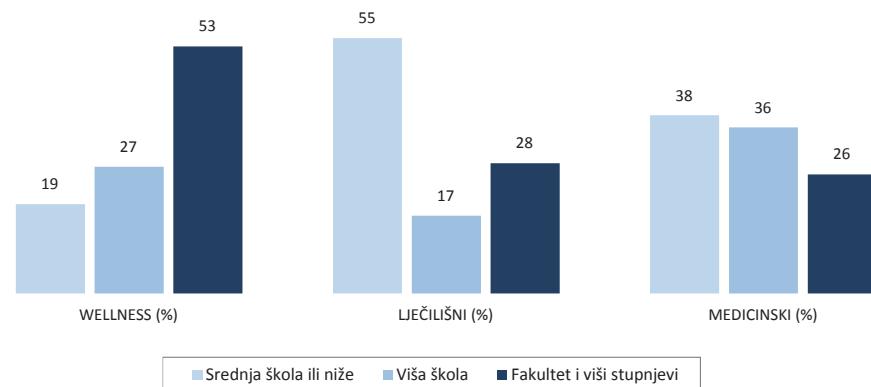
Wellness: Najveći udio wellness gostiju ima najmanje fakultetsko obrazovanje (53%).

Lječilišni turizam: U lječilišnom turizmu najveća je skupina korisnika sa srednjom školom ili niže (55%).

Medicinski turizam: U medicinskom turizmu su podjednako zastupljeni korisnici sa srednjom (38%) i višom školom (36%).

Slika 3.4.

STUPANJ OBRAZOVANJA KORISNIKA USLUGA U ZDRAVSTVENOM TURIZMU PREMA SEGMENTIMA POTRAŽNJE

Mjesečna primanja kućanstva:

- Wellness gošti su, prema mjesečnim primanjima kućanstva, najbolje platežne moći, a slijede korisnici medicinskih pa lječilišnih usluga.

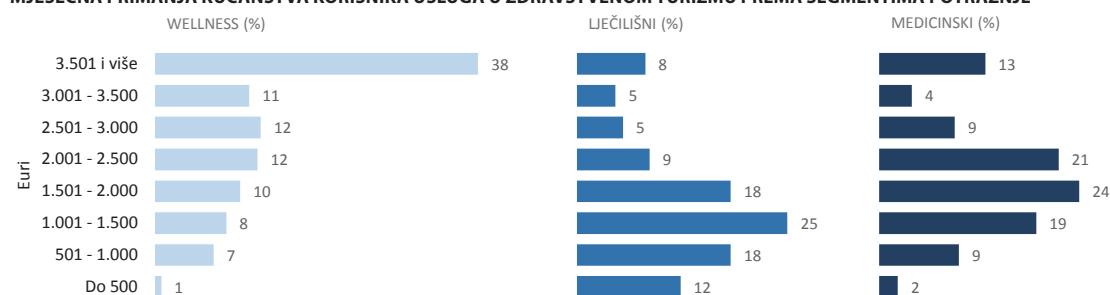
Wellness: Gotovo svaki drugi korisnik (49%) wellness usluga ima mjesečna primanja kućanstva veća od 3.000 eura.

Lječilišni turizam: Korisnici lječilišnih usluga većinom (73%) se ubrajaju u skupine s mjesečnim primanjima kućanstva do 2.000 eura, a samo 13% ima mjesečna primanja kućanstva veća od 3.000 eura.

Medicinski turizam: Nešto više od polovice (54%) korisnika medicinskih usluga ima mjesečna primanja kućanstva do 2.000 eura, 75% raspolaže s mjesečnim primanjima kućanstva do 2.500 eura, a 16% ima mjesečna primanja kućanstva veća od 3.000 eura.

Slika 3.5.

MJESЕЧНА ПРИМАЊА КУЋАНСТВА КОРИСНИКА УСЛУГА У ЗДРАВСТВЕНОМ ТУРИЗМУ ПРЕМА СЕГМЕНТИМА ПОТРАŽNJE

3.2. Motivacija za dolazak i odabir zdravstvene ustanove

Učestalost putovanja motiviranih zdravstvenim uslugama

- Oko polovice korisnika wellness i medicinskih usluga te oko dvije-trećine korisnika lječilišnih usluga odlazi na jedno do tri zdravstvenim razlozima motivirana putovanja godišnje. Istodobno, oko trećine gostiju nije koristilo ovu vrstu usluga do sada.

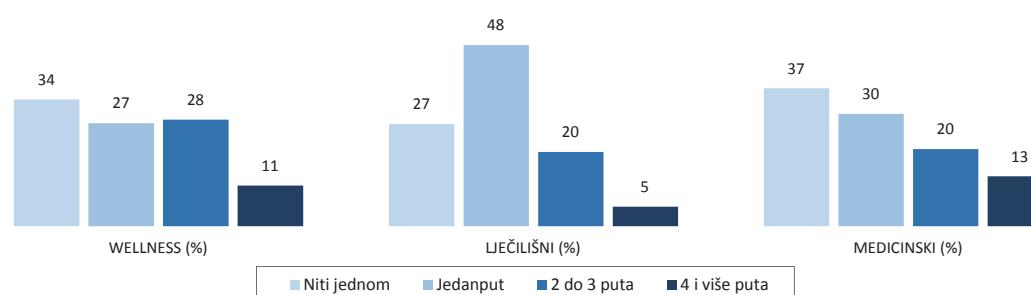
Wellness: Nešto više od polovice korisnika wellnessa (55%) koristi ovu vrstu usluge na putovanjima jednom do tri puta godišnje.

Lječilišni turizam: Skoro polovica korisnika lječilišnih usluga (48%) čini to redovno jednom godišnje, a dodatnih 20% odlazi na ovu vrstu tretmana dva do tri puta godišnje.

Medicinski turizam: Polovica korisnika medicinskih usluga (50%) putuje jednom do tri puta godišnje zbog zdravstvenih razloga.

Slika 3.6.

UČESTALOST ODLASKA NA PUTOVANJA MOTIVIRANA ZDRAVSTVENIM RAZLOZIMA I/ILI WELLNESSOM TIJEKOM GODINE ПРЕМА СЕГМЕНТИМА ЗДРАВСТВЕНОГ ТУРИЗМА

Motivi zdravstveno-turističkih putovanja

- Glavni motivi zdravstveno-turističkih putovanja su relaksacija, fizikalna terapija, stomatološki zahvati i rehabilitacija.

Wellness: Daleko najvažniji motiv korištenja wellness usluga je relaksacija ili 'punjenje baterija' (79%), a potom ublažavanje stresa (27%). Među korisnicima wellness usluga njih 20% putuje upravo radi wellnessa. Tek svaki deseti korisnik wellness usluga na putovanju koristi wellness sadržaje ili odlazi na masaže i u mjestu stalnog boravka.

Lječilišni turizam: Lječilišni segment motiviran je primarno uslugama fizikalne terapije (44%) i rehabilitacije (28%).

Medicinski turizam: Stomatološki zahvati danas su dominantan motiv putovanja u medicinskom turizmu (56%).

Tablica 3.1.

PRIMARNI MOTIV PUTOVANJA/ KORIŠTENJA WELLNESS USLUGA*

PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

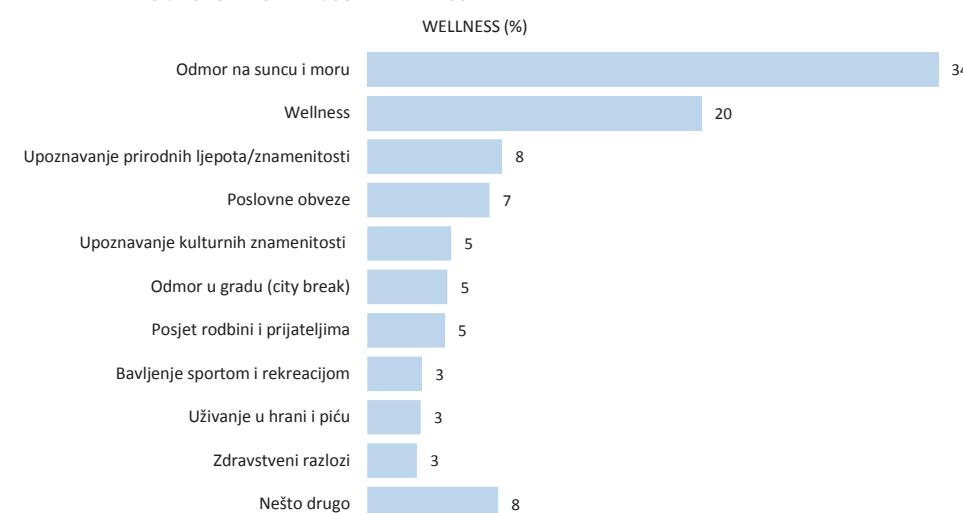
Primarni motiv	WELLNESS**	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Relaksacija / 'punjenje baterija'	79,3	13,5	2,2	
Fizikalna terapija	–	44,0	0,7	
Stomatološki zahvat	–	0,5	55,8	
Rehabilitacija	–	27,6	0,2	
Ublažavanje/ upravljanje stresom	27,3	0,5	.	
Pročišćavanje/ detoks organizma	17,5	0,4	.	
Unapređenje fizičke kondicije	15,9	1,4	.	
Ljepota/ njega lica/ tijela	14,9	0,4	.	
Kirurški zahvat (npr. estetska kirurgija, ortopedija)	–	2,6	16,8	
Dijagnostika	–	2,1	14,2	
Ublažavanje kroničnih boljki (npr. alergije, nesanica, bol)	8,8	2,9	.	
Nešto drugo	12,6	4,0	10,1	
UKUPNO	–	100,0	100,0	

* Motiv korištenja wellness usluga za goste wellnessa odnosno motiv putovanja za korisnike lječilišnih i medicinskih usluga.

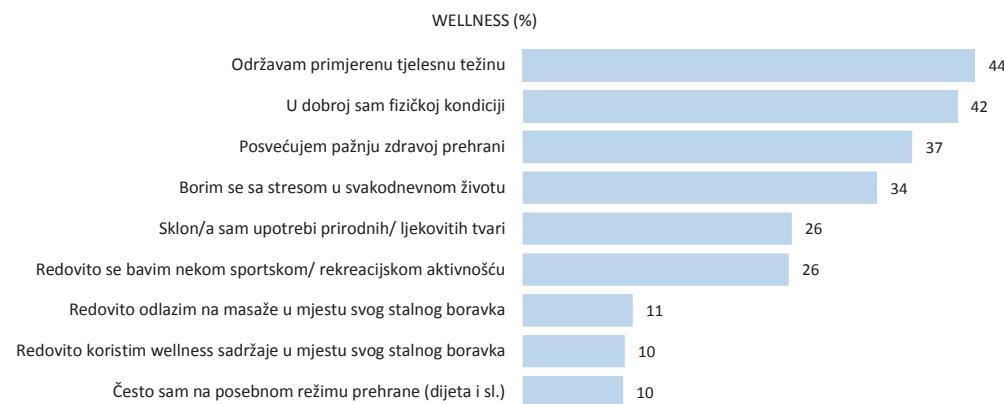
** Mogućnost više odgovora.

Slika 3.7.

PRIMARNI RAZLOG PUTOVANJA ZA GOSTE WELLNESSA

Slika 3.8.
ŽIVOTNI STIL WELLNESS GOSTIJU

Čimbenici odabira zdravstvene ustanove

- Glavnim čimbenicima u odabiru lječilišne ili medicinske ustanove korisnici ističu stručnost liječnika i reputaciju ustanove.

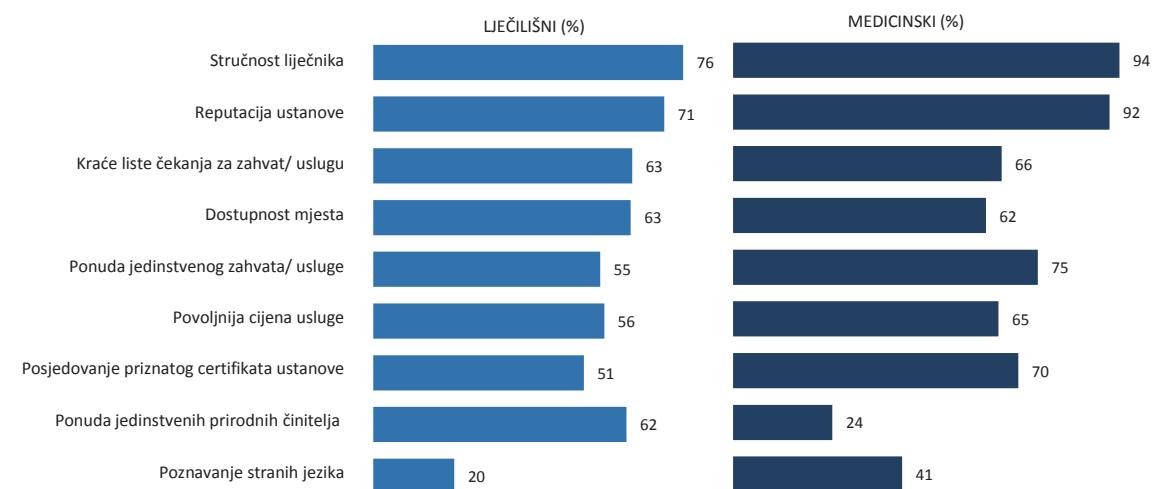
Wellness: Ponuda wellnessa presudna je pri izboru destinacije za 26% ispitanika, odnosno određuje izbor smještajnog objekta za 30% ispitanika.

Lječilišni turizam: Za korisnike lječilišnih usluga najvažniji čimbenici pri odabiru ustanove za provođenje tretmana su stručnost liječnika (76%) i reputacija ustanove (71%). Više od polovice korisnika smatra i ostale čimbenike jako važnim, uz izuzetak poznavanja stranih jezika što ne iznenađuje s obzirom na to da većinu korisnika čine domaći gosti.

Medicinski turizam: Korisnici medicinskih usluga naročito naglašavaju stručnost liječnika (94%) i reputaciju ustanove (92%) kao najvažnije čimbenike pri odabiru mesta liječenja ili tretmana. Najmanje važni pri njihovom odabiru su poznavanje stranih jezika i ponuda jedinstvenih prirodnih činitelja.

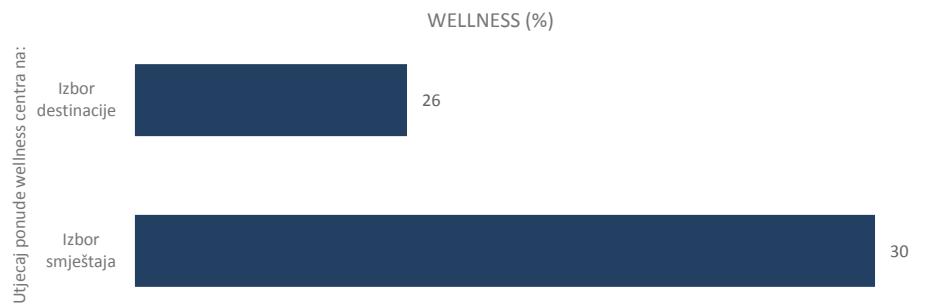
Slika 3.9.

**VAŽNOST ČIMBENIKA U ODABIRU ZDRAVSTVENE USTANOVE
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA**

Slika 3.10.

UTJECAJ PONUDE WELLNESS CENTRA NA ODABIR SMJEŠTAJA I DESTINACIJE

3.3. Obilježja putovanja

Izvori informacija o zdravstveno-turističkoj ponudi

- Najvažniji izvori informacija o ponudi zdravstvenog turizma su preporuke, vlastito prijašnje iskustvo i internet. Korisnici koji se informiraju na internetu najviše koriste stranice ponuđača usluga i stranice smještajnih objekata. Pri tome je za wellness goste internet najvažniji izvor informacija, dok je za lječilišne goste to preporuka liječnika, a za korisnike medicinskih usluga preporuka rodbine i prijatelja.

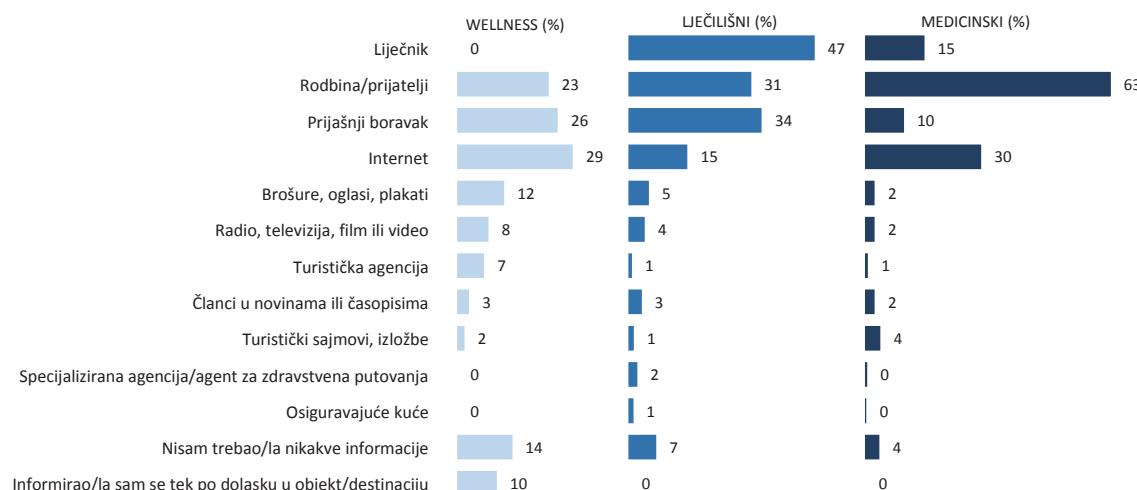
Wellness: Najveći udio wellness gostiju informira se o ponudi preko interneta (29%), slijede vlastito prijašnje iskustvo (26%) i preporuke prijatelja (23%). Oni koji se informiraju putem interneta to u najvećoj mjeri čine pregledavajući stranice smještajnih objekata, odnosno koristeći usluge online agencija i informacije na društvenim medijima. Relativno značajan udio korisnika wellnessa nije trebao nikakve informacije (14%).

Lječilišni turizam: Preporuka liječnika najvažniji je izvor informacija o lječilišnim uslugama (47%), slijede prijašnji boravak (34%) i preporuke rodbine i prijatelja (31%).

Medicinski turizam: U medicinskom turizmu daleko najvažniji izvor informacija su preporuke rodbine i prijatelja (63%), a potom internet (30%), i to specifično internet stranice zdravstvene ustanove, dok su preporuke liječnika (15%) relativno manje važan izvor.

Slika 3.11.

IZVORI INFORMACIJA O WELLNESS/ LJEČILIŠNIM/ MEDICINSKIM USLUGAMA PREMA SEGMENTIMA POTRAŽNJE ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Učestalost dolaska u Hrvatsku

■ Inozemni gosti motivirani zdravstveno-turističkim boravkom vrlo su dobri poznavatelji Hrvatske te ih je oko polovica posjetila zemlju šest i više puta. Pri tome su korisnici medicinskih usluga lojalniji od ostalih segmenata, dok lječilišna ponuda generira najveći udio novih inozemnih korisnika.

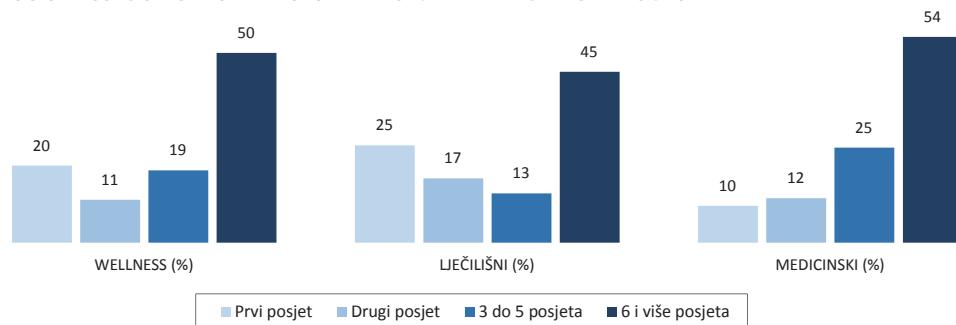
Wellness: Velika većina inozemnih wellness gostiju (80%) višestruko je boravila u Hrvatskoj. Pri tome je najveći udio inozemnih wellness gostiju (50%) posjetio Hrvatsku čak šest i više puta.

Lječilišni turizam: Najveći udio inozemnih lječilišnih gostiju (45%) boravio je u Hrvatskoj šest i više puta, dok su oko četvrtina korisnika (25%) novi gosti u prvom posjetu našoj zemlji.

Medicinski turizam: Inozemni gosti motivirani medicinskim tretmanima u izuzetno se visokoj mjeri višestruko vraćaju u Hrvatsku (90%), pri čemu su najbrojniji oni sa šest i više posjeta (54%).

Slika 3.12.

UČESTALOST DOLASKA U HRVATSKU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Učestalost korištenja wellness/ lječilišnih/ medicinskih usluga u Hrvatskoj

■ Višestruko korištenje zdravstveno-turističkih usluga na putovanju u Hrvatskoj je učestalo među gostima, posebice među korisnicima lječilišnih i wellness usluga. Medicinski i wellness segment generiraju pak najviši udio novih korisnika tih usluga u Hrvatskoj.

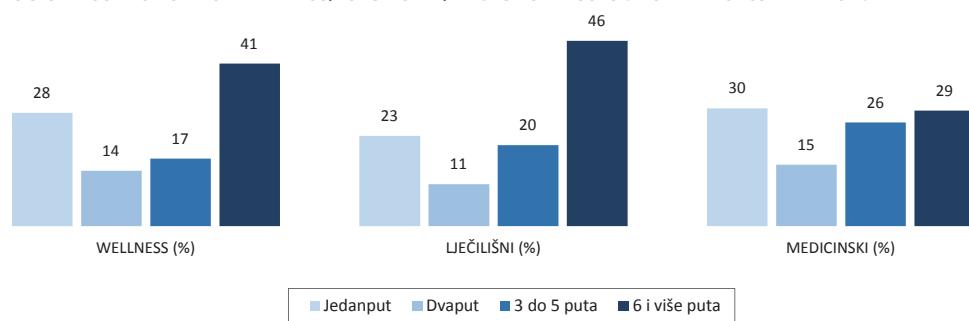
Wellness: Velika većina (72%) inozemnih wellness gostiju već je koristila wellness sadržaje i/ili usluge u Hrvatskoj. Među njima je 41% koristilo te sadržaje/ usluge u Hrvatskoj već šest ili više puta. Istdobro, znatan je udio inozemnih gostiju (28%) koji su prvi put koristili wellness usluge u Hrvatskoj.

Lječilišni turizam: I lječilišni gosti dobro su upoznati s ponudom lječilišnih usluga. Samo je 23% korisnika po prvi put koristilo takve usluge u Hrvatskoj.

Medicinski turizam: Među korisnicima medicinskih usluga najveći je udio 'novih' korisnika – 30%. Samo nešto manje od toga je vrlo dobro upoznato ponudom medicinskih usluga jer su ih koristili već šest ili više puta (29%).

Slika 3.13.

UČESTALOST KORIŠTENJA WELLNESS/ LJEČILIŠNIH/ MEDICINSKIH USLUGA U HRVATSKOJ PREMA SEGMENTIMA POTRAŽNJE

Korišteno prijevozno sredstvo

- Cestovni prijevoz najučestaliji je način putovanja za korisnike svih oblika zdravstveno-turističke ponude.

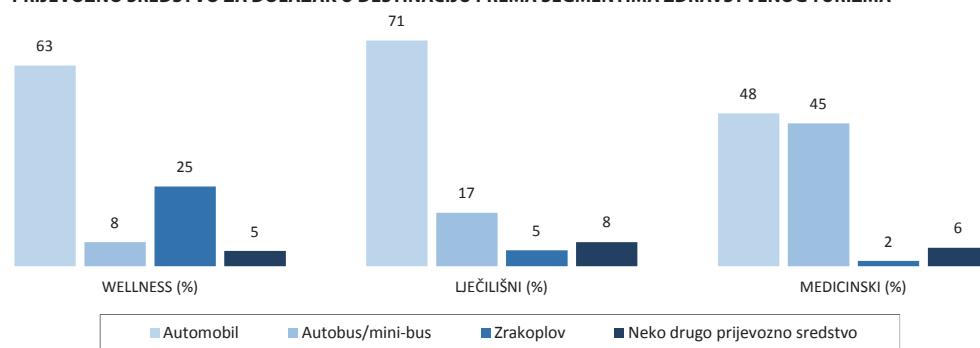
Wellness: Korisnici wellness usluga u najvećoj mjeri putuju do odredišta automobilom (63%). Oni su ujedno i jedini segment koji značajnije koristi zrakoplov (25%), pri čemu blizu polovice gostiju (47%) koristi niskotarifne zračne prijevoznike.

Lječilišni turizam: Korisnici lječilišnih usluga pretežito se oslanjaju na prijevoz automobilom (71%).

Medicinski turizam: Gosti motivirani medicinskim uslugama u gotovo podjednakoj mjeri putuju automobilom (48%) i organiziranim prijevozom autobusom/ mini-busom (45%).

Slika 3.14.

PRIJEVOZNO SREDSTVO ZA DOLAZAK U DESTINACIJU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Način rezervacije smještaja

- Wellness gosti najviše rezerviraju on-line, u lječilišnom segmentu najčešća je off-line rezervacija, a specifičnost u medicinskom turizmu je rezerviranje smještaja posredstvom medicinske ustanove.

Wellness: Gosti wellnessa pretežito se oslanjaju na rezerviranje smještaja preko on-line posrednika (38%), a značajniji dio također rezervira izravno sa smještajnim objektom bilo osobnim kontaktom (21%) ili preko on-line rezervacijskog sustava smještajnog objekta (19%).

Lječilišni turizam: Dominantan oblik rezervacije smještaja u lječilišnom turizmu je izravan, osobni kontakt sa smještajnim objektom (69%).

Medicinski turizam: Korisnici medicinskih usluga pretežito rezerviraju smještaj ili osobnim kontaktom izravno sa smještajnim objektom (34%) ili posredstvom medicinske ustanove čije usluge planiraju koristiti (33%).

Tablica 3.2.

NAČIN REZERVACIJE SMJEŠTAJA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA (ZOKI, %) (%)

Rezervacija smještaja	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI
Izravno sa smještajnim objektom - osobnim kontaktom, telefonom/telefaksom, e-mailom	21,1	68,5	34,0
Posredstvom turističke agencije, turoperatora - online booking (ne e-mailom), uključujući i Booking.com, Airbnb, Expedia, Holidaycheck.de i sl.	38,1	11,2	11,8
Izravno sa smještajnim objektom - online booking (ne e-mailom)	19,3	7,5	13,2
Posredstvom turističke agencije, turoperatora - osobnim kontaktom, telefonom/telefaksom, e-mailom	13,4	5,7	4,2
Posredstvom ustanove/ poliklinike čije medicinske/ lječilišne usluge koristim	-	5,7	33,3
Na neki drugi način	0,9	1,0	
Nisam rezervirao/la smještaj unaprijed	7,3	0,5	3,5
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Napomena: Samo za goste koji su nočili u komercijalnom smještaju.

Pratnja na putovanju

- Na zdravstveno turistička putovanja se, s izuzetkom lječilišnog turizma, odlazi pretežito s partnerom ili u krugu više članova obitelji.

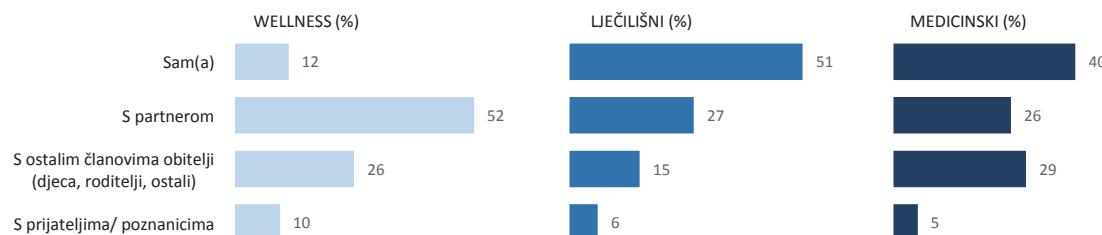
Wellness: Većina gostiju wellnessa putuje u društvu, prije svega s partnerom (52%), ali i u krugu šire obitelji (26%).

Lječilišni turizam: Polovica korisnika usluga u lječilišnom turizmu dolaze sami, a značajan je udio onih koji dolaze s partnerom (27%).

Medicinski turizam: Više od polovice korisnika usluga medicinskog turizma dolazi u pratnji (29% s članovima obitelji, a 26% samo s partnerom). Znatan dio putuje i bez pratnje (40%).

Slika 3.15.

PRATNJA NA PUTOVANJU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

3.4. Boravak u destinaciji

Duljina boravka u mjestu i preferirane vrste smještaja

- Potražnja u medicinskom turizmu pretežito je jednodnevog karaktera, dok wellness i lječilišni gosti u najvećoj mjeri ostvaruju noćenja. Prosječna duljina boravka kreće se od, najkraćeg, četverodnevnog boravka gostiju na medicinskim zahvatima do najduljeg, 12-dnevog boravka lječilišnih gostiju. Hotelski i obiteljski smještaj preferirani su oblici smještajne ponude za sve segmente zdravstveno-turističke potražnje.

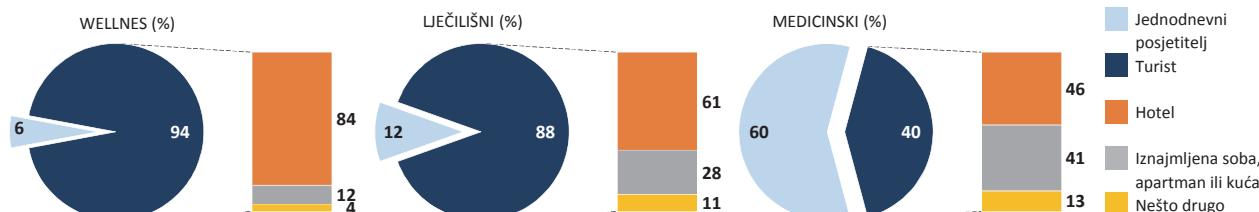
Wellness: Daleko najveći udio korisnika wellnessa su turisti – posjetitelji na višednevnom boravku (94%). Prosječno ostvare u mjestu šest noćenja. Korisnici wellnessa izrazito su orijentirani na hotelski smještaj (84%) i tek manji dio iznajmljuje sobe, apartmane ili kuće u obiteljskom smještaju (12%).

Lječilišni turizam: Lječilišni gosti pretežito su višednevni gosti (88%) koji u relativno sličnim omjerima ostvaruju boravke od 4-7, 8-10, 11-14 odnosno 15-21 noćenje, realizirajući u prosjeku 12 noćenja. Korisnici lječilišnih usluga većinom odSEDJADU u hotelima (62%) i to u onima lociranim u sklopu lječilišnog kompleksa (92%), dok se 28% gostiju opredjeljuje za obiteljski smještaj.

Medicinski turizam: Pretežit udio korisnika medicinskih usluga su jednodnevni posjetitelji (61%). Među onima na višednevnom putovanju, najveći udio ostvaruje 2-3 noćenja (54%), odnosno 4-7 noćenja (29%) te u prosjeku ostvare u mjestu četiri noćenja. Gosti na medicinskim tretmanima podjednako se opredjeljuju za boravak u hotelima (46%), koji mogu biti u sklopu (59%), ali i izvan (41%) medicinske ustanove, i u obiteljskom smještaju (42%).

Slika 3.16.

STRUKTURA POSJETITELJA PREMA DULJINI BORAVKA I VRSTI SMJEŠTAJA U DESTINACIJI

Tablica 3.3.

DULJINA BORAVKA U MJESTU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Broj noćenja u mjestu	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
1	4,5	0,6	8,5	
2 do 3	26,2	6,5	54,3	
4 do 7	49,2	20,3	29,3	
8 do 10	10,1	27,0	2,4	
11 do 14	7,3	20,7	1,8	
15 i više	2,7	25,0	3,7	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	
(aritmetička sredina)				
Prosječan broj noćenja	6,1	12,3	4,2	

Napomena: Samo za goste koji su bili na višednevnom putovanju.

Preferirane aktivnosti u destinaciji

- Wellness gosti najaktivniji su korisnici sadržaja koji se nude u destinaciji, slijede lječilišni gosti, iako u puno manjoj mjeri, dok čak trećina medicinskih gostiju nema vremena za aktivnosti u destinaciji.

Wellness: Svi wellness gosti konzumiraju neki od sadržaja u destinaciji. Najviše su zainteresirani za gastronomsku ponudu (68%), rekreacijsku ponudu poput kupanja (66%) te pješačenja i trčanja (33%), odnosno za razgledavanje prirodnih (55%) i kulturnih znamenitosti (44%).

Lječilišni turizam: Korisnici lječilišnih usluga relativno rjeđe koriste destinacijske sadržaje. Među preferiranim aktivnostima su rekreacijska ponuda kupanja (44%), pješačenja i trčanja (35%), a nešto više od trećine također razgledava prirodne znamenitosti. Oko 12% gostiju nije imalo interesa za destinacijske sadržaje.

Medicinski turizam: Preferirane aktivnosti medicinskih gostiju u destinaciji su odlazak u restorane (30%) i u kupnju (29%). Najveći udio, međutim, iskazuje da ili nema vremena (34%) ili interesa (9%) za destinacijske sadržaje.

Tablica 3.4.

**AKTIVNOSTI ZA VRIJEME BORAVKA U DESTINACIJI
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA**

Rang	Aktivnosti	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
1.	Plivanje/ kupanje u moru/ bazenu (izvan wellness/ spa usluga)	65,8	44,0	8,4	
2.	Odlazak u restorane	68,1	26,4	30,0	
3.	Razgledavanje prirodnih znamenitosti	55,1	35,7	15,9	
4.	Razgledavanje kulturnih znamenitosti	43,8	21,1	17,8	
5.	Pješačenje ('trekking', nordijsko hodanje i sl.), jogging/ trčanje	33,1	34,6	10,3	
6.	Odlazak u kupnju (osim svakodnevnih potrepština)	29,1	15,9	28,8	
7.	Posjet muzejima/ izložbama	27,4	4,9	10,1	
8.	Posjet kulturnim manifestacijama/ koncertima	22,2	7,3	7,9	
9.	Sportske i rekreacijske aktivnosti (osim pješačenja/ trčanja/ vožnje biciklom)	19,2	6,3	0,7	
10.	Obilazak tematskih cesta i/ili OPG-ova	13,7	8,2	4,3	
11.	Vožnja biciklom označenim biciklističkim stazama	14,2	6,3	1,4	
12.	Ništa od navedenog - nisam imao/la interesa	-	11,7	9,1	
13.	Ništa od navedenog - nisam imao/la vremena	-	6,2	34,1	
14.	Nešto drugo	1,6	6,4	1,4	

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Zadovoljstvo turističkom ponudom destinacije

- Svi segmenti gostiju u zdravstvenom turizmu izrazito su zadovoljni većinom sadržaja turističke ponude destinacije. Posebno se ističu ljepota prirode i krajolika, osobna sigurnost, atmosfera u destinaciji i gostoljubivost lokalnog stanovništva.

Wellness: Korisnici wellness usluga izražavaju najvišu razinu zadovoljstva ljepotom prirode i krajolika u destinaciji (94%), atmosferom i ugođajem (88%) te gostoljubivosti lokalnog stanovništva (85%). U najvećoj mjeri također su izrazito zadovoljni ukupnim boravkom u destinaciji (89%). Najmanje zadovoljavajući elementi su kvaliteta ponude kulture (67%) i kvaliteta lokalnog prijevoza (62%).

Lječilišni turizam: Gosti lječilišta u najvećoj su mjeri izrazito zadovoljni ukupnim boravkom u destinaciji (85%). U ponudi se posebno ističu ljepota prirode i krajolika (92%), osobna sigurnost (90%) i gostoljubivost lokalnog stanovništva (84%). Najniže ocjenjeni sadržaji ponude su mogućnosti za kupnju (58%) i kvaliteta lokalnog prijevoza (54%). Korisnici lječilišnih usluga u izrazito su visokoj mjeri (92%) spremni preporučiti destinaciju drugima.

Medicinski turizam: Korisnici usluga medicinskog turizma gotovo su unisoni u iskazivanju visokog zadovoljstva ukupnim boravkom u destinaciji (95%), ali i svim pojedinačnim elementima ponude destinacije. Također je izrazito visok udio (97%) spreman preporučiti destinaciju drugima.

Tablica 3.5.

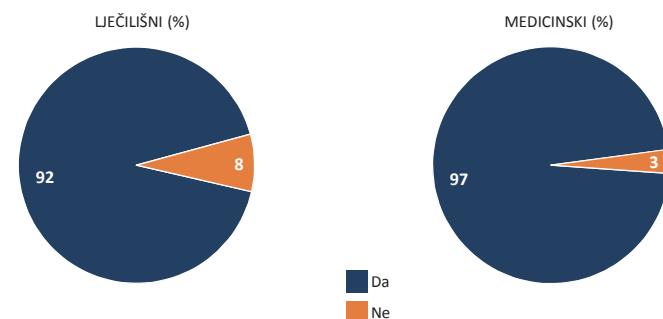
STUPANJ ZADOVOLJSTVA ELEMENTIMA TURISTIČKE PONUDE
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Rang*	Elementi ponude	WELLNESS (%)	LJEČILIŠNI (%)	MEDICINSKI (%)
1.	Ljepota prirode i krajolika	94,3	91,5	92,3
2.	Ukupni boravak	88,8	84,7	95,4
3.	Atmosfera, ugođaj	87,8	81,3	92,6
4.	Osobna sigurnost	82,3	89,6	94,5
5.	Gostoljubivost lokalnog stanovništva	85,1	83,6	93,0
6.	Prometna dostupnost destinacije	79,4	82,0	92,4
7.	Kvaliteta informacija u destinaciji	80,8	74,4	88,9
8.	'Vrijednost za novac'	—	75,8	87,7
9.	Kvaliteta smještajne ponude	79,2	75,3	90,9
10.	Kvaliteta ugostiteljske ponude	80,1	65,8	89,0
11.	Mogućnosti za sport i rekreaciju	77,5	70,5	88,6
12.	Kvaliteta ponude kulture	66,5	62,3	92,8
13.	Mogućnost za kupnju	—	57,9	86,3
14.	Kvaliteta lokalnog prijevoza	61,8	54,3	84,7

* Rang prema zbroju postotaka za ocjene 6 i 7 na skali od 1 (jako loše) do 7 (odlično).

Stupanj zadovoljstva:
 Vrlo visok
 Visok
 Srednji
 Nizak
 Vrlo nizak

Slika 3.17.
NAMJERA PREPORUKE DESTINACIJE
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

3.5. Boravak u wellness centru/ zdravstvenoj ustanovi

Korištenje tematskih/ specijalističkih paketa zdravstvenih usluga

- Svi segmenti gostiju u zdravstvenom turizmu rijetko se opredjeljuju za korištenje tematskih/ specijalističkih paketa usluga.

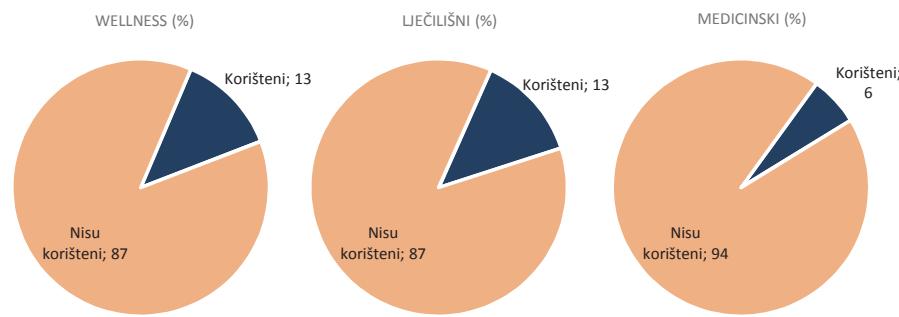
Wellness: Velika većina wellness gostiju ne koristi pakete zdravstvenih usluga (87%), iako ih oko 22% izjavljuje da preferira strukturirani wellness program koji se kupuje kao paket. Postojeće pakete ne koriste uglavnom iz razloga što nisu zainteresirani za takvu vrstu ponude (78%), odnosno što s njome nisu bili upoznati (17%). Na razini pojedinačnih elemenata ponude, wellness gosti daleko se najviše opredjeljuju za korištenje uobičajeno besplatnih tzv. 'mokrih' sadržaja poput bazena (87%), jacuzzija/ whirlpool kada (60%) i sauna (54%), odnosno od plaćenih usluga za masaže (65%). Siroka paleta ostalih usluga, od kozmetičkih tretmana, preko usluga specijalista, do alternativnih terapija privlači male udjele, maksimalno do oko 20% gostiju.

Lječilišni turizam: Lječilišni gosti u najvećoj mjeri ne koriste paketirane zdravstvene usluge (87%), najčešće zato što za njih nisu zainteresirani (82%).

Medicinski turizam: Korisnici medicinskih usluga u principu ne kupuju pakete tematskih/ specijalističkih usluga (94%), pri čemu blizu polovice nisu za njih zainteresirani (46%), dok nešto više od trećine to nije učinilo jer nisu bili upoznati s mogućnosti takve kupnje (37%).

Slika 3.18.

KORIŠTENJE TEMATSKIH/ SPECIJALISTIČKIH ZDRAVSTVENIH PAKETA USLUGA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica 3.6.

KORIŠTENJE ZDRAVSTVENIH/ WELLNESS SADRŽAJA I USLUGA TIJEKOM BORAVKA U HOTELU

Korišteni zdravstveni/ wellness sadržaji i usluge tijekom boravka u hotelu	WELLNESS (%)
Bazen	86,6
Masaže	64,7
Jacuzzi/ whirlpool kade	60,1
Saune	54,2
Fitnes i/ili vježbanje	34,3
Kozmetički tretmani	21,7
Manikura i/ili pedikura	19,5
Savjetodavne usluge terapeuta/ liječnika/ stručne osobe	11,2
Meditacija/ yoga	8,3
Specijalističke usluge terapeuta	7,4
Usluge osobnog trenera	6,8
Specijalističke liječničke usluge	5,6
'Alternativne terapije' (akupunktura, ayurveda i sl.)	5,1
Nešto drugo	0,1

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Slika 3.19.
PREFERIRANI TIP ORGANIZACIJE WELLNESS SADRŽAJA I USLUGA

Stupanj zadovoljstva zdravstvenim sadržajima i uslugama

- Svi segmenti gostiju izrazito su zadovoljni sadržajima i uslugama raspoloživim u wellness centrima i zdravstvenim ustanovama. Naročito se ističu ljubaznost i stručnost osoblja. Općenito najvišu razinu zadovoljstva iskazuju korisnici medicinskih usluga.

Wellness: Korisnici wellnessa najviše ističu zadovoljstvo ljubaznošću (88%) i stručnošću (87%) osoblja. Također su izrazito zadovoljni atmosferom i ugođajem (85%), čistoćom wellness centra (85%), pridržavanjem termina narudžbi (84%) te kvalitetom pojedinačnih tretmana (82%) i potpunošću informacija o tretmanima (82%). Najniža razina zadovoljstva iskazana je u odnosu na inovativnost ponude (70%) i prilagođenost wellness centra osobama s posebnim potrebama (67%). Uspoređujući wellness sadržaje/ usluge s onima koje su koristili u nekoj drugoj zemlji, korisnici wellnessa većinu elemenata ponude u Hrvatskoj ocjenjuju boljima u odnosu na druge zemlje. Istiće se samo raznolikost opreme/ sadržaja/ usluga koju je 26% ispitanika ocijenilo boljom, a 20% lošijom u Hrvatskoj u odnosu na druge zemlje. Raznolikost wellness ponude ocijenjena je lošijom u usporedbi s Austrijom (37% korisnika ocjenjuje je lošijom, a 18% boljom; ostali smatraju da je podjednaka). U usporedbi sa Slovenijom raznolikost ponude wellnessa ocijenjena je podjednakom (18% korisnika ocjenjuje je lošijom, a 17% boljom u Hrvatskoj).

Lječilišni turizam: Korisnici lječilišnih usluga iskazuju najvišu razinu zadovoljstva stručnošću (84%) i ljubaznošću osoblja (82%), odnosno pridržavanjem termina narudžbi (82%) i kvalitetom pojedinačnih tretmana (81%). Najkritičniji su u odnosu na inovativnost ponude (58%). Izrazito visok broj spreman je preporučiti zdravstvenu ustanovu (95%). Uspoređujući lječilišne sadržaje/ usluge u centrima lječilišnog turizma u Hrvatskoj s ponudom sličnih ustanova u Sloveniji ili Austrijom, lječilišni gosti ocjenjuju stručnost i ljubaznost osoblja, atmosferu u centru te, prije svega, odnos cijene i kvalitete lječilišnih sadržaja i usluga u Hrvatskoj znatno boljima u Hrvatskoj u usporedbi sa Slovenijom i Austrijom. Potpunost informacija o ponudi tretmana ocijenjena je podjednakom u sve tri zemlje. Međutim, kvaliteta opreme/ sadržaja/ usluga ocijenjena je boljom u Sloveniji (za 18% korisnika kvaliteta je bolja u Sloveniji, njih 5% smatra da je bolja u Hrvatskoj dok je svi ostali smatraju podjednakom), a još boljom u Austriji (za 27% korisnika kvaliteta je bolja u Austriji, a 6% je ocjenjuje boljom u Hrvatskoj). I dostupnost mjesta ocijenjena je nešto boljom u Sloveniji te znatno boljom u Austriji.

Medicinski turizam: Preko 95% korisnika medicinskih usluga izrazito je zadovoljno sa svim sadržajima i uslugama u medicinskim ustanovama, uz jedinu iznimku pridržavanja termina narudžbi (82%). Oni su također gotovo bez iznimke (99%) spremni preporučiti zdravstvenu ustanovu.

Tablica 3.7.

**STUPANJ ZADOVOLJSTVA ZDRAVSTVENIM SADRŽAJIMA I USLUGAMA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA**

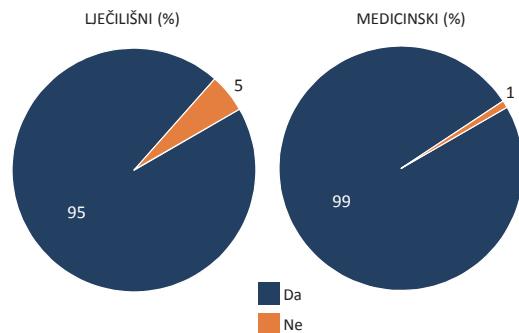
Rang*	Elementi	WELLNESS (%)	LEČILIŠNI (%)	MEDICINSKI (%)
1.	Ljubaznost osoblja	88,3	81,8	99,5
2.	Stručnost osoblja	86,6	83,7	98,5
3.	Ukupna ponuda ustanove	–	79,7	98,3
4.	Čistoća prostora	85,4	77,8	99,3
5.	Atmosfera/ ugođaj	85,4	78,3	96,4
6.	Kvaliteta pojedinačnih tretmana/ procedura	81,8	81,2	98,8
7.	Potpunost informacija o tretmanima/ procedurama	81,9	79,5	95,9
8.	Pridržavanje termina narudžbi	84,2	82,1	82,4
9.	Organizacija prijevoza i/ili boravka	–	74,3	96,3
10.	Dostupnost informacija o ponudi	78,7	74,6	96,6
11.	Kvaliteta opreme	77,9	73,5	99,0
12.	Odnos cijene i kvalitete zdravstvenih sadržaja/ usluga	75,1	77,4	96,8
13.	Raznolikost ponuđenih usluga	76,9	69,2	97,6
14.	Veličina prostora za tretmane/ zahvate (terapijskih sadržaja, bazena, vježbališta i sl.)	75,5	69,7	94,7
15.	Prilagođenost ustanove osobama s posebnim potrebama	66,8	77,0	95,3
16.	Raznolikost opreme/ sadržaja	74,3	–	–
17.	Inovativnost ponude	69,7	58,1	96,9

* Rang prema zbroju postotaka za ocjene 6 i 7 na skali od 1 (jako loše) do 7 (odlično).

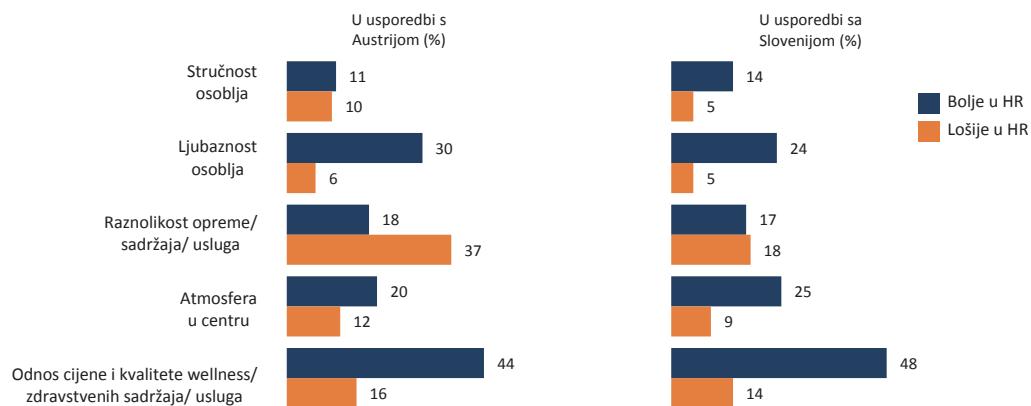
Slika 3.20.

**NAMJERA PREPORUKE ZDRAVSTVENE USTANOVE PRIJATELJIMA/
POZNANICIMA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA**

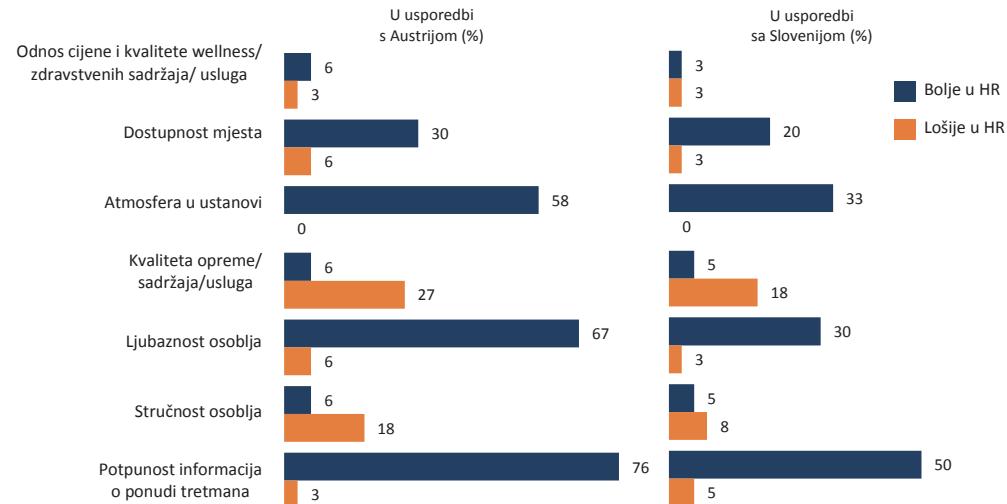
Slika 3.21.

OCJENA ELEMENATA PONUDE U ODNOSU NA KONKURENTSKE ZEMLJE U WELLNESS SEGMENTU

Slika 3.22.

OCJENA ELEMENATA PONUDE U ODNOSU NA KONKURENTSKE ZEMLJE U LJEČILIŠNOM SEGMENTU

3.6. Potrošnja korisnika zdravstveno-turističkih usluga u Hrvatskoj

Prosječna dnevna potrošnja na višednevnim putovanjima

- Prosječna dnevna potrošnja na višednevnim putovanjima motiviranim korištenjem usluga zdravstvenog turizma kretala se od 63 eura u lječilišnom do 292 eura u medicinskom turizmu.

Wellness: Wellness gost hotela trošio je prosječno dnevno 149 eura. Više od polovice tog iznosa (55%) odnosilo se na trošak smještaja u hotelu, a sljede izdaci za hranu i piće u restoranima i barovima (20%) te izdaci u trgovini (8%). Oko 7% ukupnih dnevnih izdataka ili 11 eura izdvajalo se na dodatne zdravstvene/ wellness usluge.

Lječilišni turizam: Korisnici lječilišnih usluga na višednevnim su boravcima u toplicama ili specijalnim bolnicama izdvajali u prosjeku 63 eura dnevno. Više od polovice tog iznosa, slično kao i kod wellness gostiju, izdvajalo se na smještaj (54%). Gosti lječilišta su, međutim, relativno znatno više izdvajali za zdravstvene usluge – 16 eura dnevno ili

25% ukupnih dnevnih izdataka. Na hranu i piće izvan smještaja izdvajali su oko 10%, a na usluge trgovine 7% ukupnih dnevnih izdataka.

Medicinski turizam: Korisnici medicinskih usluga na višednevnom su putovanju izdvajali u prosjeku 292 eura dnevno, od čega tri četvrtine na medicinsku uslugu, a tek 11% na uslugu smještaja. Za hranu i piće u restoranima i barovima te trgovinu trošili su 6%, odnosno 5% dnevnih izdataka.

Tablica 3.8.

**PROSJEČNI DNEVNI IZDACI KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA VIŠEDEVNOM PUTOVANJU
U EURIMA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA**

Prosječni dnevni izdaci	WELLNESS	LJEĆILIŠNI	MEDICINSKI	(€)
UKUPNO	149	63	292	
Smještaj	82	34	31	
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	6	1	3	
Hrana u restoranima i barovima	30	6	16	
Usluge trgovine	12	4	16	
Zdravstvene usluge	11	16	221	
Kultura, zabava, sport, rekreacija, izleti i ostalo	9	2	5	

* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Prosječna potrošnja na jednodnevnim putovanjima

- Na jednodnevnim putovanjima motiviranim korištenjem usluga zdravstvenog turizma prosječna potrošnja kreće se od 48 eura u wellnessu do 450 eura u medicinskom turizmu.

Wellness: Prosječna potrošnja na jednodnevnom wellness putovanju iznosi 48 eura, bez izdataka za prijevoz do destinacije i natrag. Gotovo polovica tog iznosa (45%) odnosi se na plaćanje zdravstvenih usluga, a slijede izdaci za hranu i piće u restoranima i barovima (38%). Izdaci za kupnju čine 9%, a svi ostali izdaci 8% ukupnih dnevnih izdataka.

Lječilišni turizam: Na jednodnevnom posjetu toplicama ili specijalnim bolnicama u prosjeku se izdvaja 82 eura. Više od tri četvrtine tog iznosa (77%) odnosi se na zdravstvene usluge, a slijede izdaci za ugostiteljstvo (14%). Svi ostali izdaci čine samo 7% ukupnih izdataka.

Medicinski turizam: Na jednodnevnom putovanju motiviranom korištenjem medicinskih usluga u prosjeku se izdvaja 450 eura po osobi. Većinu tog iznosa čine izdaci za medicinske usluge (94%).

Tablica 3.9.

**PROSJEČNI IZDACI KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA JEDNODEVNOM PUTOVANJU
U EURIMA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA**

Prosječni izdaci	WELLNESS	LJEĆILIŠNI	MEDICINSKI	(€)
UKUPNO	48	82	450	
Smještaj	-	-	-	
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	0	2	2	
Hrana u restoranima i barovima	19	11	12	
Usluge trgovine	4	2	13	
Zdravstvene usluge	22	63	423	
Kultura, zabava, sport, rekreacija, izleti i ostalo	4	3	0	

* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Ostvareni izdaci u odnosu na očekivanja

- Većina korisnika usluga u zdravstvenom turizmu ocijenila je svoje izdatke u skladu s očekivanjima.

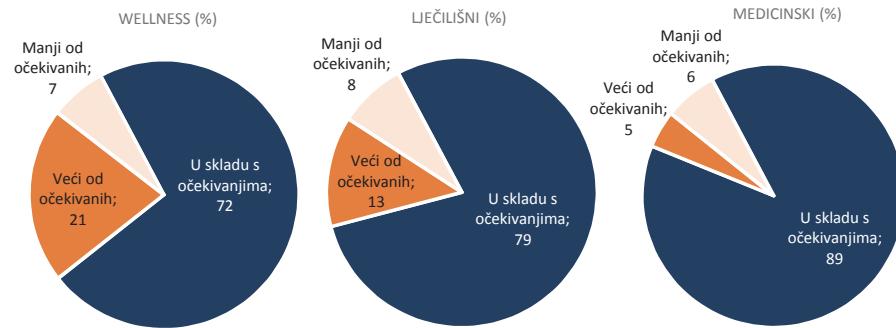
Wellness: U segmentu wellnessa najveći je udio onih koji su svoje izdatke ocijenili većim od očekivanja (21%). Za 72% korisnika wellness usluga izdaci su bili u skladu s očekivanjima, a za njih 7% i manji od očekivanih.

Lječilišni turizam: Više od tri četvrtine (79%) korisnika lječilišnih usluga ocijenilo je svoje izdatke u skladu s očekivanjima, za 13% oni su bili iznad očekivanja, a za 8% i manji od očekivanja.

Medicinski turizam: Za gotovo 90% korisnika usluga medicinskog turizma izdaci su bili u skladu s očekivanjima. U ovom je segmentu i najmanje onih koji su svoje izdatke ocijenili većim od očekivanih (5%).

Slika 3.23.

**IZDACI ZA PUTOVANJE I BORAVAK U HRVATSKOJ U ODNOŠU NA OČEKIVANJA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA**

OBILJEŽJA TURISTIČKE POTRAŽNJE U WELLNESS TURIZMU

4. OBILJEŽJA TURISTIČKE POTRAŽNJE U WELLNESS TURIZMU

Nacionalna struktura	<ul style="list-style-type: none"> U wellnessu je 82% inozemnih gostiju među kojima su najbrojniji gosti iz Njemačke (13%), Slovenije (11%), Austrije (9%), Italije (7%) i Velike Britanije (5%) Domaće tržište (18%) pojedinačno je najvažnije tržište
Dob	<ul style="list-style-type: none"> Prosječna dob korisnika wellnessa iznosi 43 godine Stariji od prosjeka su gosti iz Austrije (49 godina), Njemačke (48 godina), Italije (46 godina) i Slovenije (45 godina)
Obrazovanje	<ul style="list-style-type: none"> U wellnessu su najbrojniji gosti s fakultetskim obrazovanjem (53%)
Mjesečna primanja kućanstva	<ul style="list-style-type: none"> Svaki drugi korisnik (49%) wellness usluga ima mjesečna primanja kućanstva veća od 3.000 eura Gosti prosječno više platežne moći dolaze iz Austrije, Italije, Velike Britanije i Njemačke
Učestalost putovanja motiviranih zdravstvenim uslugama	<ul style="list-style-type: none"> Nešto više od polovice korisnika wellnessa (56%) koristi ovu vrstu usluge na putovanjima jednom do tri puta godišnje Domaći gosti i gosti iz Austrije češće od prosjeka koriste wellness sadržaje i usluge
Motivacija	<ul style="list-style-type: none"> Među korisnicima wellness usluga, njih 20% putuje upravo radi wellnessa Primarni motiv korištenja wellness usluga je relaksacija/ 'punjenje baterija' (79%), a slijedi ublažavanje/ upravljanje stresom (27%), pročišćavanje/ detoks organizma, unapređenje fizičke kondicije i ljepota/ njega lica/ tijela (15% do 18%) Britanci se ističu iznadprosječnim korištenjem wellness usluga zbog relaksacije (89%), domaći gosti zbog ublažavanja/ upravljanja stresom (38%), Slovenci zbog ublažavanja kroničnih boljki (15%), Talijani zbog unapređenja fizičke kondicije (22%) i njege lica (24%)
Čimbenici odabira zdravstvene ustanove	<ul style="list-style-type: none"> Za 26% gostiju wellness ponuda bila je presudna za odabir destinacije Za 30% gostiju wellness ponuda bila je presudna za odabir smještajnog objekta
Izvori informacija	<ul style="list-style-type: none"> Internet (29%), prijašnji boravak (26%) i preporuke prijatelja (23%) su glavni izvori informacija o wellness ponudi
Učestalost dolaska u Hrvatsku	<ul style="list-style-type: none"> 20% inozemnih wellness gostiju u prvom je posjetu Hrvatskoj Većina je u višestrukom posjetu, 50% već je šest i više puta posjetilo Hrvatsku Najviše 'novih' gostiju je među Britancima (46%)
Učestalost korištenja wellness usluga u Hrvatskoj	<ul style="list-style-type: none"> 72% inozemnih wellness gostiju već je koristilo wellness sadržaje i/ili usluge u Hrvatskoj Najviše 'novih' korisnika wellness ponude je među Britancima (58%)
Prijevozno sredstvo	<ul style="list-style-type: none"> Većina dolazi automobilom (63%), 25% je doputovalo zrakoplovom Iznadprosječna zastupljenost zračnog prijevoza (88%) je među Britancima
Rezervacija smještaja	<ul style="list-style-type: none"> 57% on-line booking (38% preko agencije, 19% izravno sa smještajnim objektom) 35% off-line booking (13% posredstvom agencije, 21% izravno sa smještajnim objektom) 7% bez rezervacije
Pratnja na putovanju	<ul style="list-style-type: none"> Dolazak s partnerom je dominantan (69%); 26% gostiju dolazi s obitelji

Duljina boravka	<ul style="list-style-type: none"> • 94% gostiju wellnessa ostvaruju noćenje u destinaciji • U projektu se ostvaruje 6 noćenja tijekom boravka • 6% korisnika su jednodnevni posjetitelji, a najviše jednodnevnih posjetitelja je među domaćim gostima (19%) te posjetiteljima iz susjednih zemalja, Bosne i Hercegovine (15%) i Slovenije (9%)
Vrsta smještaja	<ul style="list-style-type: none"> • Wellness gosti najčešće odsjedaju u hotelima (84%), a gotovo svi u istom objektu i koriste usluge wellnessa
Preferirane aktivnosti u destinaciji	<ul style="list-style-type: none"> • Wellness gosti također su zainteresirani za odlazak u restorane (68%), kupanje (66%), razgledavanje prirodnih (55%) i kulturnih (44%) znamenitosti, kao i za pješačenje (33%) i kupovina (29%) • Najaktivniji su Austrijanci i Talijani, a zatim Nijemci i Britanci; potonji se posebno ističu višim interesom za različitim sadržajima kulture
Zadovoljstvo ponudom destinacije	<ul style="list-style-type: none"> • Gosti najzadovoljniji: ljepota prirode i krajolika (94%), ugodaj (88%), gostoljubivost lokalnog stanovništva (85%), osobna sigurnost (82%), kvaliteta informacija (81%) i ugostiteljska ponuda (80%) • Najniže zadovoljstvo: ponuda kulture (67% zadovoljno) i kvaliteta lokalnog prijevoza (62% zadovoljno) • Ponudom su općenito najzadovoljniji Austrijanci i Britanci te gosti iz Hrvatske i BiH, a najkritičniji su gosti iz Slovenije, Italije i Njemačke
Korištenje paketa wellness usluga	<ul style="list-style-type: none"> • 87% wellness gostiju ne koristi pakete usluga, najčešće zato jer nisu zainteresirani (78%)
Učestalost korištenja wellness usluga	<ul style="list-style-type: none"> • 87% bazen; 65% masaže, 60% jacuzzi/ whirlpool kade; 54% saune, 34% fitnes/ vježbanje, 22% kozmetički tretmani, 20% manikura/ pedikura, 11% savjetodavne usluge terapeuta/ liječnika/ stručne osobe, 8% meditacija/ yoga, 8% specijalističke usluge terapeuta, 7% usluge osobnog trenera, 6% specijalističke liječničke usluge, 5% alternativne terapije • Nijemci, Austrijanci i posebice Talijani iznadprosječno su zainteresirani za širu paletu wellness sadržaja i naročito usluga
Zadovoljstvo wellness uslugama	<ul style="list-style-type: none"> • Gosti najzadovoljniji: ljubaznost osoblja (88%), stručnost osoblja (87%), ugodaj i čistoća (85%), pridržavanje termina narudžbi (84%), kvaliteta pojedinačnih tretmana (82%), potpunost informacija o tretmanima (82%) • Najniže zadovoljstvo: inovativnost ponude (70%) i prilagođenost ustanove osobama s posebnim potrebama (67%) • Općenito najzadovoljniji ponudom su Austrijanci, Britanci, Hrvati i gosti iz BiH, dok su najkritičniji Nijemci, Slovenci i posebno Talijani • Raznolikost wellness ponude ocijenjena je lošijom u usporedbi s Austrijom (37% korisnika ocjenjuje je lošijom, a 18% boljom; ostali smatraju da je podjednaka); u usporedbi sa Slovenijom 18% korisnika ocjenjuje je lošijom, a 17% boljom u Hrvatskoj
Prosječna dnevna potrošnja na višednevnim putovanjima	<ul style="list-style-type: none"> • 149 € (82 € ili 54% za smještaj, 30 € ili 20% za hranu i piće u restoranima i barovima, 11 € ili 7% za dodatne wellness/ zdravstvene usluge) • Najbolji potrošači su Britanci (169 €) i Nijemci (165 €)
Prosječna dnevna potrošnja na jednodnevnim putovanjima	<ul style="list-style-type: none"> • 48 € (45% za dodatne wellness/ zdravstvene usluge, 38% za hranu i piće u restoranima i barovima, 9% za kupnju i 8% za sve ostalo bez izdataka za prijevoz do destinacije i natrag)

OBILJEŽJA TURISTIČKE POTRAŽNJE U LJEČILIŠNOM TURIZMU

5. OBILJEŽJA TURISTIČKE POTRAŽNJE U LJEČILIŠNOM TURIZMU

Nacionalna struktura	<ul style="list-style-type: none"> Prevladavaju domaći gosti (67%) pa gosti iz Slovenije (7%) i Austrije (5%)
Dob	<ul style="list-style-type: none"> Prosječna dob korisnika lječilišnih usluga je 58 godina, a segment 56+ godina dominira potražnjom (60%) Domaći gosti u prosjeku su nešto stariji (59 godina) od inozemnih (55 godina)
Obrazovanje	<ul style="list-style-type: none"> Najbrojniji su korisnici sa srednjom školom ili nižeg stupnja obrazovanja (55%) Inozemni gosti višeg su stupnja obrazovanja (48% fakultetski obrazovanih) u odnosu na domaće (19% fakultetski obrazovanih)
Mjesečna primanja kućanstva	<ul style="list-style-type: none"> Većina korisnika lječilišnih usluga (73%) ima primanja kućanstva do 2.000 eura Samo je 13% korisnika s mjesečnim primanjima kućanstva većim od 3.000 eura 31% inozemnih u odnosu na 4% domaćih gostiju ima primanja iznad 3.000 eura
Učestalost putovanja motiviranih zdravstvenim uslugama	<ul style="list-style-type: none"> Skoro polovica korisnika lječilišnih usluga (48%) čini to redovno jednom godišnje, a dodatnih 20% odlazi na ovu vrstu tretmana dva do tri puta godišnje
Motivacija	<ul style="list-style-type: none"> Primarni motiv je fizikalna terapija (44%), slijedi rehabilitacija (28%) i relaksacija (14%) Inozemni gosti su više od domaćih motivirani relaksacijom (19% prema 11%), kozmetičkim tretmanima (7% prema 1%), kirurškim zahvatom (8% prema 0,2%) i dijagnostikom (5% prema 1%), a manje od domaćih fizikalnom terapijom i rehabilitacijom
Čimbenici koji utječu na odabir ustanove	<ul style="list-style-type: none"> Stručnost lječnika (76%), reputacija ustanove (71%), kraće liste čekanja (63%), dostupnost mjesta (63%), ponuda jedinstvenih prirodnih činitelja (62%); najmanje je važno poznavanje stranih jezika Za inozemne goste je znatno važnije nego za domaće da lječilišna ustanova posjeduje certifikat (64% prema 45%) i da osobljje govori strane jezike (43%), a manje je važna dostupnost mjesta (55% prema 67%)
Izvori informacija	<ul style="list-style-type: none"> Preporuke lječnika (47%), prijašnji boravak (34%), preporuke rodbine i prijatelja (31%), internet (15%) Inozemni gosti su se u većoj mjeri od domaćih oslanjali na internet (21% prema 12%), razne medije i preporuke, a manje na preporuku lječnika
Učestalost dolaska u Hrvatsku	<ul style="list-style-type: none"> 26% inozemnih korisnika usluga u prvom je posjetu Hrvatskoj Većina je u višestrukom posjetu, 45% već je šest i više puta posjetilo Hrvatsku
Učestalost korištenja lječilišnih usluga u Hrvatskoj	<ul style="list-style-type: none"> 23% korisnika po prvi put koristi takve usluge u Hrvatskoj, 11% domaćih i 47% inozemnih
Prijevozno sredstvo	<ul style="list-style-type: none"> Većina dolazi automobilom (71%), 17% autobusom, 5% zrakoplovom 19% on-line booking (11% preko agencije, 8% izravno sa smještajnim objektom) 74% off-line booking (6% posredstvom agencije, 69% izravno sa smještajnim objektom) 6% posredstvom ustanove u kojoj koristi lječilišne usluge Inozemni gosti značajno češće od domaćih koriste usluge agencije, bilo on-line ili off-line (41% prema 3%), a češće od domaćih smještaj rezerviraju i posredstvom ustanove u kojoj borave (9% prema 4% domaćih)
Rezervacija smještaja	

Pratnja na putovanju	<ul style="list-style-type: none"> Dolazak bez pratnje je dominantan (51%), slijedi dolazak samo s partnerom (27%) Inozemni gosti najčešće dolaze samo s partnerom (50%), a domaći bez pratnje (65%)
Duljina boravka	<ul style="list-style-type: none"> 88% gostiju ostvaruje noćenje (97% inozemnih i 84% domaćih), 12% je jednodnevnih posjetitelja (16% domaćih i 4% inozemnih) Korisnici u prosjeku ostvaruju 12 noćenja tijekom boravka
Vrsta smještaja	<ul style="list-style-type: none"> Korisnici najčešće odsjedaju u hotelima (62%), većinom u sklopu lječilišta/ toplica (92%), zatim u obiteljskom smještaju (28%)
Preferirane aktivnosti u destinaciji	<ul style="list-style-type: none"> Rekreativno kupanje (44%), razgledavanje prirodnih znamenitosti (36%), pješačenje (35%), odlazak u restorane (26%), razgledavanje kulturnih znamenitosti (21%) Inozemni gosti su aktivniji u destinaciji – češće odlaze na kupanje, u restorane, u razgledavanje prirodnih i kulturnih znamenitosti, u posjet raznim događanjima, a češće se bave i sportsko-reakcijskim aktivnostima, uključujući i vožnju biciklom 12% gostiju nije imalo interesa za destinacijske sadržaje (16% domaćih i 3% inozemnih), 6% nije imalo vremena
Zadovoljstvo ponudom destinacije	<ul style="list-style-type: none"> Gosti najzadovoljniji: ljepota prirode i krajolika (92%), osobna sigurnost (90%), gostoljubivost lokalnog stanovništva (84%), prometna dostupnost (82%), ugodaj (81%) Najniže zadovoljstvo: kvaliteta lokalnog prijevoza (54% zadovoljno), mogućnosti za kupnju (58% zadovoljno) Inozemni su gosti kritičniji u svojoj ocjeni destinacije – većinu elemenata ocijenili su lošije od domaćih (uključujući i kvalitetu smještajne ponude), uz iznimku ponude gastronomije, kulture, kupnje pa i kvalitetu lokalnog prijevoza 92% je spremno preporučiti destinaciju drugima (94% domaćih i 88% inozemnih)
Korištenje tematskih/ specijalističkih paketa zdravstvenih usluga	<ul style="list-style-type: none"> Lječilišni gosti u najvećoj mjeri ne koriste paketirane zdravstvene usluge (87%), najčešće zato što za njih nisu zainteresirani (82%) Inozemni gosti su takve pakete koristili u većoj mjeri (23% prema 9%)
Zadovoljstvo lječilišnim uslugama	<ul style="list-style-type: none"> Gosti najzadovoljniji: stručnost osoblja (84%), ljubaznost osoblja (82%), pridržavanje termina narudžbi (82%), kvaliteta tretmana (81%) Najniže zadovoljstvo: inovativnost ponude (58%), raznolikost usluga (69%) Inozemni gosti ocijenili su sve lječilišne sadržaje/ usluge, izuzev inovativnosti ponude, nižim ocjenama u usporedbi s domaćim gostima Stručnost i ljubaznost osoblja, atmosferu u centru te, prije svega, odnos cijene i kvalitete lječilišnih sadržaja i usluga u Hrvatskoj ocijenjeni su znatno boljima u Hrvatskoj u usporedbi sa Slovenijom i Austrijom; potpunost informacija o ponudi tretmana ocijenjena je podjednakom u sve tri zemlje; međutim, kvaliteta opreme/ sadržaja/ usluga ocijenjena je boljom u Sloveniji, a još boljom u Austriji; i dostupnost mjesta ocijenjena je nešto boljom u Sloveniji te znatno boljom u Austriji 95% bi preporučilo medicinsku ustanovu drugima (96% domaćih i 93% inozemnih)
Prosječna dnevna potrošnja na višednevnim putovanjima	<ul style="list-style-type: none"> 63 € (34 € ili 54% za smještaj, 16 € ili 25% za zdravstvene usluge) 41 € domaći i 108 € inozemni korisnici Za 79% korisnika lječilišnih usluga izdaci su bili u skladu s očekivanjima, za 13% iznad očekivanja (20% inozemnih i 10% domaćih), a za 8% i manji od očekivanja

6

OBILJEŽJA TURISTIČKE POTRAŽNJE U MEDICINSKOM TURIZMU

6. OBILJEŽJA TURISTIČKE POTRAŽNJE U MEDICINSKOM TURIZMU

Nacionalna struktura	<ul style="list-style-type: none"> U medicinskom turizmu najviše je Talijana (56%) pa domaćih gostiju (27%), gostiju iz BiH (7%) i Slovenije (5%) Među korisnicima stomatološkog zahvata/ tretmana gotovo svi (95%) su Talijani, dok je među korisnicima svih drugih tretmana najviše domaćih gostiju (58%), a slijede gosti iz susjednih BiH (15%) i Slovenije (13%)
Dob	<ul style="list-style-type: none"> 48 godina u prosjeku (50 godina oni na stomatološkom tretmanu, 46 godina svi ostali) 58% ima više od 46 godina
Obrazovanje	<ul style="list-style-type: none"> Podjednako su zastupljeni korisnici usluga sa srednjom (38%) i višom školom (36%) Najmanje je fakultetski obrazovanih korisnika (26%) Korisnici stomatoloških usluga u prosjeku su nižeg obrazovanja od korisnika ostalih medicinskih usluga (13 % prema 42% gostiju s fakultetskim obrazovanjem)
Mjesečna primanja kućanstva	<ul style="list-style-type: none"> 75% korisnika s primanjima do 2.500 eura 16% ima mjesečna primanja kućanstva veća od 3.000 eura
Učestalost putovanja motiviranih zdravstvenim uslugama	<ul style="list-style-type: none"> 50% putuje jednom do tri puta godišnje zbog zdravstvenih razloga Korisnici stomatoloških usluga putuju češće od ostalih zbog zdravstvenih razloga (48% ih putuje dva ili više puta godišnje u usporedbi s 15% korisnika drugih usluga)
Motivacija	<ul style="list-style-type: none"> Od nestomatoloških usluga, najviše je korisnika kirurških zahvata (38%) i dijagnostike (32%)
Čimbenici koji utječu na odabir ustanove	<ul style="list-style-type: none"> Stručnost liječnika (94%), reputacija ustanove (92%), ponuda jedinstvenog zahvata/ usluge (75%), posjedovanje priznatog certifikata ustanove (70%), kraće liste čekanja (66%), povoljnija cijena (65%), dostupnost mjesta (62%), poznavanje stranih jezika (41%) Dok je za korisnike stomatoloških usluga važnija ponuda jedinstvenog zahvata/ usluge i povoljnija cijena usluge, za korisnike ostalih medicinskih usluga važnije je posjedovanje certifikata, reputacija ustanove i kraće liste čekanja
Izvori informacija	<ul style="list-style-type: none"> Preporuke rodbine i prijatelja (63%), internet (30%), preporuke liječnika (15%) Dok se korisnici stomatoloških usluga češće oslanjaju na preporuke rodbine ili prijatelja, korisnici drugih medicinskih usluga oslanjaju se u većoj mjeri na internet (41% prema 21%) i to na mrežne stranice ustanove, preporuku liječnika (32% prema 2%) i prijašnji boravak (20% prema 2%)
Učestalost dolaska u Hrvatsku	<ul style="list-style-type: none"> 10% inozemnih korisnika usluga je u prvom posjetu Hrvatskoj (13% korisnika stomatoloških usluga i 3% korisnika drugih medicinskih usluga) Većina je višestruko posjetila Hrvatsku, 54% već šest i više puta (43% korisnika stomatoloških usluga i 78% korisnika drugih medicinskih usluga)
Učestalost korištenja medicinskih usluga u Hrvatskoj	<ul style="list-style-type: none"> 30% 'novih' korisnika, bez razlike s obzirom na vrstu zahvata
Prijevozno sredstvo	<ul style="list-style-type: none"> 48% dolazi automobilom, 45% organiziranim prijevozom autobusom/ mini-busom Autobusom/ mini-busom češće dolaze korisnici stomatoloških usluga (63% prema 22%)

Reservacija smještaja	<ul style="list-style-type: none"> • 25% on-line booking, 12% preko agencije, 13% izravno sa smještajnim objektom • 38% off-line booking (4% posredstvom agencije, 34% izravno sa smještajnim objektom) • 33% posredstvom medicinske ustanove (12% korisnika stomatoloških usluga i 56% korisnika svih drugih medicinskih usluga)
Pratnja na putovanju	<ul style="list-style-type: none"> • 31% dolazi samo s partnerom, 29% s ostalim članovima obitelji, 24% bez pratnje • Bez pratnje dolaze češće korisnici nestomatoloških usluga (39% prema 12%)
Duljina boravka	<ul style="list-style-type: none"> • 61% jednodnevnih posjetitelja, 39% turista (ostvaruju noćenje) • U jednodnevnom posjetu su nešto češće korisnici stomatoloških usluga (67% prema 53%) • 5 noćenja u prosjeku (63% ostvaruje jedno do tri noćenja) • Prosječno dulji boravak ostvaruju korisnici nestomatoloških usluga (5 prema 4 noćenja)
Vrsta smještaja	<ul style="list-style-type: none"> • 46% odsjeda u hotelima, 42% u obiteljskom smještaju
Preferirane aktivnosti u destinaciji	<ul style="list-style-type: none"> • Odlazak u restorane (30%), kupovina (29%), razgledavanje kulturnih (19%) i prirodnih (16%) znamenitosti • Korisnici stomatoloških usluga nešto su aktivniji gosti u destinaciji • 34% nije imalo vremena za aktivnosti u destinaciji, 9% nije imalo interesa
Zadovoljstvo ponudom destinacije	<ul style="list-style-type: none"> • Gosti izrazito zadovoljni svim elementima ponude: osobna sigurnost (95%), gostoljubivost lokalnog stanovništva (93%), ugođaj (93%), ljepota prirode i krajolika (92%), kvaliteta smještajne ponude (91%), nema značajnih razlika u zadovoljstvu s obzirom na vrstu usluge • 97% bi preporučilo destinaciju drugima
Korištenje tematskih/ specijalističkih paketa zdravstvenih usluga	<ul style="list-style-type: none"> • Ne kupuju pakete tematskih/ specijalističkih usluga (94%), zato što nisu za njih zainteresirani (46%) i/ili nisu bili upoznati s mogućnosti takve kupnje (37%) • Oni koji koriste pakete usluga gotovo su isključivo korisnici stomatoloških usluga
Zadovoljstvo medicinskim uslugama	<ul style="list-style-type: none"> • Gosti izrazito zadovoljni svim elementima usluge, nema značajnih razlika u zadovoljstvu s obzirom na vrstu usluge (korisnici stomatoloških usluga nezadovoljniji su od prosjeka pridržavanjem termina narudžbi) • 99% ih je spremno preporučiti zdravstvenu ustanovu.
Prosječna dnevna potrošnja na višednevnim putovanjima	<ul style="list-style-type: none"> • 292 € (31 € ili 11% za smještaj, 221 € ili 76% za zdravstvene usluge) • 328 € korisnici stomatoloških usluga (od čega 215 € za stomatološku uslugu), 272 € korisnici drugih medicinskih usluga (od čega 225 € za medicinsku uslugu) • Za 89% korisnika usluga medicinskog turizma izdaci su bili u skladu s očekivanjima, 5% je ocijenilo izdatke većim od očekivanih
Prosječna dnevna potrošnja na jednodnevnim putovanjima	<ul style="list-style-type: none"> • 450 €, od čega 423 € na medicinske usluge • 627 € korisnici stomatoloških usluga (od čega 596 € na stomatološku uslugu), 183 € korisnici drugih medicinskih usluga (od čega 161 € na medicinsku uslugu)

7

ZAKLJUČAK

7. ZAKLJUČAK

Zdravstveni turizam jedan je od selektivnih oblika turizma kojem se posljednjih godina u Hrvatskoj pridaje sve veći značaj. *Strategija razvoja turizma Hrvatske do 2020. godine* postavlja zdravstveni turizam kao jedan od proizvoda zamašnjaka turističkog razvoja u zemlji. Razvoj nekog (turističkog) proizvoda je, međutim, teško poticati bez odgovarajuće informacijske podrške. Stoga se i jedna od mjera *Nacionalnog programa – akcijskog plana razvoja zdravstvenog turizma* odnosi upravo na uspostavu sustava statističkog praćenja zdravstvenog turizma kao temelja za njegovo bolje razumijevanje, razvoj i promociju. Potrebu relevantne i pouzdane informacijske osnovice za praćenje zdravstvenog turizma prepoznali su i dionici u zdravstvenom turizmu u Hrvatskoj u okviru istraživanja percepcije Hrvatske kao destinacije zdravstvenog turizma na tržištu posrednika. Većina dionika specificirala je potrebu uspostavljenja statističkog praćenja zdravstvenog turizma u dva smjera: (i) uspostavljenje statističkog praćenja fizičke, ali i financijske, veličine potražnje te (ii) uspostavljenje sustava praćenja obilježja potražnje i trendova u zdravstvenom turizmu.

Istraživanje **TOMAS Zdravstveni turizam 2018. - Stavovi i potrošnja korisnika usluga zdravstvenog turizma u Hrvatskoj**, čiji su rezultati predstavljeni u ovom izvještaju, jedan je od prvih koraka u smjeru praćenja obilježja potražnje. Istraživanja TOMAS, punog naziva Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj, su longitudinalna istraživanja različitih segmenta turističke potražnje na nacionalnoj, regionalnoj i destinacijskoj razini ili na razini turističkih proizvoda, koje je Institut za turizam postavio i provodi od 1987. godine. U 2018. godini istraživanjem TOMAS po prvi je put obuhvaćena i potražnja u zdravstvenom turizmu, usmjeravajući se na sagledavanje obilježja potražnje sva tri segmenta zdravstvenog turizma: wellnessa, lječilišnog i medicinskog turizma.

Rezultati istraživanja ukazuju na profil i stavove inozemnih i domaćih turista i posjetitelja koji koriste zdravstveno-turističke usluge na svojim putovanjima, njihove stavove o ponudi tih usluga, ali i turističkoj ponudi destinacije, te na njihove izdatke. Rezultati se, zbog neraspoloživosti informacija o veličini pojedinog segmenta zdravstvenog turizma ne prikazuju ukupno, za zdravstveni turizam u cjelini, već prema segmentima, posebno za wellness, lječilišni i medicinski segment. Profil wellness gostiju dodatno se prikazuje prema glavnim tržištima, profil korisnika lječilišnih usluga prikazuju se za domaće i inozemne goste, a profil korisnika medicinskih usluga prikazuju se prema vrsti usluge, posebno za stomatološke i sve druge medicinske usluge.

Istraživanje TOMAS Zdravstveni turizam 2018. pruža ulazne podatke za buduće planske dokumente razvoja pojedinih segmenta zdravstvenog turizma (strategije, marketinške planove), pruža neophodnu podlogu za izračun ekonomskih učinaka zdravstvenog turizma u okviru satelitskog računa zdravstvenog turizma u budućnosti, a rezultati istraživanja su i podloga za 'benchmarking' i usporedne analize turističke potražnje u zdravstvenom turizmu. Nadalje, rezultati ukazuju i na moguće pravce unapređenja proizvoda i njegove promocije. Istraživanje TOMAS Zdravstveni turizam 2018. predstavlja stoga jednu od važnih podloga za upravljanje zdravstvenim turizmom na svim razinama turističkog sustava.

8

LITERATURA I IZVORI PODATAKA

8. LITERATURA I IZVORI PODATAKA

- Deming, W. E. (1966). *Some Theory of Sampling*. New York: Dover Publications.
- Europska komisija (2017). Directorate General for Internal Policies, Policy Department for Structural and Cohesion Policies, Transport and Tourism, Research for TRAN Committee - *Health tourism in the EU: a general investigation*.
- Eurostat (2012). *Methodological manual for tourism statistics*, Version 1.2. Methodologies and Working Papers, Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Frechtling, D.C. (2006). An Assessment of Visitor Expenditure Methods and Models. *Journal of Travel Research*, 45 (1):26-35.
- Groves, R. M.; Fowler, F. J.; Couper, M. P.; Lepkowski. J. M.; Singer, E.; Tourangeau, R. (2009). *Survey Methodology* (2nd ed.), New Jersey, John Wiley & Sons. Inc.
- Hansen, M.H., Hurwitz, W.H., Madow W.G. (1953). *Sample Survey Methods and Theory*, Vol.1 Methods and applications, John Wiley & Sons, New York.
- Hrvatska turistička zajednica (2018). Sustav eVisitor.
- Institut za turizam (2009). *TOMAS trendovi - Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj 1987-2008*. Urednici Čorak S. i Marušić, Z. Znanstvena edicija, Institut za turizam, Zagreb.
- Institut za turizam (2018). *Percepcija Hrvatske kao destinacije zdravstvenog turizma na tržištu posrednika – kvalitativno istraživanje*, Zagreb, travanj 2018.
- Institut za turizam (2018). *Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj – TOMAS Ljeto 2017*.
- Johnston, K., Puczkó, L., Smith, M., & Ellis, S. (2011). Wellness tourism and medical tourism: where do spas fit? Paper presented at the *Global Spa Summit 2011*, New York.
- Kesar, O., & Mikulić, J. (2017, January). Medical tourist satisfaction and dissatisfaction with dental care services: an exploratory case study. In 4th *International Scientific Conference ToSEE-Tourism in Southern and Eastern Europe 2017*.
- Kish, L. (2003). *Selected papers. Wiley Series in Survey Methodology*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Kish, L. (1995). *Questions/ Answers from the Survey Statistician 1978-1994*. Libourne: International Association of Survey Statisticians.
- Malgarini, M. (2005). Efficient sample design and weighting methodologies: Analysis of Key Issues and Recommendations. *Joint European Commission - OECD Workshop on International Development of Business and Consumer Tendency Surveys*. Brussels, 14–15 November, Task Force on Harmonisation of Survey Operation and Technical Design.
- Marković, S., Raspot, S., & Komšić, J. (2011, January). Who are wellness customers? An empirical study in the Croatian hotel industry. In *Advances in Tourism Marketing Conference ATMC 2011: Transforming experiences-Tourism marketing from both sides of the counter*.
- Ministarstvo turizma RH (2013), *Strategija razvoja turizma RH do 2020.*, Zagreb.
- Ministarstvo turizma RH i Institut za turizam (2014), *Nacionalni program-Akcijski plan razvoja zdravstvenog turizma*, Zagreb.
- Ministarstvo zdravlja RH (2012), *Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012.-2020.*, Zagreb.

- Mueller, H., & Kaufmann, E. L. (2001). Wellness tourism: Market analysis of a special health tourism segment and implications for the hotel industry. *Journal of Vacation Marketing*, 7(1), 5-17.
- Nor, A., Mohd, S., Mohd, H. H., & Muhammad, I. Z. (2017). Medical tourism: tourist information sources, satisfaction and post behavioral. *Journal of Tourism, Hospitality and Culinary Arts*, 9(2), 23-34.
- Sainaghi, R. (2012). Tourist expenditures: the state of the art. *Anatolia*, 23 (2):217-233.
- Sakalova, K. (2017). *Slovenia as a spa, wellness and health tourism destination for the Russian market* (Doctoral dissertation, Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž).
- Smith, M., & Kelly, C. (2006). Wellness Tourism. *Tourism Recreation Research*, 31(1), 1-4.
- Smith, M., & Puczkó, L. (2010). Taking your life into your own hands? New trends in European health tourism. *Tourism Recreation Research*, 35(2), 161-172.
- Smith, M., & Puczkó, L. (2014). *Health, tourism and hospitality: Spas, wellness and medical travel* (2 ed.). London (UK): Routledge.
- Smith, M., & Puczkó, L. (2015). More than a special interest: Defining and determining the demand for health tourism. *Tourism Recreation Research*, 40(2), 205-219.
- Smith, M., Puczkó, L., Michalkó, G., Kiss, K., & Sziva, I. (2016). *Balkan wellbeing and health tourism study*. Final Report.
- SAS/ STAT Software Enhancements, Version 8.2 (2007), SAS Institute Inc.
- Teddlie, C.; Yu, F. (2007). Mixed methods sampling a typology with examples, *Journal of mixed methods research*, 1(1), str. 77-100.
- *Thermal tourism, thalassotherapy and spas: the water in the health and wellness tourism*, Special issue of *Enlightening Tourism. A Pathmaking Journal (ET)*, Vol. 6, No 1 (2016).
- *2008 Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework* (TSA: RMF 2008). United Nations Statistics Division (UNSD), Statistical Office of the European Communities (EUROSTAT), Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), World Tourism Organization (UNWTO), 2008.

PRILOZI

Popis tablica u prilozima

Prilog 1.

Obilježja turističke potražnje u zdravstvenom turizmu prema glavnim segmentima potražnje

Prilog 2.

Obilježja turističke potražnje u wellnessu prema glavnim emitivnim tržištima

Prilog 3.

Obilježja turističke potražnje u lječilišnom turizmu prema glavnim emitivnim tržištima

Prilog 4.

Obilježja turističke potražnje u medicinskom turizmu prema vrsti medicinskog tretmana

Napomene vezane uz interpretaciju rezultata

U nastavku se navode napomene važne za lakšu interpretaciju rezultata:

- zbog zaokruživanja iznosa u tekstu, zbrojevi pojedinačnih stavki ponekad ne odgovaraju ukupnoj vrijednosti prikazanoj u tablici;
- tablice u kojima su prikazani rezultati pitanja na koja je bilo moguće dati više odgovora imaju uz naslov zvjezdicu (*);
- nepostojeća vrijednost (*missing*) za neko promatrano obilježje označena je u tablicama točkom (.).
- vrijednost koja nije primjenjiva za neko obilježje (*not applicable*) označena je u tablicama crticom (-)

Popis tablica u prilozima

Prilog 1.

Obilježja turističke potražnje u zdravstvenom turizmu prema glavnim segmentima potražnje

Tablica P1.1.

ZEMLJA STALNOG BORAVKA KORISNIKA USLUGA ZDRAVSTVENOG TURIZMA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.2.

SPOL KORISNIKA USLUGA ZDRAVSTVENOG TURIZMA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.3.

DOB KORISNIKA USLUGA ZDRAVSTVENOG TURIZMA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.4.

STUPANJ OBRAZOVANJA KORISNIKA USLUGA ZDRAVSTVENOG TURIZMA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.5.

MJESEČNA PRIMANJA KUĆANSTVA KORISNIKA USLUGA ZDRAVSTVENOG TURIZMA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.6.

UČESTALOST ODLASKA NA PUTOVANJA MOTIVIRANA ZDRAVSTVENIM RAZLOZIMA I/ILI WELLNESSOM PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.7.

PRIMARNI RAZLOG PUTOVANJA ZA KORISNIKE WELLNESS USLUGA

Tablica P1.8.

ŽIVOTNI STIL KORISNIKA WELLNESS USLUGA

Tablica P1.9.

PRIMARNI MOTIV KORIŠTENJA WELLNESS USLUGA/PUTOVANJA* PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.10.

VAŽNOST ČIMBENIKA U ODABIRU ZDRAVSTVENE USTANOVE PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.11.

UTJECAJ PONUDE WELLNESS CENTRA NA ODABIR SMJEŠTAJA I DESTINACIJE ZA KORISNIKE WELLNESS USLUGA

Tablica P1.12.

IZVORI INFORMACIJA O WELLNESS/LJEČILIŠNIM/MEDICINSKIM USLUGAMA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.13.

INTERNET KAO IZVOR INFORMACIJA O WELLNESS/LJEČILIŠNIM/MEDICINSKIM USLUGAMA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.14.

UČESTALOST DOLASKA U HRVATSKU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.15.

UČESTALOST DOLASKA U MJESTO PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.16.

UČESTALOST KORIŠTENJA WELLNESS/ LJEČILIŠNIH/ MEDICINSKIH USLUGA U HRVATSKOJ PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.17.

UČESTALOST KORIŠTENJA WELLNESS/LJEČILIŠNIH/MEDICINSKIH USLUGA U USTANOVU PROVOĐENJA ANKETIRANJA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.18.

PRIJEVOZNO SREDSTVO ZA DOLAZAK U DESTINACIJU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.19.

KORIŠTENJE NISKOTARIFNIH ZRAČNIH PRIJEVOZNIKA U DOLASKU U HRVATSKOJ PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.20.

NAČIN REZERVACIJE SMJEŠTAJA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.21.

KORIŠTENJE PAKET ARANŽMANA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.22.

USLUGE UKLJUČENE U PAKET ARANŽMANA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.23.

PRATNJA NA PUTOVANJU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.24.

VRSTA POSJETITELJA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.25.

VRSTA SMJEŠTAJA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.26.

VRSTA HOTELSKOG SMJEŠTAJA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.27.

DULJINA BORAVKA U HRVATSKOJ PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.28.

DULJINA BORAVKA U MJESTU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.29.

AKTIVNOSTI ZA VRIJEME BORAVKA U DESTINACIJI PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.30.

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ELEMENTIMA TURISTIČKE PONUDE PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.31.

KORIŠTENJE ZDRAVSTVENIH/WELLNESS SADRŽAJA I USLUGA TIJEKOM BORAVKA U HOTELU ZA KORISNIKE WELLNESS USLUGA

Tablica P1.32.

PREFERIRANI TIP ORGANIZACIJE WELLNESS SADRŽAJA I USLUGA ZA KORISNIKE WELLNESS USLUGA

Tablica P1.33.

KORIŠTENJE TEMATSKIH/ SPECIJALISTIČKIH ZDRAVSTVENIH PAKETA USLUGA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.34.

RAZLOG NEKORIŠTENJA TEMATSKIH/ SPECIJALISTIČKIH ZDRAVSTVENIH PAKETA USLUGA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.35.

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ZDRAVSTVENIM SADRŽAJIMA I USLUGAMA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.36.

NAMJERA PREPORUKE PRIJATELJIMA/POZNANICIMA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.37.

OCJENA ELEMENATA PONUDE U ODNOSU NA KONKURENTSKE ZEMLJE U WELLNESS SEGMENTU

Tablica P1.38.

OCJENA ELEMENATA PONUDE U ODNOSU NA KONKURENTSKE ZEMLJE U LJEĆILIŠNOM SEGMENTU

Tablica P1.39.

PROSJEČNI IZDACI KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA VIŠEDNEVNOM PUTOVANJU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA U EURIMA

Tablica P1.40.

STRUKTURA PROSJEČNIH IZDATAKA KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA VIŠEDNEVNOM PUTOVANJU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.41.

PROSJEČNI IZDACI KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA JEDNODNEVNOM PUTOVANJU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA U EURIMA

Tablica P1.42.

STRUKTURA PROSJEČNIH IZDATAKA KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA JEDNODNEVNOM PUTOVANJU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.43.

PROSJEČNI DNEVNI IZDACI KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA VIŠEDNEVNOM PUTOVANJU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA U EURIMA

Tablica P1.44.

STRUKTURA PROSJEČNIH DNEVNIH IZDATAKA KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA VIŠEDNEVNOM PUTOVANJU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.45.

PROSJEČNI IZDACI KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA JEDNODNEVNOM PUTOVANJU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA U EURIMA

Tablica P1.46.

STRUKTURA PROSJEČNIH IZDATAKA KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA JEDNODNEVNOM PUTOVANJU PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Tablica P1.47.

IZDACI ZA PUTOVANJE I BORAVAK U HRVATSKOJ U ODNOSU NA OČEKIVANJA PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Prilog 2.

Obilježja turističke potražnje u wellnessu prema glavnim emitivnim tržištima

Tablica P2.1.

SPOL KORISNIKA WELLNESS USLUGA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.2.

DOB KORISNIKA WELLNESS USLUGA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.3.

STUPANJ OBRAZOVANJA KORISNIKA WELLNESS USLUGA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.4.

MJESEČNA PRIMANJA KUĆANSTVA KORISNIKA WELLNESS USLUGA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.5.

UČESTALOST ODLASKA NA PUTOVANJA MOTIVIRANA ZDRAVSTVENIM RAZLOZIMA I/LI WELLNESSOM PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.6.

PRIMARNI RAZLOG PUTOVANJA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.7.

ZIVOTNI STIL KORISNIKA WELLNESS USLUGA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.8.

PRIMARNI MOTIV KORIŠTENJA WELLNESS USLUGA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.9.

UTJECAJ PONUDE WELLNESS CENTRA NA ODABIR SMJEŠTAJA I DESTINACIJE PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.10.

IZVOR INFORMACIJA O WELLNESS USLUGAMA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.11.

INTERNET KAO IZVOR INFORMACIJA O WELLNESS USLUGAMA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.12.

UČESTALOST DOLASKA U HRVATSKU PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.13.

UČESTALOST DOLASKA U MJESTO PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.14.

UČESTALOST KORIŠTENJA WELLNESS USLUGA U HRVATSKOJ PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.15.

UČESTALOST KORIŠTENJA WELLNESS USLUGA U USTANOVU PROVOĐENJA ANKETIRANJA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.16.

PRIJEVOZNO SREDSTVO ZA DOLAZAK U DESTINACIJU PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.17.

KORIŠTENJE NISKOTARIFNIH ZRAČNIH PRIJEVOZNIKA U DOLASKU U HRVATSKU PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.18.

NAČIN REZERVACIJE SMJEŠTAJA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.19.

KORIŠTENJE PAKET ARANŽMANA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.20.

USLUGE UKLJUČENE U PAKET ARANŽMAN PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.21.

PRATNJA NA PUTOVANJU PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.22.

VRSTA POSJETITELJA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.23.

VRSTA SMJEŠTAJA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.24.

VRSTA HOTELSKOG SMJEŠTAJA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.25.

DULJINA BORAVKA U MJESTU
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.26.

AKTIVNOSTI ZA VRIJEME BORAVKA U DESTINACIJI
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.27.

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ELEMENTIMA TURISTIČKE PONUDE
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.28.

KORIŠTENJE ZDRAVSTVENIH/WELLNESS SADRŽAJA I USLUGA TIJEKOM
BORAVKA U HOTELU PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.29.

PREFERIRANI TIP ORGANIZACIJE WELLNESS SADRŽAJA I USLUGA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.30.

KORIŠTENJE TEMATSKIH/SPECIJALISTIČKIH ZDRAVSTVENIH PAKETA
USLUGA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.31.

RAZLOG NEKORIŠTENJA TEMATSKIH/SPECIJALISTIČKIH ZDRAVSTVENIH PAKETA USLUGA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.32.

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ZDRAVSTVENIM SADRŽAJIMA I USLUGAMA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.33.

PROSJEČNI DNEVNI IZDACI NA VIŠEDNEVNOM PUTOVANJU U EURIMA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.34.

STRUKTURA PROSJEČNIH DNEVNIH IZDATAKA NA VIŠEDNEVNOM
PUTOVANJU PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tablica P2.35.

IZDACI ZA PUTOVANJE I BORAVAK U HRVATSKOJ U ODNOSU NA
OČEKIVANJA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Prilog 3.

Obilježja turističke potražnje u lječilišnom turizmu prema glavnim emitivnim tržištima

Tablica P3.1.

SPOL KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA
KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.2.

DOB KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA
KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.3.

STUPANJ OBRAZOVANJA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA PREMA ZEMLJI
PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.4.

MJESEČNA PRIMANJA KUĆANSTVA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.5.

UČESTALOST ODLASKA NA PUTOVANJA MOTIVIRANA ZDRAVSTVENIM
RAZLOZIMA I/ILI WELLNESSOM PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA
LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.6.

PRIMARNI MOTIV PUTOVANJA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA
LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.7.

VAŽNOST ČIMBENIKA U ODABIRU ZDRAVSTVENE USTANOVE PREMA
ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.8.

IZVORI INFORMACIJA O LJEČILIŠNIM USLUGAMA PREMA ZEMLJI
PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.9.

INTERNET KAO IZVOR INFORMACIJA O LJEČILIŠNIM USLUGAMA PREMA
ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.10.

UČESTALOST DOLASKA U HRVATSKU PREMA ZEMLJI PORIJEKLA
KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.11.

UČESTALOST DOLASKA U MJESTO PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA
LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.12.

UČESTALOST KORIŠTENJA LJEČILIŠNIH/ MEDICINSKIH USLUGA U
HRVATSKOJ PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.13.

UČESTALOST KORIŠTENJA LJEČILIŠNIH/ MEDICINSKIH USLUGA U
USTANOVU PROVOĐENJA ANKETIRANJA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA
KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.14.

PRIJEVOZNO SREDSTVO ZA DOLAZAK U DESTINACIJU PREMA ZEMLJI
PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.15.

KORIŠTENJE NIŠKOTARIFNIH ZRAČNIH PRIJEVOZNIKA U DOLASKU U
HRVATSKU PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.16.

NAČIN REZERVACIJE SMJEŠTAJA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA
LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.17.

KORIŠTENJE PAKET ARANŽMANA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA
LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.18.

USLUGE UKLJUČENE U PAKET ARANŽMAN PREMA ZEMLJI PORIJEKLA
KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.19.

PRATNJA NA PUTOVANJU PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA
LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.20.

VRSTA POSJETITELJA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH
USLUGA

Tablica P3.21.

VRSTA SMJEŠTAJA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH
USLUGA

Tablica P3.22.

VRSTA HOTELSKOG SMJEŠTAJA PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA
LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.23.

DULJINA BORAVKA U HRVATSKOJ
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.24.

DULJINA BORAVKA U MJESTU PREMA ZEMLJI PORJEKLA
KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.25.

AKTIVNOSTI ZA VRIJEME BORAVKA U DESTINACIJI
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.26.

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ELEMENTIMA TURISTIČKE PONUDE
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.27.

KORIŠTENJE TEMATSKEH/SPECIJALISTIČKEH ZDRAVSTVENIH PAKETA
USLUGA PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.28.

RAZLOG NEKORIŠTENJA TEMATSKEH/SPECIJALISTIČKEH
ZDRAVSTVENIH PAKETA USLUGA PREMA ZEMLJI PORJEKLA
KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.29.

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ZDRAVSTVENIM SADRŽAJIMA I USLUGAMA
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.30.

NAMJERA PREPORUKE PRIJATELJIMA/ POZNANICIMA
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.31.

PROSJEĆNI DNEVNI IZDACI NA VIŠEDNEVNOM PUTOVANJU U EURIMA
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.32.

STRUKTURA PROSJEĆNIH DNEVNIH IZDATAKA NA VIŠEDNEVNOM
PUTOVANJU U EURIMA PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA
LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.33.

PROSJEĆNI IZDACI NA JEDNODNEVNOM PUTOVANJU U EURIMA
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.34.

STRUKTURA PROSJEĆNIH IZDATAKA NA JEDNODNEVNOM PUTOVANJU
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Tablica P3.35.

IZDACI ZA PUTOVANJE I BORAVAK U HRVATSKOJ U ODNOŠU NA
OČEKIVANJA PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Prilog 4.

Obilježja turističke potražnje u medicinskom
turizmu prema vrsti medicinskog tretmana

Tablica P4.1.

SPOL KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.2.

DOB KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.3.

STUPANJ OBRAZOVANJA KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.4.

MJESEČNA PRIMANJA KUĆANSTVA KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.5.

UČESTALOST ODLASKA NA PUTOVANJA MOTIVIRANA ZDRAVSTVENIM
RAZLOZIMA I/ILI WELLNESSOM PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.6.

PRIMARNI MOTIV PUTOVANJA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.7.

VAŽNOST ČIMBENIKA U ODABIRU ZDRAVSTVENE USTANOVE
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.8.

IZVORI INFORMACIJA O MEDICINSKIM USLUGAMA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.9.

INTERNET KAO IZVOR INFORMACIJA O MEDICINSKIM USLUGAMA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.10.

UČESTALOST DOLASKA U HRVATSKU
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.11.

UČESTALOST DOLASKA U MJESTO
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.12.

UČESTALOST KORIŠTENJA LJEČILIŠNIH/ MEDICINSKIH USLUGA U
HRVATSKOJ PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.13.

UČESTALOST KORIŠTENJA LJEČILIŠNIH/ MEDICINSKIH
USLUGA U USTANOVU PROVOĐENJA ANKETIRANJA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.14.

PRIJEVOZNO SREDSTVO ZA DOLAZAK U DESTINACIJU
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.15.

KORIŠTENJE NISKOTARIFNIH ZRAČNIH PRIJEVOZNIKA U DOLASKU
U HRVATSKU PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.16.

NAČIN REZERVACIJE SMJEŠTAJA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.17.

KORIŠTENJE PAKET ARANŽMANA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.18.

USLUGE UKLJUČENE U PAKET ARANŽMAN
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.19.

PRATNJA NA PUTOVANJU
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.20.

VRSTA POSJETITELJA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.21.

VRSTA SMJEŠTAJA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.22.

VRSTA HOTELSKOG SMJEŠTAJA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.23.

DULJINA BORAVKA U HRVATSKOJ PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.24.

DULJINA BORAVKA U MJESTU PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.25.

AKTIVNOSTI ZA VRIJEME BORAVKA U DESTINACIJI PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.26.

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ELEMENTIMA TURISTIČKE PONUDE PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.27.

KORIŠTENJE TEMATSKIH/ SPECIJALISTIČKIH ZDRAVSTVENIH PAKETA USLUGA PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.28.

RAZLOG NEKORIŠTENJA TEMATSKIH/ SPECIJALISTIČKIH ZDRAVSTVENIH PAKETA USLUGA PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.29.

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ZDRAVSTVENIM SADRŽAJIMA I USLUGAMA PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.30.

NAMJERA PREPORUKE PRIJATELJIMA/ POZNANICIMA PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.31.

PROSJEČNI DNEVNI IZDACI VIŠEDNEVNIH POSJETITELJA-KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA U EURIMA

Tablica P4.32.

STRUKTURA PROSJEČNIH DNEVNIH IZDATAKA VIŠEDNEVNIH POSJETITELJA-KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.33.

PROSJEČNI IZDACI JEDNODNEVNIH POSJETITELJA-KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA U EURIMA

Tablica P4.34.

STRUKTURA PROSJEČNIH IZDATAKA JEDNODNEVNIH POSJETITELJA-KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tablica P4.35.

IZDACI ZA PUTOVANJE I BORAVAK U HRVATSKOJ U ODNOSU NA OČEKIVANJA PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Prilog 1

**Obilježja turističke potražnje u zdravstvenom turizmu
prema glavnim segmentima potražnje**

Tablica P1.1.
ZEMLJA STALNOG BORAVKA KORISNIKA USLUGA ZDRAVSTVENOG TURIZMA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Zemlja stalnog boravka	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
HRVATSKA	18,4	67,3	27,2	
ITALIJA	6,8	3,9	56,5	
SLOVENIJA	10,8	7,3	5,5	
NJEMAČKA	13,2	3,0	0,5	
AUSTRIJA	9,5	5,0	1,0	
BOSNA I HERCEGOVINA	3,6	3,0	6,5	
VELIKA BRITANIJA	5,4	0,9	.	
SRBIJA	2,7	0,6	0,2	
ŠVEDSKA	2,5	0,8	0,2	
FRANCUSKA	2,6	0,1	.	
MADARSKA	2,3	0,5	.	
ČEŠKA	2,3	0,3	.	
BELGIJA	2,0	0,4	.	
ŠVICARSKA	1,6	0,3	1,4	
NIZOŽEMSKA	1,4	0,9	.	
OSTALE EUROPSKE ZEMLJE	9,0	3,9	0,5	
OSTALE IZVANEUROPSKE ZEMLJE	6,0	1,8	0,5	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P1.2.
SPOL KORISNIKA USLUGA ZDRAVSTVENOG TURIZMA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Spol	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Muški	47,1	43,9	50,0	
Ženski	52,9	56,1	50,0	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P1.3.
DOB KORISNIKA USLUGA ZDRAVSTVENOG TURIZMA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Dob (godine)	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Do 25	9,0	3,8	8,4	
26 do 35	22,4	7,7	17,1	
36 do 45	28,8	11,9	16,3	
46 do 55	19,5	16,3	24,3	
56 i više	20,4	60,4	33,9	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

(aritmetička sredina)

Prosječna dob	43,4	57,5	48,2
---------------	------	------	------

Tablica P1.4.
STUPANJ OBRAZOVANJA KORISNIKA USLUGA ZDRAVSTVENOG TURIZMA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Završena škola	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Srednja škola ili niže	19,3	55,1	38,5	
Viša škola	27,3	16,8	35,8	
Fakultet i viši stupnjevi	53,3	28,1	25,7	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P1.5.

MJESEČNA PRIMANJA KUĆANSTVA KORISNIKA USLUGA ZDRAVSTVENOG TURIZMA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Mjesečna primanja kućanstva (u eurima)	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Do 500	0,8	12,2	2,2	
501 - 1.000	6,9	18,2	9,4	
1.001 - 1.500	8,4	24,8	18,5	
1.501 - 2.000	10,1	18,2	23,6	
2.001 - 2.500	12,1	8,6	21,2	
2.501 - 3.000	12,5	5,4	8,9	
3.001 - 3.500	11,1	4,5	3,8	
3.501 i više	38,2	8,1	12,5	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P1.6.

UČESTALOST ODLASKA NA PUTOVANJA MOTIVIRANA ZDRAVSTVENIM RAZLOZIMA I/ILI WELLNESSOM
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Prosječni godišnji broj odlazaka na putovanja motivirana zdravstvenim razlozima i/ili wellnessom	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Niti jednom	33,6	27,1	36,5	
Jedanput	27,3	48,0	29,8	
2 do 3 puta	28,2	19,7	20,4	
4 i više puta	10,8	5,2	13,2	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P1.7.

PRIMARNI RAZLOG PUTOVANJA
ZA KORISNIKE WELLNESS USLUGA

Primarni razlog putovanja	WELLNESS	(%)
Odmor na suncu i moru	33,7	
Wellness	19,8	
Upoznavanje prirodnih ljepota/ znamenitosti	8,0	
Poslovne obveze (uključujući i posjet/sudjelovanje na konferenciji)	7,2	
Upoznavanje kulturnih znamenitosti	5,0	
Odmor u gradu (city break)	4,7	
Posjet rodbini i prijateljima	4,6	
Bavljenje sportom i rekreativom	3,2	
Uživanje u hrani i piću	3,2	
Zdravstveni razlozi	2,9	
Posjet kulturnim manifestacijama/ koncertima	1,2	
Odmor u ruralnim područjima	1,2	
Vjerski razlozi	1,1	
Kupovina	0,8	
Nešto drugo	3,5	
UKUPNO	100,0	

Tablica P1.8.
ŽIVOTNI STIL KORISNIKA
WELLNESS USLUGA

U kojoj Vas mjeri opisuju sljedeće rečenice?	(%)
	WELLNESS
Održavam primjerenu tjelesnu težinu.	43,6
U dobroj sam fizičkoj kondiciji.	41,8
Posvećujem pažnju zdravoj prehrani.	37,5
Borim se sa stresom u svakodnevnom životu.	34,1
Sklon/a sam upotrebi prirodnih/ lijekovitih tvari.	25,9
Redovito se bavim nekom sportskom/ rekreativskom aktivnošću.	25,6
Redovito odlazim na masaže u mjestu svog stalnog boravka.	10,6
Redovito koristim wellness sadržaje u mjestu svog stalnog boravka.	9,8
Često sam na posebnom režimu prehrane (dijeta i sl.).	9,7

Napomena: Udio ocjena 1 i 2 na skali od 1 (To sam baš ja!) do 7 (To uopće nisam ja!).

Tablica P1.9.
PRIMARNI MOTIV KORIŠTENJA WELLNESS USLUGA/PUTOVANJA*
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Primarni motiv	(%)	WELLNESS**	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI
Relaksacija / 'punjenje baterija'	79,3	13,5	2,2	
Fizičkalna terapija	–	44,0	0,7	
Stomatološki zahvat	–	0,5	55,8	
Rehabilitacija	–	27,6	0,2	
Ublažavanje/ upravljanje stresom	27,3	0,5	.	
Pročišćavanje/ detoks organizma	17,5	0,4	.	
Unapređenje fizičke kondicije	15,9	1,4	.	
Ljepota/ njega lica / tijela	14,9	0,4	.	
Kirurški zahvat (npr. estetska kirurgija, ortopedija)	–	2,6	16,8	
Dijagnostika	–	2,1	14,2	
Ublažavanje kroničnih boljki (npr. alergije, nesanica, bol)	8,8	2,9	.	
Učenje o promjeni životnog stila	4,4	.	.	
Meditacija/ postizanje duhovne ravnoteže	3,6	0,3	0,2	
Kozmetički i/ili dermatološki tretmani	–	2,8	0,2	
Mršavljenje/ upravljanje tjelesnom težinom	3,2	.	.	
Oftalmološki zahvat	–	0,1	0,5	
Nešto drugo	1,5	0,9	9,1	
UKUPNO	–	100,0	100,0	

* Motiv korištenja wellness usluga za goste wellnessa odnosno motiv putovanja za korisnike lječilišnih i medicinskih usluga.

** Mogućnost više odgovora.

Tablica P1.10.
VAŽNOST ČIMBENIKA U ODABIRU ZDRAVSTVENE USTANOVE
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Rang*	Čimbenici	(%)	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI
1.	Stručnost liječnika	–	75,8	94,5	
2.	Reputacija ustanove	–	71,1	92,1	
3.	Kraće liste čekanja za zahvat/uslugu	–	63,3	65,6	
4.	Dostupnost mjesta	–	62,9	61,8	
5.	Ponuda jedinstvenog zahvata/usluge	–	55,5	74,5	
6.	Povoljnija cijena usluge	–	56,5	64,9	
7.	Posjedovanje priznatog certifikata ustanove	–	51,5	69,7	
8.	Ponuda jedinstvenih prirodnih činitelja	–	61,9	24,3	
9.	Poznavanje stranih jezika	–	19,8	41,3	

* Rang prema zbroju postotaka za ocjene 6 i 7 na skali od 1 (Uopće nije bilo važno) do 7 (Bilo je jako važno).

Tablica P1.11.

UTJECAJ PONUDE WELLNESS CENTRA NA ODABIR SMJEŠTAJA I DESTINACIJE
ZA KORISNIKE WELLNESS USLUGA (%)

Utjecaj ponude wellness centra na:	WELLNESS
Izbor smještaja	30,1
Izbor destinacije	25,6

Napomena: Zbroj postotaka za ocjene 6 i 7 na skali od 1 (Uopće nije utjecala) do 7 (Imala je presudan utjecaj).

Tablica P1.12.

IZVORI INFORMACIJA O WELLNESS/LJEČILIŠNIM/MEDICINSKIM USLUGAMA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA (%)

Izvori informacija o wellness/ lječilišnim/ medicinskim uslugama	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI
Preporuka liječnika	–	47,4	15,1
Preporuke rodbine ili prijatelja	23,2	31,3	62,5
Prijašnji boravak	25,5	33,9	9,9
Internet	29,4	15,0	29,6
Brošure, oglasi, plakati	11,9	5,2	2,4
Radio, televizija, film ili video	8,0	4,2	2,4
Preporuke turističke agencije ili kluba/ katalog	6,8	0,9	0,7
Članci u novinama ili časopisima	3,0	3,4	2,4
Turistički sajmovi, izložbe	1,8	1,4	3,8
Preporuka specijalizirane agencije/ agenta za zdravstvena putovanja	–	2,3	0,5
Osiguravajuće kuće	–	1,3	0,2
Nisam trebao/la nikakve informacije	14,1	7,1	3,6
Informirao/la sam se tek po dolasku u objekt/ destinaciju	10,1	–	–

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P1.13.

INTERNET KAO IZVOR INFORMACIJA O WELLNESS/LJEČILIŠNIM/MEDICINSKIM USLUGAMA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA (%)

Internet kao izvor informacija o wellness/ lječilišnim/ medicinskim uslugama	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI
Stranice ove zdravstvene ustanove/wellness centra	8,6	12,2	24,5
Stranice smještajnih objekata	18,0	4,8	4,3
Društveni mediji (Facebook, TripAdvisor, Instagram, Twitter...)	12,3	4,2	9,1
Online turističke agencije: Booking.com, Expedia, Holidaycheck.de i sl.	13,1	2,9	2,2
Stranice hrvatskih turističkih zajednica/ ureda (nacionalne, lokalnih)	8,1	3,2	3,1

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P1.14.

UČESTALOST DOLASKA U HRVATSKU
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA (%)

Broj posjeta Hrvatskoj	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI
Prvi posjet	20,2	25,5	9,6
Drugi posjet	11,2	16,9	11,6
3 do 5 posjeta	18,9	12,9	24,9
6 i više posjeta	49,7	44,7	53,8
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Napomena: Odnosi se samo na inozemne goste.

Tablica P1.15.
UČESTALOST DOLASKA U MJESTO
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Broj posjeta mjestu	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Prvi posjet	37,6	27,6	25,7	
Drugi posjet	19,1	14,1	12,7	
3 do 5 posjeta	19,4	23,3	23,5	
6 i više posjeta	23,9	35,0	38,1	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P1.16.
UČESTALOST KORIŠTENJA WELLNESS/LJEČILIŠNIH/MEDICINSKIH USLUGA U HRVATSKOJ
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Učestalost korištenja wellness/lječilišnih/ medicinskih usluga u Hrvatskoj	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Jedanput	28,4	22,6	29,6	
Dvaput	13,9	10,6	15,5	
3 do 5 puta	17,0	20,4	26,0	
6 i više puta	40,7	46,4	29,0	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P1.17.
UČESTALOST KORIŠTENJA WELLNESS/LJEČILIŠNIH/MEDICINSKIH USLUGA U USTANOVİ PROVOĐENJA ANKETIRANJA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Učestalost korištenja wellness/lječilišnih/ medicinskih usluga u ustanovi provođenja anketiranja	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Jedanput	49,3	41,1	46,1	
Dvaput	20,4	18,6	17,7	
3 do 5 puta	15,1	21,1	22,4	
6 i više puta	15,1	19,2	13,8	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P1.18.
PRIJEVOZNO SREDSTVO ZA DOLAZAK U DESTINACIJU
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Prijevozno sredstvo	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Automobil	62,7	70,6	47,8	
Autobus/ mini-bus	7,5	16,8	44,7	
Zrakoplov	24,9	5,0	1,7	
Motocikl	2,9	1,0	.	
Vlak	0,8	1,3	4,8	
Brod/ trajekt	1,1	2,0	.	
Neko drugo prijevozno sredstvo	.	3,3	1,0	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P.19.
KORIŠTENJE NISKOTARIFNIH ZRAČNIH PRIJEVOZNIKA U DOLASKU U HRVATSKU
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Niskotarifni prijevoznik	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Korišten	47,3	21,6	42,9	
Nije korišten	52,7	78,4	57,1	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Napomena: Odnosi se samo na inozemne turiste koji su u dolasku u Hrvatsku koristili zrakoplov - redoviti let.

Tablica P1.20.
NAČIN REZERVACIJE SMJEŠTAJA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Reservacija smještaja	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Izravno sa smještajnim objektom - osobnim kontaktom, telefonom/ telefaksom, e-mailom	21,1	68,5	34,0	
Posredstvom turističke agencije, turoperatora - online booking (ne e-mailom), uključujući i Booking.com, Airbnb, Expedia, Holidaycheck.de i sl.	38,1	11,2	11,8	
Izravno sa smještajnim objektom - online booking (ne e-mailom)	19,3	7,5	13,2	
Posredstvom turističke agencije, turoperatora - osobnim kontaktom, telefonom/ telefaksom, e-mailom	13,4	5,7	4,2	
Posredstvom ustanove/ poliklinike čije medicinske/ lječilišne usluge koristim	-	5,7	33,3	
Na neki drugi način	0,9	1,0		
Nisam rezervirao/la smještaj unaprijed	7,3	0,5	3,5	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Napomena: Samo za goste koji su noćili u komercijalnom smještaju.

Tablica P1.21.
KORIŠTEЊE PAKET ARANŽMANA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Korištenje paket aranžmana	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Da	18,9	12,4	7,0	
Ne	81,1	87,6	93,0	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P1.22.
USLUGE UKLJUČENE U PAKET ARANŽMANA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Usluge uključene u paket aranžman	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Smještaj	90,0	91,4	79,3	
Hrana	86,1	86,4	65,5	
Lječilišne/ medicinske usluge	59,8	88,9	82,8	
Međunarodni prijevoz	43,4	16,0	13,8	
Lokalni prijevoz (u Hrvatskoj)	31,9	19,8	13,8	
Izleti	6,0	12,3	.	
Najam automobila, bicikla, opreme i sl.	2,4	1,2	.	
Ulaznice za koncerte, priredbe, muzeje i sl.	1,6	1,2	.	
Nešto drugo	.	3,7	.	

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P1.23.
PRATNJA NA PUTOVANJU
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Pratnja na putovanju	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Sam(a)	11,7	51,2	39,9	
S partnerom	52,4	27,2	25,7	
S ostalim članovima obitelji (djeca, roditelji, ostali)	26,1	15,4	29,1	
S prijateljima/ poznanicima	9,8	6,2	5,3	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P1.24.

VRSTA POSJETITELJA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Vrsta posjetitelja	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Jednodnevni posjetitelj	6,2	12,2	60,6	
Turist	93,8	87,8	39,4	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P1.25.

VRSTA SMJEŠTAJA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Vrsta smještaja	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Hotel	83,6	61,5	45,7	
Iznajmljena soba, apartman ili kuća	11,9	27,7	41,5	
Kod rodbine ili prijatelja	3,4	7,5	6,7	
Vlastiti stan/ kuća	1,0	3,3	3,7	
Negdje drugdje	0,1	.	2,4	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Napomena: Samo za goste koji su bili na višednevnom putovanju.

Tablica P1.26.

VRSTA HOTELSKOG SMJEŠTAJA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Hotelski smještaj	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
U sklopu lječilišta/ medicinske/ wellness ustanove	97,5	92,1	58,7	
Izvan lječilišta/ medicinske/ wellness ustanove	2,5	7,9	41,3	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Napomena: Samo za goste koji su bili na višednevnom putovanju.

Tablica P1.27.

DULJINA BORAVKA U HRVATSKOJ
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Broj noćenja u Hrvatskoj	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
1	–	0,6	8,5	
2 do 3	–	6,0	45,7	
4 do 7	–	19,3	31,1	
8 do 10	–	26,1	2,4	
11 do 14	–	19,8	7,3	
15 do 21	–	19,8	3,7	
22 do 28	–	3,7	.	
29 i više	–	4,6	1,2	
UKUPNO	–	100,0	100,0	

(aritmetička sredina)

Prosječan broj noćenja	–	12,8	5,0
------------------------	---	------	-----

Napomena: Samo za goste koji su bili na višednevnom putovanju.

Tablica P1.28.

DULJINA BORAVKA U MJESTU
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Broj noćenja u mjestu	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
1	4,5	0,6	8,5	
2 do 3	26,2	6,5	54,3	
4 do 7	49,2	20,3	29,3	
8 do 10	10,1	27,0	2,4	
11 do 14	7,3	20,7	1,8	
15 do 21	1,7	18,8	2,4	
22 do 28	0,5	2,7	.	
29 i više	0,6	3,4	1,2	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	
(aritmetička sredina)				
Prosječan broj noćenja	6,1	12,3	4,2	

Napomena: Samo za goste koji su bili na višednevnom putovanju.

Tablica P1.29.

AKTIVNOSTI ZA VRIJEME BORAVKA U DESTINACIJI
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Rang	Aktivnosti	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
1.	Plivanje/ kupanje u moru/ bazenu (izvan wellness/ spa usluga)	65,8	44,0	8,4	
2.	Odlazak u restorane	68,1	26,4	30,0	
3.	Razgledavanje prirodnih znamenitosti	55,1	35,7	15,9	
4.	Razgledavanje kulturnih znamenitosti	43,8	21,1	17,8	
5.	Pješačenje ('trekking', nordijsko hodanje i sl.), jogging/ trčanje	33,1	34,6	10,3	
6.	Odlazak u kupnju (osim svakodnevnih potrepština)	29,1	15,9	28,8	
7.	Posjet muzejima/ izložbama	27,4	4,9	10,1	
8.	Ništa od navedenog - nisam imao/la vremena	-	6,2	34,1	
9.	Posjet kulturnim manifestacijama/ koncertima	22,2	7,3	7,9	
10.	Sportske i rekreacijske aktivnosti (osim pješačenja/ trčanja/ vožnje biciklom)	19,2	6,3	0,7	
11.	Oblazak tematskih cesta i/ili OPG-ova	13,7	8,2	4,3	
12.	Vožnja biciklom označenim biciklističkim stazama	14,2	6,3	1,4	
13.	Ništa od navedenog - nisam imao/la interesa	-	11,7	9,1	
14.	Nešto drugo	1,6	6,4	1,4	
15.	Ništa od navedenog	1,4	-	-	

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P1.30.

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ELEMENTIMA TURISTIČKE PONUDE
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Rang*	Elementi ponude	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
1.	Ljepota prirode i krajolika	94,3	91,5	92,3	
2.	Ukupni boravak	88,8	84,7	95,4	
3.	Atmosfera, ugođaj	87,8	81,3	92,6	
4.	Osobna sigurnost	82,3	89,6	94,5	
5.	Gostoljubivost lokalnog stanovništva	85,1	83,6	93,0	
6.	Prometna dostupnost destinacije	79,4	82,0	92,4	
7.	Kvaliteta informacija u destinaciji	80,8	74,4	88,9	
8.	'Vrijednost za novac'	-	75,8	87,7	
9.	Kvaliteta smještajne ponude	79,2	75,3	90,9	
10.	Kvaliteta ugostiteljske ponude	80,1	65,8	89,0	
11.	Mogućnosti za sport i rekreaciju	77,5	70,5	88,6	
12.	Kvaliteta ponude kulture	66,5	62,3	92,8	
13.	Mogućnost za kupnju	-	57,9	86,3	
14.	Kvaliteta lokalnog prijevoza	61,8	54,3	84,7	

* Rang prema zbroju postotaka za ocjene 6 i 7 na skali od 1 (jako loše) do 7 (odlično).

Tablica P1.31.

KORIŠTENJE ZDRAVSTVENIH/WELLNESS SADRŽAJA I USLUGA
TIJEKOM BORAVKA U HOTELU ZA KORISNIKE WELLNESS USLUGA

(%)

Korišteni zdravstveni/wellness sadržaji i usluge tijekom boravka u hotelu	WELLNESS
Bazen	86,6
Masaže	64,7
Jacuzzi/ whirlpool kade	60,1
Saune	54,2
Fitnes i/ili vježbanje	34,3
Kozmetički tretmani	21,7
Manikura i/ili pedikura	19,5
Savjetodavne usluge terapeuta/ liječnika/ stručne osobe	11,2
Meditacija/ yoga	8,3
Specijalističke usluge terapeuta	7,4
Usluge osobnog trenera	6,8
Specijalističke liječničke usluge	5,6
'Alternativne terapije' (akupunktura, ayurveda i sl.)	5,1
Nešto drugo	0,1

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P1.32.

PREFERIRANI TIP ORGANIZACIJE WELLNESS SADRŽAJA I USLUGA
ZA KORISNIKE WELLNESS USLUGA

(%)

Preferirani tip organizacije wellness sadržaja i usluga	WELLNESS
Strukturirani program koji se kupuje kao paket	21,9
Ponuda pojedinačnih sadržaja i usluga koje samostalno biram	75,9
Nešto drugo	2,2
UKUPNO	100,0

Tablica P1.33.

KORIŠTENJE TEMATSKIH/ SPECIJALISTIČKIH ZDRAVSTVENIH PAKETA USLUGA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

(%)

Tematski/ specijalistički zdravstveni paketi usluga	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI
Korišteni	12,8	13,4	6,3
Nisu korišteni	87,2	86,6	93,8
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P1.34.

RAZLOG NEKORIŠTENJA TEMATSKIH/ SPECIJALISTIČKIH ZDRAVSTVENIH PAKETA USLUGA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

(%)

Razlog	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI
Nije bilo u ponudi	4,6	3,9	16,7
Nisam znao/la da je u ponudi	16,5	14,0	37,4
Nisam bio/la zainteresiran/a	77,5	82,0	45,6
Nešto drugo	1,4	0,1	0,3
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P1.35.

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ZDRAVSTVENIM SADRŽAJIMA I USLUGAMA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Rang*	Elementi	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
1.	Ljubaznost osoblja	88,3	81,8	99,5	
2.	Stručnost osoblja	86,6	83,7	98,5	
3.	Ukupna ponuda ustanove	-	79,7	98,3	
4.	Čistoća prostora	85,4	77,8	99,3	
5.	Atmosfera/ ugodaj	85,4	78,3	96,4	
6.	Kvaliteta pojedinačnih tretmana/ procedura	81,8	81,2	98,8	
7.	Potpunost informacija o tretmanima/ procedurama	81,9	79,5	95,9	
8.	Pridržavanje termina narudžbi	84,2	82,1	82,4	
9.	Organizacija prijevoza i/ili boravka	-	74,3	96,3	
10.	Dostupnost informacija o ponudi	78,7	74,6	96,6	
11.	Kvaliteta opreme	77,9	73,5	99,0	
12.	Odnos cijene i kvalitete zdravstvenih sadržaja/ usluga	75,1	77,4	96,8	
13.	Raznolikost ponuđenih usluga	76,9	69,2	97,6	
14.	Veličina prostora za tretmane/ zahvate (terapijskih sadržaja, bazena, vježbališta i sl.)	75,5	69,7	94,7	
15.	Prilagođenost ustanove osobama s posebnim potrebama	66,8	77,0	95,3	
16.	Raznolikost opreme/ sadržaja	74,3	-	-	
17.	Inovativnost ponude	69,7	58,1	96,9	

* Rang prema zbroju postotaka za ocjene 6 i 7 na skali od 1 (jako loše) do 7 (odlično).

Tablica P1.36.

NAMJERA PREPORUKE PRIJATELJIMA/POZNANICIMA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Namjera preporuke	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
Zdravstvene ustanove	-	94,9	99,0	
Destinacije	-	92,2	96,7	

Napomena: Zbroj postotaka za ocjene 4 i 5 na skali od 1 (sigurno ne bih) do 5 (sigurno bih).

Tablica P1.37.

OCJENA ELEMENATA PONUDE U ODNOSU NA KONKURENTSKE ZEMLJE
U WELLNESS SEGMENTU

Elementi ponude	Bolje u Hrvatskoj u usporedbi s: (u %)					
	UKUPNO	AUSTRIJOM	SLOVENIJOM	ITALIJOM	ŠPANJOLSKOM	GRČKOM
Stručnost osoblja	20,2	11,0	13,7	29,9	29,8	34,1
Ljubaznost osoblja	30,3	30,3	23,5	32,8	40,4	31,7
Raznolikost opreme/ sadržaja/ usluga	25,7	18,3	16,7	38,8	38,3	31,7
Atmosfera u centru	30,1	20,2	24,5	43,3	38,3	39,0
Odnos cijene i kvalitete wellness/ zdravstvenih sadržaja/ usluga	44,0	44,0	48,0	56,7	40,4	17,1
Elementi ponude	Slično u Hrvatskoj u usporedbi s: (u %)					
	UKUPNO	AUSTRIJOM	SLOVENIJOM	ITALIJOM	ŠPANJOLSKOM	GRČKOM
Stručnost osoblja	73,5	78,9	81,4	64,2	68,1	61,0
Ljubaznost osoblja	63,7	63,3	71,6	59,7	57,4	58,5
Raznolikost opreme/ sadržaja/ usluga	54,1	45,0	65,7	47,8	48,9	65,9
Atmosfera u centru	60,9	67,9	66,7	49,3	53,2	56,1
Odnos cijene i kvalitete wellness/ zdravstvenih sadržaja/ usluga	37,7	40,4	38,2	32,8	29,8	46,3
Elementi ponude	Lošije u Hrvatskoj u usporedbi s: (u %)					
	UKUPNO	AUSTRIJOM	SLOVENIJOM	ITALIJOM	ŠPANJOLSKOM	GRČKOM
Stručnost osoblja	6,3	10,1	4,9	6,0	2,1	4,9
Ljubaznost osoblja	6,0	6,4	4,9	7,5	2,1	9,8
Raznolikost opreme/ sadržaja/ usluga	20,2	36,7	17,6	13,4	12,8	2,4
Atmosfera u centru	9,0	11,9	8,8	7,5	8,5	4,9
Odnos cijene i kvalitete wellness/ zdravstvenih sadržaja/ usluga	18,3	15,6	13,7	10,4	29,8	36,6

Tablica P1.38.
OCJENA ELEMENATA PONUDE U ODNOSU NA KONKURENTSKE ZEMLJE
U LIJEČILIŠNOM SEGMENTU

Elementi ponude	Bolje u Hrvatskoj u usporedbi s: (u %)		
	UKUPNO	SLOVENIJOM	AUSTRIJOM
Potpunost informacija o ponudi tretmana	4,1	2,5	6,1
Stručnost osoblja	24,7	20,0	30,3
Ljubaznost osoblja	43,8	32,5	57,6
Kvaliteta opreme/ sadržaja/ usluga	5,5	5,0	6,1
Atmosfera u ustanovi	46,6	30,0	66,7
Dostupnost mjesta	5,5	5,0	6,1
Odnos cijene i kvalitete wellness/ zdravstvenih sadržaja/ usluga	61,6	50,0	75,8

Elementi ponude	Slično u Hrvatskoj u usporedbi s: (u %)		
	UKUPNO	SLOVENIJOM	AUSTRIJOM
Potpunost informacija o ponudi tretmana	93,2	95,0	90,9
Stručnost osoblja	71,2	77,5	63,6
Ljubaznost osoblja	56,2	67,5	42,4
Kvaliteta opreme/ sadržaja/ usluga	72,6	77,5	66,7
Atmosfera u ustanovi	49,3	67,5	27,3
Dostupnost mjesta	82,2	87,5	75,8
Odnos cijene i kvalitete wellness/ zdravstvenih sadržaja/ usluga	34,2	45,0	21,2

Elementi ponude	Lošije u Hrvatskoj u usporedbi s: (u %)		
	UKUPNO	SLOVENIJOM	AUSTRIJOM
Potpunost informacija o ponudi tretmana	2,7	2,5	3,0
Stručnost osoblja	4,1	2,5	6,1
Ljubaznost osoblja	1,0	.	.
Kvaliteta opreme/ sadržaja/ usluga	21,9	17,5	27,3
Atmosfera u ustanovi	4,1	2,5	6,1
Dostupnost mjesta	12,3	7,5	18,2
Odnos cijene i kvalitete wellness/ zdravstvenih sadržaja/ usluga	4,1	5,0	3,0

Tablica P1.39.
PROSJEĆNI IZDACI KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA VIŠEDNEVNOM PUTOVANJU
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA U EURIMA

(po osobi u eurima)

Prosječni izdaci na putovanju	WELLNESS	LIJEČILIŠNI	MEDICINSKI
UKUPNO	1.104	869	1.350
Smještaj	515	431	134
Prijevoz u dolasku do destinacije i povratku (karte za avion, bus, vlak, gorivo, cestarine i sl.)	166	72	98
Ostali prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)	36	15	12
Hrana u restoranima i barovima	186	76	69
Usluge trgovine	78	56	67
Zdravstvene usluge	66	200	950
Kultura i zabava	24	4	15
Sport i rekreacija	13	5	2
Izleti	14	4	2
Ostalo	5	6	2

Tablica P1.40.

STRUKTURA PROSJEĆNIH IZDATAKA KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA VIŠEDNEVNOM PUTOVANJU
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Prosječni izdaci na putovanju	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	
Smještaj	46,7	49,6	10,0	
Prijevoz u dolasku do destinacije i povratku (karte za avion, bus, vlak, gorivo, cestarine i sl.)	15,0	8,3	7,2	
Ostali prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)	3,3	1,7	0,9	
Hrana u restoranima i barovima	16,9	8,7	5,1	
Usluge trgovine	7,1	6,5	4,9	
Zdravstvene usluge	6,0	23,0	70,3	
Kultura i zabava	2,2	0,5	1,1	
Sport i rekreacija	1,2	0,6	0,2	
Izleti	1,3	0,4	0,1	
Ostalo	0,4	0,7	0,2	

Tablica P1.41.

PROSJEĆNI IZDACI KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA JEDNODNEVNOM PUTOVANJU
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA U EURIMA

Prosječni izdaci na putovanju	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(€)
UKUPNO	77	92	496	
Smještaj	-	-	-	
Prijevoz u dolasku do destinacije i povratku (karte za avion, bus, vlak, gorivo, cestarine i sl.)	28	10	46	
Ostali prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)	0	2	2	
Hrana u restoranima i barovima	19	11	12	
Usluge trgovine	4	2	13	
Zdravstvene usluge	22	63	423	
Kultura i zabava	2	0	0	
Sport i rekreacija	1	2	0	
Izleti	0	0	0	
Ostalo	1	1	0	

Tablica P1.42.

STRUKTURA PROSJEĆNIH IZDATAKA KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA JEDNODNEVNOM PUTOVANJU
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Prosječni izdaci na putovanju	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	
Smještaj	-	-	-	
Prijevoz u dolasku do destinacije i povratku (karte za avion, bus, vlak, gorivo, cestarine i sl.)	36,9	11,0	9,2	
Ostali prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)	0,0	2,0	0,4	
Hrana u restoranima i barovima	24,1	12,3	2,5	
Usluge trgovine	5,4	2,6	2,6	
Zdravstvene usluge	28,4	68,7	85,3	
Kultura i zabava	2,8	0,0	0,0	
Sport i rekreacija	0,7	2,2	0,0	
Izleti	.	0,4	0,0	
Ostalo	1,7	0,9	0,0	

Tablica P1.43.

PROSJEĆNI DNEVNI IZDACI KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA VIŠEDNEVNOM PUTOVANJU
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA U EURIMA

Prosječni dnevni izdaci	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(€)
UKUPNO	149	63	292	
Smještaj	82	34	31	
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	6	1	3	
Hrana u restoranima i barovima	30	6	16	
Usluge trgovine	12	4	16	
Zdravstvene usluge	11	16	221	
Kultura i zabava	4	0	3	
Sport i rekreacija	2	0	1	
Izleti	2	0	0	
Ostalo	1	0	0	

* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Tablica P1.44.

STRUKTURA PROSJEĆNIH DNEVNIH IZDATAKA KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA VIŠEDNEVNOM PUTOVANJU
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Prosječni dnevni izdaci	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	
Smještaj	54,9	54,1	10,7	
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	3,9	1,8	1,0	
Hrana u restoranima i barovima	19,9	9,5	5,5	
Usluge trgovine	8,4	7,0	5,3	
Zdravstvene usluge	7,1	25,1	75,8	
Kultura i zabava	2,5	0,5	1,2	
Sport i rekreacija	1,4	0,6	0,2	
Izleti	1,5	0,4	0,1	
Ostalo	0,5	0,8	0,2	

* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Tablica P1.45.

PROSJEĆNI IZDACI KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA JEDNODNEVNOM PUTOVANJU
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA U EURIMA

Prosječni izdaci	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(€)
UKUPNO	48	82	450	
Smještaj	-	-	-	
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	0	2	2	
Hrana u restoranima i barovima	19	11	12	
Usluge trgovine	4	2	13	
Zdravstvene usluge	22	63	423	
Kultura i zabava	2	0	0	
Sport i rekreacija	1	2	0	
Izleti	0	0	0	
Ostalo	1	1	0	

* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Tablica P1.46.

STRUKTURA PROSJEČNIH IZDATAKA KORISNIKA ZDRAVSTVENIH USLUGA NA JEDNODNEVNOM PUTOVANJU
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Prosječni izdaci	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	
Smještaj	–	–	–	
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	.	2,2	0,5	
Hrana u restoranima i barovima	38,3	13,9	2,8	
Usluge trgovine	8,6	2,9	2,8	
Zdravstvene usluge	45,0	77,2	93,9	
Kultura i zabava	4,4	.	0,0	
Sport i rekreacija	1,1	2,4	.	
Izleti	.	0,4	.	
Ostalo	2,6	1,0	0,0	

* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Tablica P1.47.

IZDACI ZA PUTOVANJE I BORAVAK U HRVATSKOJ U ODNOSU NA OČEKIVANJA
PREMA SEGMENTIMA ZDRAVSTVENOG TURIZMA

Izdaci za putovanje i boravak u Hrvatskoj	WELLNESS	LJEČILIŠNI	MEDICINSKI	(%)
U skladu s očekivanjima	72,1	78,7	88,9	
Veći od očekivanih	21,1	13,2	4,6	
Manji od očekivanih	6,8	8,1	6,5	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Prilog 2

**Obilježja turističke potražnje u wellnessu
prema glavnim emitivnim tržištima**

Tablica P2.1.

SPOL KORISNIKA WELLNESS USLUGA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Spol	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMACKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Muški	47,1	37,1	54,9	49,0	51,6	48,4	43,1	56,3
Ženski	52,9	62,9	45,1	51,0	48,4	51,6	56,9	43,8
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablica P2.2.

DOB KORISNIKA WELLNESS USLUGA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Dob (godine)	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMACKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Do 25	9,0	9,4	8,0	6,3	4,0	3,3	11,1	8,3
26 do 35	22,4	24,1	14,3	16,8	14,3	19,8	29,2	22,9
36 do 45	28,8	34,3	22,9	30,8	18,3	30,8	30,6	29,2
46 do 55	19,5	19,6	22,3	26,6	31,0	16,5	11,1	20,8
56 i više	20,4	12,7	32,6	19,6	32,5	29,7	18,1	18,8
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Prosječna dob	43,4	41,2	47,8	45,0	49,2	46,0	42,5	42,6

(aritmetička sredina)

Tablica P2.3.

STUPANJ OBRAZOVANJA KORISNIKA WELLNESS USLUGA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Završena škola	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMACKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Srednja škola ili niže	19,3	26,9	14,9	21,7	13,5	14,3	16,7	29,2
Viša škola	27,3	24,9	31,4	28,7	27,0	34,1	36,1	22,9
Fakultet i viši stupnjevi	53,3	48,2	53,7	49,7	59,5	51,6	47,2	47,9
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablica P2.4.

MJESEČNA PRIMANJA KUĆANSTVA KORISNIKA WELLNESS USLUGA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Mjesečna primanja kućanstva (u eurima)	UKUPNO	HRVATSKA	NIJEMачKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	BOSNA I HERCEGOVINA	(%)
Do 500	0,8	1,2	1,7	0,7	.	.	.	2,1	
501 - 1.000	6,9	15,5	11,4	4,9	1,6	6,6	4,2	14,6	
1.001 - 1.500	8,4	24,9	1,7	6,3	1,6	4,4	8,3	12,5	
1.501 - 2.000	10,1	24,9	5,7	7,7	3,2	6,6	2,8	12,5	
2.001 - 2.500	12,1	14,3	9,7	21,0	11,9	3,3	9,7	16,7	
2.501 - 3.000	12,5	7,8	10,9	15,4	11,9	13,2	15,3	18,8	
3.001 - 3.500	11,1	3,3	5,1	20,3	13,5	12,1	15,3	10,4	
3.501 i više	38,2	8,2	53,7	23,8	56,3	53,8	44,4	12,5	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

Tablica P2.5.

UČESTALOST ODLASKA NA PUTOVANJA MOTIVIRANA ZDRAVSTVENIM RAZLOZIMA I/ILI WELLNESSOM
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Prosječni godišnji broj odlazaka na putovanja motivirana zdravstvenim razlozima i/ili wellnessom	UKUPNO	HRVATSKA	NIJEMачKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	BOSNA I HERCEGOVINA	(%)
Niti jednom	33,6	22,9	23,4	23,1	30,2	25,3	66,7	37,5	
Jedanput	27,3	26,1	41,1	32,2	20,6	33,0	22,2	18,8	
2 do 3 puta	28,2	31,8	30,9	28,0	38,9	34,1	9,7	27,1	
4 i više puta	10,8	19,2	4,6	16,8	10,3	7,7	1,4	16,7	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

Tablica P2.6.

PRIMARNI RAZLOG PUTOVANJA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Primarni razlog putovanja	UKUPNO	HRVATSKA	NIJEMачKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	BOSNA I HERCEGOVINA	(%)
Odmor na suncu i moru	33,7	24,9	31,4	23,1	38,1	40,7	47,2	43,8	
Wellness	19,8	37,1	22,9	29,4	16,7	25,3	.	14,6	
Upoznavanje prirodnih ljepota/ znamenitosti	8,0	2,9	10,9	3,5	12,7	4,4	4,2	2,1	
Poslovne obveze (uključujući i posjet/ sudjelovanje na konferenciji)	7,2	13,5	2,9	9,1	4,0	3,3	2,8	10,4	
Upoznavanje kulturnih znamenitosti	5,0	2,9	7,4	2,1	4,8	7,7	6,9	2,1	
Odmor u gradu (city break)	4,7	2,4	9,1	4,2	8,7	3,3	6,9	.	
Posjet rodbini i prijateljima	4,6	4,1	0,6	3,5	5,6	.	6,9	6,3	
Bavljenje sportom i rekreatcijom	3,2	3,7	3,4	4,9	1,6	2,2	1,4	4,2	
Uživanje u hrani i piću	3,2	0,8	5,7	4,2	4,0	12,1	4,2	.	
Zdravstveni razlozi	2,9	4,5	0,6	7,0	0,8	.	1,4	2,1	
Posjet kulturnim manifestacijama/ koncertima	1,2	0,8	1,1	0,7	.	.	.	2,1	
Odmor u ruralnim područjima	1,2	1,6	2,3	2,1	0,8	.	.	.	
Vjerski razlozi	1,1	.	0,6	2,1	0,8	1,1	2,8	.	
Kupovina	0,8	.	.	2,8	0,8	.	1,4	6,3	
Nešto drugo	3,5	0,8	1,1	1,4	0,8	.	13,9	6,3	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

Tablica P2.7.
ŽIVOTNI STIL KORISNIKA WELLNESS USLUGA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

U kojoj Vas mjeri opisuju slijedeće rečenice?	UKUPNO	HRVATSKA	NIJEMČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Održavam primjerenu tjelesnu težinu.	43,6	37,6	32,0	37,8	40,5	33,0	52,8	52,1
U dobroj sam fizičkoj kondiciji.	41,8	34,7	30,9	37,8	38,1	24,2	56,9	56,3
Posvećujem pažnju zdravoj prehrani.	37,5	34,3	29,7	34,3	38,1	27,5	51,4	37,5
Borim se sa stresom u svakodnevnom životu.	34,1	42,0	25,1	38,5	35,7	30,8	20,8	50,0
Sklon/a sam upotrebi prirodnih/ lijekovitih tvari.	25,9	33,1	20,0	30,1	22,2	22,0	26,4	27,1
Redovito se bavim nekom sportskom/rekreacijskom aktivnošću.	25,6	18,8	16,6	22,4	24,6	13,2	48,6	25,0
Redovito odlazim na masaže u mjestu svog stalnog boravka.	10,6	9,4	9,7	11,9	8,7	11,0	9,7	14,6
Redovito koristim wellness sadržaje u mjestu svog stalnog boravka.	9,8	9,4	9,7	7,0	7,9	9,9	9,7	10,4
Često sam na posebnom režimu prehrane (dijeta i sl.).	9,7	7,3	7,4	15,4	5,6	12,1	18,1	8,3

Napomena: Udio ocjena 1 i 2 na skali od 1 (To sam baš ja!) do 7 (To uopće nisam ja!).

Tablica P2.8.
PRIMARNI MOTIV KORIŠTENJA WELLNESS USLUGA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Primarni motiv korištenja wellness usluga	UKUPNO	HRVATSKA	NIJEMČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Relaksacija / 'punjenje baterija'	79,3	84,5	70,3	79,7	81,7	74,7	88,9	83,3
Ublažavanje/ upravljanje stresom	27,3	37,6	27,4	32,2	25,4	29,7	11,1	31,3
Pročišćavanje/ detoks organizma	17,5	20,4	17,1	18,9	17,5	16,5	13,9	16,7
Unapređenje fizičke kondicije	15,9	15,1	12,6	13,3	11,9	22,0	13,9	18,8
Ljepota/ njega lica/ tijela	14,9	15,1	12,6	14,7	14,3	24,2	18,1	16,7
Ublažavanje kroničnih boljki (npr. alergije, nesanica, bol)	8,8	7,8	7,4	14,7	10,3	12,1	1,4	12,5
Učenje o promjeni životnog stila	4,4	4,1	7,4	2,8	1,6	7,7	9,7	4,2
Meditacija/ postizanje duhovne ravnoteže	3,6	3,7	5,7	4,2	0,8	2,2	4,2	4,2
Mršavljenje/ upravljanje tjelesnom težinom	3,2	3,3	1,1	1,4	4,0	5,5	1,4	2,1
Nešto drugo	1,5	1,6	0,6	.	2,4	.	1,4	.

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P2.9.

UTJECAJ PONUDE WELLNESS CENTRA NA ODABIR SMJEŠTAJA I DESTINACIJE
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Utjecaj ponude wellness centra na:	UKUPNO	HRVATSKA	NIJEMACKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Izbor smještaja	30,1	38,7	28,0	36,2	38,7	42,7	13,9	39,0
Izbor destinacije	25,6	34,7	22,3	33,8	29,0	32,6	11,1	41,5

Napomena: Broj postotaka za ocjene 6 i 7 na skali od 1 (Uopće nije utjecala) do 7 (Imala je presudan utjecaj).

Tablica P2.10.

IZVORI INFORMACIJA O WELLNESS USLUGAMA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Izvori informacija o wellness uslugama	UKUPNO	HRVATSKA	NIJEMACKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Internet	29,4	24,9	34,9	24,5	27,8	28,6	25,0	14,6
Prijašnji boravak	25,5	38,8	24,0	38,5	32,5	39,6	6,9	33,3
Preporuke rodbine ili prijatelja	23,2	22,9	22,9	20,3	16,7	29,7	19,4	22,9
Brošure, oglasi, plakati	11,9	10,2	17,7	11,2	13,5	8,8	20,8	4,2
Radio, televizija, film ili video	8,0	4,9	12,0	6,3	3,2	9,9	9,7	2,1
Preporuke turističke agencije ili kluba/ katalog	6,8	1,2	12,0	4,9	6,3	5,5	8,3	4,2
Članci u novinama ili časopisima	3,0	4,1	2,9	1,4	1,6	7,7	1,4	.
Turistički sajmovi, izložbe	1,8	0,4	4,6	0,7	2,4	2,2	2,8	.
Nisam trebao/la nikakve informacije	14,1	16,7	8,0	11,9	8,7	4,4	31,9	20,8
Informirao/la sam se tek po dolasku u objekt/ destinaciju	10,1	4,9	8,6	11,9	8,7	5,5	6,9	16,7

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P2.11.

INTERNET KAO IZVOR INFORMACIJA O WELLNESS USLUGAMA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Internet kao izvor informacija o wellness uslugama	UKUPNO	HRVATSKA	NIJEMACKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Stranice smještajnih objekata	18,0	15,5	19,4	12,6	22,2	17,6	11,1	6,3
Online turističke agencije: Booking.com, Expedia, Holidaycheck.de i sl.	13,1	7,8	18,3	8,4	16,7	15,4	9,7	6,3
Društveni mediji (Facebook, TripAdvisor, Instagram, Twitter...)	12,3	12,2	12,6	10,5	10,3	14,3	13,9	.
Stranice ove zdravstvene ustanove/ wellness centra	8,6	6,1	9,1	7,7	6,3	11,0	8,3	4,2
Stranice hrvatskih turističkih zajednica/ ureda (nacionalne, lokalnih)	8,1	2,9	9,1	5,6	4,8	8,8	11,1	2,1

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P2.12.
UČESTALOST DOLASKA U HRVATSKU
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Broj posjeta Hrvatskoj	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Prvi posjet	20,2	—	16,1	5,3	14,0	14,9	46,3	4,3
Drugi posjet	11,2	—	10,6	5,3	10,5	10,3	25,4	2,1
3 do 5 posjeta	18,9	—	18,6	10,7	15,8	17,2	14,9	10,6
6 i više posjeta	49,7	—	54,7	78,6	59,6	57,5	13,4	83,0
UKUPNO	100,0	—	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Napomena: Odnosi se samo na inozemne goste.

Tablica P2.13.
UČESTALOST DOLASKA U MJESTO
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Broj posjeta mjestu	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Prvi posjet	37,6	15,0	40,4	15,3	35,1	34,5	64,2	17,0
Drugi posjet	19,1	17,1	23,6	14,5	23,7	16,1	17,9	14,9
3 do 5 posjeta	19,4	25,2	16,1	35,1	19,3	24,1	6,0	19,1
6 i više posjeta	23,9	42,7	19,9	35,1	21,9	25,3	11,9	48,9
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablica P2.14.
UČESTALOST KORIŠTENJA WELLNESS USLUGA U HRVATSKOJ
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Učestalost korištenja wellness usluga u Hrvatskoj	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Jedanput	28,4	4,3	26,7	21,4	28,9	28,7	58,2	21,3
Dvaput	13,9	6,8	14,3	13,7	14,0	8,0	26,9	10,6
3 do 5 puta	17,0	18,8	14,3	19,1	16,7	16,1	9,0	14,9
6 i više puta	40,7	70,1	44,7	45,8	40,4	47,1	6,0	53,2
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablica P2.15.
UČESTALOST KORIŠTENJA WELLNESS USLUGA U USTANOVU PROVOĐENJA ANKETIRANJA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Učestalost korištenja wellness usluga u ustanovi provođenja anketiranja	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Jedanput	49,3	25,6	49,7	35,9	47,4	43,7	76,1	42,6
Dvaput	20,4	20,9	23,0	19,8	22,8	14,9	16,4	17,0
3 do 5 puta	15,1	20,5	16,8	24,4	12,3	21,8	4,5	17,0
6 i više puta	15,1	32,9	10,6	19,8	17,5	19,5	3,0	23,4
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablica P2.16.

PRIJEVOZNO SREDSTVO ZA DOLAZAK U DESTINACIJU
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Prijevozno sredstvo	UKUPNO	HRVATSKA	NIJEMČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Automobil	62,7	85,3	73,7	82,5	78,6	82,4	5,6	91,7
Autobus/ mini-bus	7,5	11,0	5,7	9,1	11,1	3,3	5,6	8,3
Motocikl	2,9	0,8	0,6	5,6	3,2	1,1	1,4	-
Vlak	0,8	-	1,1	1,4	1,6	-	-	-
Zrakoplov	24,9	0,8	18,9	1,4	5,6	3,3	87,5	-
Brod/ trajekt	1,1	2,0	-	-	-	9,9	-	-
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablica P2.17.

KORIŠTENJE NISKOTARIFNIH ZRAČNIH PRIJEVOZNIKA U DOLASKU U HRVATSKU
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Niskotarifni prijevoznik	UKUPNO	HRVATSKA	NIJEMČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Korišten	47,3	50,0	45,5	50,0	57,1	33,3	58,7	-
Nije korišten	52,7	50,0	54,5	50,0	42,9	66,7	41,3	-
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-

Napomena: Odnosi se samo na inozemne turiste koji su u dolasku u Hrvatsku koristili zrakoplov - redoviti let.

Tablica P2.18.

NAČIN REZERVACIJE SMJEŠTAJA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Rezervacija smještaja	UKUPNO	HRVATSKA	NIJEMČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Posredstvom turističke agencije, turooperatora - online booking (ne e-mailom), uključujući i Booking.com, Airbnb, Expedia, Holidaycheck.de i sl.	38,1	23,8	47,6	27,9	35,0	42,7	52,9	17,6
Izravno sa smještajnim objektom - osobnim kontaktom, telefonom/ telefaksom, e-mailom	21,1	45,8	15,1	23,8	20,3	13,5	14,7	44,1
Izravno sa smještajnim objektom - online booking (ne e-mailom)	19,3	17,9	16,9	27,9	22,8	31,5	13,2	5,9
Posredstvom turističke agencije, turooperatora - osobnim kontaktom, telefonom/ telefaksom, e-mailom	13,4	4,2	15,1	12,3	21,1	11,2	10,3	14,7
Na neki drugi način	0,9	4,8	-	0,8	-	-	-	-
Nisam rezervirao/la smještaj unaprijed	7,3	3,6	5,4	7,4	0,8	1,1	8,8	17,6
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Napomena: Samo za goste koji su noćili u komercijalnom smještaju.

Tablica P2.19.
KORIŠTEњE PAKET ARANŽMANA
PREMA ZEMLJI PORJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Korištenje paket aranžmana	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Da	18,9	27,3	15,4	22,4	15,1	6,6	34,7	25,0
Ne	81,1	72,7	84,6	77,6	84,9	93,4	65,3	75,0
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablica P2.20.
USLUGE UKLJUČENE U PAKET ARANŽMANA
PREMA ZEMLJI PORJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Usluge uključene u paket aranžman	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Smještaj	90,0	89,6	81,5	90,6	94,7	66,7	92,0	100,0
Hrana	86,1	92,5	81,5	100,0	78,9	50,0	84,0	100,0
Lječilišne/ medicinske usluge	59,8	92,5	37,0	87,5	57,9	50,0	28,0	66,7
Međunarodni prijevoz	43,4	—	70,4	6,3	42,1	33,3	100,0	8,3
Lokalni prijevoz (u Hrvatskoj)	31,9	14,9	25,9	3,1	21,1	.	76,0	8,3
Izleti	6,0	1,5	7,4	.	10,5	16,7	8,0	8,3
Najam automobila, bicikla, opreme i sl.	2,4	1,5	3,7	.	5,3	.	.	.
Ulaznice za koncerte, priredbe, muzeje i sl.	1,6	.	.	.	5,3	.	.	.

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P2.21.
PRATNJA NA PUTOVANJU
PREMA ZEMLJI PORJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Pratnja na putovanju	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Sam(a)	11,7	22,4	5,1	11,2	7,9	7,7	12,5	14,6
S partnerom	52,4	44,9	60,6	55,2	64,3	52,7	50,0	35,4
S ostalim članovima obitelji (djeca, roditelji, ostali)	26,1	21,2	27,4	27,3	23,0	28,6	27,8	41,7
S prijateljima/ poznanicima	9,8	11,4	6,9	6,3	4,8	11,0	9,7	8,3
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablica P2.22.
VRSTA POSJETITELJA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Vrsta posjetitelja	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Jednodnevni posjetitelj	6,2	18,8	.	9,1	1,6	2,2	.	14,6
Turist	93,8	81,2	100,0	90,9	98,4	97,8	100,0	85,4
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablica P2.23.
VRSTA SMJEŠTAJA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Vrsta smještaja	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Hotel	83,6	82,4	94,9	85,4	91,1	85,4	88,9	75,6
Iznajmljena soba, apartman ili kuća	11,9	7,0	2,9	9,2	8,1	14,6	8,3	12,2
Kod rodbine ili prijatelja	3,4	8,5	1,1	5,4	0,8	.	2,8	7,3
Vlastiti stan/ kuća	1,0	2,0	1,1	.	.	.	.	4,9
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Napomena: Samo za goste koji su bili na višednevnom putovanju.

Tablica P2.24.
VRSTA HOTELSKOG SMJEŠTAJA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Hotelski smještaj	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
U sklopu wellness ustanove	97,5	98,2	98,8	96,4	98,2	97,4	95,3	100,0
Izvan wellness ustanove	2,5	1,8	1,2	3,6	1,8	2,6	4,7	.
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Napomena: Samo za goste koji su bili na višednevnom putovanju.

Tablica P2.25.

DULJINA BORAVKA U MJESTU
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Broj noćenja u mjestu	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMACKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
1,00	4,5	15,6	0,6	5,4	1,6	1,1	2,8	.
2 do 3	26,2	46,7	23,4	42,3	21,8	11,2	16,7	39,0
4 do 7	49,2	23,1	55,4	43,8	50,0	67,4	51,4	36,6
8 do 10	10,1	6,5	10,3	4,6	15,3	11,2	9,7	14,6
11 do 14	7,3	4,0	8,0	3,8	9,7	7,9	9,7	4,9
15 do 21	1,7	3,0	1,7	.	1,6	.	2,8	2,4
22 do 28	0,5	.	.	.	.	.	5,6	.
29 i više	0,6	1,0	0,6	.	.	1,1	1,4	2,4
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(aritmetička sredina)								
Prosječan broj noćenja	6,1	4,5	6,5	4,6	6,7	6,8	8,0	5,9

Napomena: Samo za goste koji su bili na višednevnom putovanju.

Tablica P2.26.

AKTIVNOSTI ZA VRIJEME BORAVKA U DESTINACIJI
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Rang	Aktivnosti	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMACKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
1	Odlazak u restorane	68,1	51,8	69,1	62,9	71,4	76,9	77,8	79,2
2	Plivanje/ kupanje u moru/ bazenu (izvan wellness/ spa usluga)	65,8	43,3	70,3	51,0	69,8	81,3	69,4	56,3
3	Razgledavanje prirodnih znamenitosti	55,1	40,4	61,1	37,1	63,5	62,6	56,9	39,6
4	Razgledavanje kulturnih znamenitosti	43,8	22,9	50,9	32,9	45,2	46,2	62,5	27,1
5	Pješačenje ('trekking', nordijsko hodanje i sl.), jogging/trčanje	33,1	23,7	34,3	29,4	27,0	34,1	44,4	27,1
6	Odlazak u kupnju (osim svakodnevnih potrepština)	29,1	16,7	30,9	20,3	36,5	25,3	50,0	27,1
7	Posjet muzejima/ izložbama	27,4	14,3	30,3	14,0	36,5	30,8	45,8	16,7
8	Posjet kulturnim manifestacijama/ koncertima	22,2	10,6	25,1	13,3	29,4	29,7	33,3	6,3
9	Sportske i rekreacijske aktivnosti (osim pješačenja/trčanja/vožnje biciklom)	19,2	10,6	20,6	17,5	23,8	24,2	9,7	10,4
10	Vožnja biciklom označenim biciklističkim stazama	14,2	8,6	14,9	12,6	21,4	18,7	8,3	6,3
11	Obilazak tematskih cesta i/ili OPG-ova	13,7	6,1	17,7	6,3	18,3	23,1	12,5	6,3
12	Nešto drugo	1,6	4,1	0,6	1,4	.	.	.	.
13	Ništa od navedenog	1,4	6,1	.	2,1	.	.	.	.

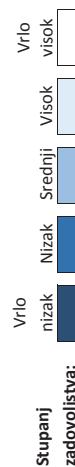
Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P2.27.

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ELEMENTIMA TURISTIČKE PONUDE
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Rang*	Elementi ponude	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	BOSNA I HERCEGOVINA (%)
1	Ljepota prirode i krajolika	94,3	97,1	94,2	92,9	95,2	87,8	94,2	100,0
2	Ukupni boravak	88,8	92,6	90,6	86,0	94,4	83,5	92,8	89,6
3	Atmosfera, ugođaj	87,8	90,5	86,6	87,2	89,6	82,4	93,1	93,3
4	Gostoljubivost lokalnog stanovništva	85,1	91,7	85,2	85,0	90,1	73,0	89,2	81,4
5	Osobna sigurnost	82,3	92,2	80,0	78,4	83,2	69,3	93,8	93,6
6	Kvaliteta informacija u destinaciji	80,8	80,2	79,6	80,0	87,0	76,1	85,9	85,4
7	Kvaliteta ugostiteljske ponude	80,1	73,0	84,9	73,1	90,3	83,5	81,2	71,7
8	Prometna dostupnost destinacije	79,4	79,0	80,6	79,7	83,1	79,1	85,5	89,6
9	Kvaliteta smještajne ponude	79,2	83,5	78,0	77,6	85,5	73,9	88,9	78,0
10	Mogućnosti za sport i rekreaciju	77,5	78,2	81,4	72,0	81,7	79,3	82,0	88,0
11	Kvaliteta ponude kulture	66,5	56,0	74,5	50,9	77,0	64,7	80,4	74,2
12	Kvaliteta lokalnog prijevoza	61,8	50,5	71,2	47,2	72,4	56,7	75,0	58,8

* Rang prema zbroju postotaka za ocjene 6 i 7 na skali od 1 (jako loše) do 7 (odlično).

Tablica P2.28.

KORIŠTENJE ZDRAVSTVENIH/WELLNESS SADRŽAJA I USLUGA TIJEKOM BORAVKA U HOTELU
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Korišteni zdravstveni/wellness sadržaji i usluge tijekom boravka u hotelu	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	BOSNA I HERCEGOVINA
Bazen	86,6	89,0	89,7	83,9	89,7	82,4	90,3	83,3
Masaže	64,7	62,0	71,4	71,3	75,4	70,3	54,2	54,2
Jacuzzi/ whirlpool kade	60,1	59,2	75,4	60,8	58,7	70,3	45,8	33,3
Saune	54,2	67,3	53,7	58,0	54,0	57,1	45,8	50,0
Fitness i/ili vježbanje	34,3	23,7	36,6	30,1	40,5	30,8	36,1	39,6
Kozmetički tretmani	21,7	13,9	21,7	22,4	27,0	29,7	16,7	20,8
Manikura i/ili pedikura	19,5	11,8	21,1	19,6	23,8	28,6	20,8	4,2
Savjetodavne usluge terapeuta/ liječnika/ stručne osobe	11,2	9,0	12,6	8,4	18,3	15,4	4,2	10,4
Meditacija/ yoga	8,3	3,7	13,1	6,3	9,5	9,9	8,3	2,1
Specijalističke usluge terapeuta	7,4	4,1	7,4	7,0	7,1	11,0	8,3	4,2
Usluge osobnog trenera	6,8	1,6	14,9	3,5	4,8	12,1	6,9	2,1
Specijalističke liječničke usluge	5,6	1,6	6,9	7,0	5,6	8,8	9,7	4,2
'Alternativne terapije' (akupunktura, ayurveda i sl.)	5,1	1,6	6,9	3,5	4,8	8,8	5,6	.

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P2.29.

PREFERIRANI TIP ORGANIZACIJE WELLNESS SADRŽAJA I USLUGA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Preferirani tip organizacije wellness sadržaja i usluga	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	BOSNA I HERCEGOVINA (%)
Strukturirani program koji se kupuje kao paket	21,9	22,4	17,7	23,1	21,4	26,4	25,0	19,1
Ponuda pojedinačnih sadržaja i usluga koje samostalno biram	75,9	71,0	81,1	74,1	78,6	72,5	72,2	76,6
Nešto drugo	2,2	6,5	1,1	2,8	.	1,1	2,8	4,3
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablica P2.30.
KORIŠTEњE TEMATSKIH/SPECIJALISTIČKIH ZDRAVSTVENIH PAKETA USLUGA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Tematski/ specijalistički zdravstveni paketi usluga	UKUPNO	HRVATSKA	NIJEMачKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Korišteni	12,8	7,3	14,3	11,2	17,5	24,2	5,6	6,3
Nisu korišteni	87,2	92,7	85,7	88,8	82,5	75,8	94,4	93,8
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

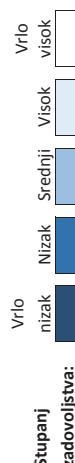
Tablica P2.31.
RAZLOG NEKORIŠTEњA TEMATSKIH/SPECIJALISTIČKIH ZDRAVSTVENIH PAKETA USLUGA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Razlog	UKUPNO	HRVATSKA	NIJEMачKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Nije bilo u ponudi	4,6	2,2	6,0	7,1	5,8	5,8	7,4	.
Nisam znao/la da je u ponudi	16,5	12,3	18,0	25,2	14,4	13,0	20,6	15,6
Nisam bio/la zainteresiran/a	77,5	81,5	75,3	66,9	79,8	81,2	72,1	82,2
Nešto drugo	1,4	4,0	0,7	0,8	.	.	.	2,2
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablica P2.32.
STUPANJ ZADOVOLJSTVA ZDRAVSTVENIM SADRŽAJIMA I USLUGAMA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Rang*	Elementi	UKUPNO	HRVATSKA	NIJEMачKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
1	Ljubaznost osoblja	88,3	93,4	83,0	88,8	90,4	75,3	95,7	97,9
2	Stručnost osoblja	86,6	91,1	82,4	84,9	86,9	77,0	93,0	90,9
3	Atmosfera/ugodaj	85,4	91,0	81,2	83,0	89,3	85,6	90,1	84,4
4	Čistoća prostora	85,4	89,3	80,1	81,1	90,4	76,9	94,4	91,7
5	Pridržavanje termina narudžbi	84,2	92,8	80,0	84,0	88,5	78,8	83,9	92,3
6	Potpunost informacija o tretmanima/ procedurama	81,9	84,5	78,2	81,6	85,6	73,8	80,9	91,9
7	Kvaliteta pojedinačnih tretmana/ procedura	81,8	88,4	83,0	75,8	90,0	73,8	90,0	81,8
8	Dostupnost informacija o ponudi	78,7	78,1	78,2	80,3	85,1	70,5	81,3	88,6
9	Kvaliteta opreme	77,9	81,9	75,8	73,8	81,5	77,1	80,6	73,8
10	Raznolikost ponuđenih usluga	76,9	78,1	79,0	71,2	84,7	71,9	79,7	74,4
11	Veličina prostora za tretmane/ zahvate (terapijskih sadržaja, bazena, vježbališta i sl.)	75,5	80,6	77,1	70,4	80,6	67,0	75,4	88,6
12	Odnos cijene i kvalitete zdravstvenih sadržaja/ usluga	75,1	80,3	72,1	71,3	79,8	68,5	79,4	78,3
13	Raznolikost opreme/ sadržaja	74,3	74,0	79,1	68,7	78,7	72,8	80,6	75,0
14	Inovativnost ponude	69,7	72,4	72,2	59,8	72,5	67,1	78,6	65,7
15	Prilagođenost ustanove osobama s posebnim potrebama	66,8	65,5	71,7	54,1	77,6	63,6	71,2	64,7

* Rang prema zbroju postotaka za ocjene 6 i 7 na skali od 1 (jako loše) do 7 (odlično).

Tablica P2.33.

 PROSJEĆNI DNEVNI IZDACI NA VIŠEDNEVNOM PUTOVANJU U EURIMA
 PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Prosječni dnevni izdaci	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(€) BOSNA I HERCEGOVINA
Ukupno	149	90	165	133	159	153	169	99
Smještaj	82	57	97	75	98	89	85	58
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	6	2	5	4	4	5	7	3
Hrana u restoranima i barovima	30	13	32	25	27	32	34	15
Usluge trgovine	12	7	12	9	11	8	23	11
Zdravstvene usluge	11	8	11	13	11	14	5	8
Kultura i zabava	4	2	2	2	3	2	7	3
Sport i rekreacija	2	1	3	2	3	2	2	1
Izleti	2	1	2	1	2	1	5	0
Ostalo	1	1	1	1	1	1	0	1

* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Tablica P2.34.

 STRUKTURA PROSJEĆNIH DNEVNIH IZDATAKA NA VIŠEDNEVNOM PUTOVANJU
 PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Prosječni dnevni izdaci	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Smještaj	54,9	62,8	59,1	56,4	61,8	57,8	50,4	59,0
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	3,9	2,1	3,0	3,1	2,4	3,5	4,0	2,5
Hrana u restoranima i barovima	19,9	14,3	19,7	19,1	16,8	20,9	20,3	15,0
Usluge trgovine	8,4	7,7	7,0	7,1	6,9	5,2	13,7	11,2
Zdravstvene usluge	7,1	8,8	6,4	9,6	7,2	8,8	3,1	7,6
Kultura i zabava	2,5	2,4	1,5	1,6	1,8	1,2	4,1	2,5
Sport i rekreacija	1,4	0,7	1,7	1,4	1,8	1,1	1,1	1,1
Izleti	1,5	0,6	1,2	0,9	1,0	0,8	3,1	0,4
Ostalo	0,5	0,7	0,5	0,9	0,3	0,6	0,2	0,6

* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Tablica P2.35.

 IZDACI ZA PUTOVANJE I BORAVAK U HRVATSKOJ U ODNOŠU NA OČEKIVANJA
 PREMA ZEMLJI PORIJEKLA WELLNESS GOSTIJU

Izdaci za putovanje i boravak u Hrvatskoj	UKUPNO	HRVATSKA	NJEMAČKA	SLOVENIJA	AUSTRIJA	ITALIJA	VELIKA BRITANIJA	(%) BOSNA I HERCEGOVINA
U skladu s očekivanjima	72,1	84,9	72,0	81,8	75,4	68,1	55,6	81,3
Veći od očekivanih	21,1	13,1	24,6	12,6	17,5	24,2	26,4	14,6
Manji od očekivanih	6,8	2,0	3,4	5,6	7,1	7,7	18,1	4,2
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Prilog 3

**Obilježja turističke potražnje u lječilišnom turizmu
prema glavnim emitivnim tržištima**

Tablica P3.1.

SPOL KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Spol	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	(%)
Muški	43,9	41,6	48,6	
Ženski	56,1	58,4	51,4	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P3.2.

DOB KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Dob (godine)	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	(%)
Do 25	3,8	3,9	3,5	
26 do 35	7,7	8,4	6,2	
36 do 45	11,9	10,9	13,9	
46 do 55	16,3	12,4	24,3	
56 i više	60,4	64,4	52,1	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	
(aritmetička sredina)				
Prosječna dob	57,5	58,7	54,9	

Tablica P3.3.

STUPANJ OBRAZOVANJA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Završena škola	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	(%)
Srednja škola ili niže	55,1	67,6	29,3	
Viša škola	16,8	13,9	22,8	
Fakultet i viši stupnjevi	28,1	18,5	47,9	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P3.4.

MJESEČNA PRIMANJA KUĆANSTVA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Mjesečna primanja kućanstva (u eurima)	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	(%)
Do 500	12,2	17,6	1,2	
501 - 1.000	18,2	24,7	4,6	
1.001 - 1.500	24,8	26,4	21,6	
1.501 - 2.000	18,2	18,4	17,8	
2.001 - 2.500	8,6	6,7	12,4	
2.501 - 3.000	5,4	2,6	11,2	
3.001 - 3.500	4,5	2,2	9,3	
3.501 i više	8,1	1,3	22,0	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P3.5.

UČESTALOST ODLASKA NA PUTOVANJA MOTIVIRANA ZDRAVSTVENIM RAZLOZIMA I/ILI WELLNESSOM
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Prosječni godišnji broj odlazaka na putovanja motivirana zdravstvenim razlozima i/ili wellnessom	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	(%)
Niti jednom	27,1	27,2	27,0	
Jedanput	48,0	46,6	51,0	
2 do 3 puta	19,7	19,5	20,1	
4 i više puta	5,2	6,7	1,9	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P3.6.

 PRIMARNI MOTIV PUTOVANJA
 PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Primarni motiv	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
Fizikalna terapija	44,0	50,2	31,3
Rehabilitacija	27,6	30,3	22,0
Relaksacija / 'punjenje baterija'	13,5	11,0	18,5
Ublažavanje kroničnih boljki (npr. alergije, nesanica, bol)	2,9	3,0	2,7
Kozmetički i/ili dermatološki tretmani	2,8	0,7	7,0
Kirurški zahvat (npr. estetska kirurgija, ortopedija)	2,6	0,2	7,7
Dijagnostika	2,1	0,6	5,4
Unapređenje fizičke kondicije	1,4	1,5	1,2
Stomatološki zahvat	0,5	0,2	1,2
Ublažavanje/ upravljanje stresom	0,5	0,4	0,8
Ljepota/ njega lica/ tijela	0,4	0,2	0,8
Pročišćavanje/ detoks organizma	0,4	0,2	0,8
Meditacija/ postizanje duhovne ravnoteže	0,3	.	0,8
Oftalmološki zahvat	0,1	0,2	.
Nešto drugo	0,9	1,3	.
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P3.7.

 VAŽNOST ČIMBENIKA U ODABIRU ZDRAVSTVENE USTANOVE
 PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Rang*	Čimbenici	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
1.	Stručnost liječnika	75,8	80,3	66,4
2.	Reputacija ustanove	71,1	72,8	67,6
3.	Kraće liste čekanja za zahvat/ uslugu	63,3	64,8	60,2
4.	Dostupnost mesta	62,9	66,7	55,2
5.	Ponuda jedinstvenih prirodnih činitelja	61,9	61,2	63,3
6.	Povoljnija cijena usluge	56,5	57,1	55,2
7.	Ponuda jedinstvenog zahvata/ usluge	55,5	54,5	57,5
8.	Posjedovanje priznatog certifikata ustanove	51,5	45,3	64,1
9.	Poznavanje stranih jezika	19,8	8,6	42,9
10.	Nešto drugo	50,0	0,0	100,0

* Rang prema zbroju postotaka za ocjene 6 i 7 na skali od 1 (Uopće nije bilo važno) do 7 (Bilo je jako važno).

Tablica P3.8.

 IZVORI INFORMACIJA O LJEČILIŠNIM USLUGAMA
 PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Izvori informacija o lječilišnim uslugama	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
Preporuka liječnika	47,4	58,6	24,3
Prijašnji boravak	33,9	42,7	15,8
Preporuke rodbine ili prijatelja	31,3	29,6	34,7
Internet	15,0	12,0	21,2
Brošure, oglasi, plakati	5,2	2,1	11,6
Radio, televizija, film ili video	4,2	4,7	3,1
Članci u novinama ili časopisima	3,4	0,7	8,9
Preporuka specijalizirane agencije/ agenta za zdravstvena putovanja	2,3	0,9	5,0
Turistički sajmovi, izložbe	1,4	0,4	3,5
Osiguravajuće kuće	1,3	.	3,9
Preporuke turističke agencije ili kluba/ katalog	0,9	0,4	1,9
Nisam trebao/la nikakve informacije	7,1	7,9	5,4

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P3.9.

INTERNET KAO IZVOR INFORMACIJA O LJEČILIŠNIM USLUGAMA
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Internet kao izvor informacija o lječilišnim uslugama	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
Stranice ove zdravstvene ustanove/ wellness centra	12,2	10,3	16,2
Stranice smještajnih objekata	4,8	3,7	7,0
Društveni mediji (Facebook, TripAdvisor, Instagram, Twitter...)	4,2	2,1	8,5
Stranice hrvatskih turističkih zajednica/ ureda (nacionalne, lokalnih)	3,2	1,5	6,6
Online turističke agencije: Booking.com, Expedia, Holidaycheck.de i sl.	2,9	0,2	8,5

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P3.10.

UČESTALOST DOLASKA U HRVATSKU
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Broj posjeta Hrvatskoj	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
Prvi posjet	25,5	–	25,5
Drugi posjet	16,9	–	16,9
3 do 5 posjeta	12,9	–	12,9
6 i više posjeta	44,7	–	44,7
UKUPNO	100,0	–	100,0

Napomena: Odnosi se samo na inozemne goste.

Tablica P3.11.

UČESTALOST DOLASKA U MIESTO
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Broj posjeta mjestu	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
Prvi posjet	27,6	17,7	48,2
Drugi posjet	14,1	13,0	16,5
3 do 5 posjeta	23,3	28,2	12,9
6 i više posjeta	35,0	41,1	22,4
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P3.12.

UČESTALOST KORIŠTENJA LJEČILIŠNIH/ MEDICINSKIH USLUGA U HRVATSKOJ
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Učestalost korištenja lječilišnih/ medicinskih usluga u Hrvatskoj	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
Jedanput	22,6	11,1	46,7
Dvaput	10,6	7,5	16,9
3 do 5 puta	20,4	20,3	20,4
6 i više puta	46,4	61,0	16,1
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P3.13.

UČESTALOST KORIŠTENJA LJEČILIŠNIH/ MEDICINSKIH USLUGA U USTANOVNI PROVOĐENJA ANKETIRANJA
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Učestalost korištenja lječilišnih/ medicinskih usluga u ustanovi provođenja anketiranja	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
Jedanput	41,1	29,8	64,7
Dvaput	18,6	18,5	18,8
3 do 5 puta	21,1	26,7	9,4
6 i više puta	19,2	25,0	7,1
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P3.14.

PRIJEVOZNO SREDSTVO ZA DOLAZAK U DESTINACIJU
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Prijevozno sredstvo	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
Automobil	70,6	73,6	64,5
Autobus/ mini-bus	16,8	17,4	15,4
Zrakoplov	5,0	0,2	15,1
Brod/ trajekt	2,0	2,8	0,4
Vlak	1,3	0,7	2,3
Motocikl	1,0	0,4	2,3
Neko drugo prijevozno sredstvo	3,3	4,9	.
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P3.15.

KORIŠTENJE NISKOTARIFNIH ZRAČNIH PRIJEVOZNika U DOLASKU U HRVATSKU
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA (%)

Niskotarifni prijevoznik	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI
Korišten	21,6	.	22,2
Nije korišten	78,4	100,0	77,8
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Napomena: Odnosi se samo na inozemne turiste koji su u dolasku u Hrvatsku koristili zrakoplov - redoviti let.

Tablica P3.16.

NAČIN REZERVACIJE SMJEŠTAJA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA (%)

Rezervacija smještaja	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI
Izravno sa smještajnim objektom - osobnim kontaktom, telefonom/ telefaksom, e-mailom	68,5	85,7	38,0
Posredstvom turističke agencije, turoperatora - online booking (ne e-mailom), uključujući i Booking.com, Airbnb, Expedia, Holidaycheck.de i sl.	11,2	1,8	27,8
Izravno sa smještajnim objektom - online booking (ne e-mailom)	7,5	5,2	11,6
Posredstvom turističke agencije, turoperatora - osobnim kontaktom, telefonom/ telefaksom, e-mailom	5,7	1,6	13,0
Posredstvom ustanove/ poliklinike čije medicinske/ lječilišne usluge koristim	5,7	3,9	8,8
Na neki drugi način	1,0	1,6	.
Nisam rezervirao/la smještaj unaprijed	0,5	0,3	0,9
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Napomena: Samo za goste koji su noćili u komercijalnom smještaju.

Tablica P3.17.

KORIŠTENJE PAKET ARANŽMANA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA (%)

Korištenje paket aranžmana	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI
Da	12,4	13,8	10,4
Ne	87,6	86,2	89,6
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P3.18.

USLUGE UKLJUČENE U PAKET ARANŽMAN
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Usluge uključene u paket aranžman	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
Smještaj	91,4	90,7	92,6
Lječilišne/ medicinske usluge	88,9	94,4	77,8
Hrana	86,4	88,9	81,5
Lokalni prijevoz (u Hrvatskoj)	19,8	16,7	25,9
Međunarodni prijevoz	16,0	–	48,1
Izleti	12,3	7,4	22,2
Ulaznice za koncerte, priredbe, muzeje i sl.	1,2	.	3,7
Najam automobila, bicikla, opreme i sl.	1,2	.	3,7
Nešto drugo	3,7	5,6	.

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P3.19.

PRATNJA NA PUTOVANJU
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Pratnja na putovanju	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
Sam(a)	51,2	65,0	22,8
S partnerom	27,2	16,1	50,2
S ostalim članovima obitelji (djeca, roditelji, ostali)	15,4	12,5	21,2
S prijateljima/ poznanicima	6,2	6,4	5,8
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P3.20.

VRSTA POSJETITELJA

PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Vrsta posjetitelja	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
Jednodnevni posjetitelj	12,2	16,1	4,2
Turist	87,8	83,9	95,8
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P3.21.

VRSTA SMJEŠTAJA

PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Vrsta smještaja	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
Hotel	61,5	61,8	60,9
Iznajmljena soba, apartman ili kuća	27,7	28,6	26,2
Kod rodbine ili prijatelja	7,5	7,8	6,9
Vlastiti stan/ kuća	3,3	1,8	6,0
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Napomena: Samo za goste koji su bili na višednevnom putovanju.

Tablica P3.22.

VRSTA HOTELSKOG SMJEŠTAJA

PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Hotelski smještaj	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
U sklopu lječilišta	92,1	98,9	79,5
Izvan lječilišta	7,9	1,1	20,5
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Napomena: Samo za goste koji su bili na višednevnom putovanju.

Tablica P3.23.

DULJINA BORAVKA U HRVATSKOJ
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Broj noćenja u Hrvatskoj	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	(%)
1,00	0,6	0,9	.	
2 do 3	6,0	6,3	5,6	
4 do 7	19,3	7,1	41,1	
8 do 10	26,1	31,0	17,3	
11 do 14	19,8	25,9	8,9	
15 do 21	19,8	24,3	11,7	
22 do 28	3,7	2,7	5,6	
29 i više	4,6	1,8	9,7	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	
(aritmetička sredina)				
Prosječan broj noćenja	12,8	13,0	12,5	

Napomena: Samo za goste koji su bili na višednevnom putovanju.

Tablica P3.24.

DULJINA BORAVKA U MJESTU
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Broj noćenja u mjestu	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	(%)
1,00	0,6	0,9	.	
2 do 3	6,5	6,5	6,5	
4 do 7	20,3	7,1	44,0	
8 do 10	27,0	31,9	18,1	
11 do 14	20,7	26,8	9,7	
15 do 21	18,8	22,8	11,7	
22 do 28	2,7	2,2	3,6	
29 i više	3,4	1,8	6,5	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	
(aritmetička sredina)				
Prosječan broj noćenja	12,3	12,9	11,4	

Napomena: Samo za goste koji su bili na višednevnom putovanju.

Tablica P3.25.

AKTIVNOSTI ZA VRIJEME BORAVKA U DESTINACIJI
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEČILIŠNIH USLUGA

Rang	Aktivnosti	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	(%)
1.	Plivanje/ kupanje u moru/ bazenu (izvan wellness/ spa usluga)	44,0	38,2	56,0	
2.	Razgledavanje prirodnih znamenitosti	35,7	33,7	39,8	
3.	Pješačenje ('trekking', nordijsko hodanje i sl.), jogging/ trčanje	34,6	35,8	32,0	
4.	Odlazak u restorane	26,4	20,0	39,4	
5.	Razgledavanje kulturnih znamenitosti	21,1	17,0	29,3	
6.	Odlazak u kupnju (osim svakodnevnih potreština)	15,9	11,4	25,1	
7.	Obilazak tematskih cesta i/ili OPG-ova	8,2	5,6	13,5	
8.	Posjet kulturnim manifestacijama/ koncertima	7,3	4,3	13,5	
9.	Vožnja biciklom označenim biciklističkim stazama	6,3	4,1	10,8	
10.	Sportske i rekreacijske aktivnosti (osim pješačenja/ trčanja/ vožnje biciklom)	6,3	3,7	11,6	
11.	Posjet muzejima/ izložbama	4,9	3,7	7,3	
12.	Ništa od navedenog - nisam imao/la interesa	11,7	15,9	3,1	
13.	Ništa od navedenog - nisam imao/la vremena	6,2	7,3	3,9	
14.	Nešto drugo	6,4	9,6	.	

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P3.26.

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ELEMENTIMA TURISTIČKE PONUDE
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEĆILIŠNIH USLUGA

(%)

Rang*	Elementi ponude	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI
1.	Ljepota prirode i krajolika	91,5	96,9	80,5
2.	Osnova sigurnost	89,6	96,4	75,8
3.	Ukupni boravak	84,7	89,7	74,5
4.	Gostoljubivost lokalnog stanovništva	83,6	89,4	73,3
5.	Prometna dostupnost destinacije	82,0	88,1	70,2
6.	Atmosfera, ugođaj	81,3	85,0	74,0
7.	'Vrijednost za novac'	75,8	79,0	70,5
8.	Kvaliteta smještajne ponude	75,3	80,9	67,8
9.	Kvaliteta informacija u destinaciji	74,4	77,4	70,0
10.	Mogućnosti za sport i rekreaciju	70,5	73,6	66,1
11.	Kvaliteta ugostiteljske ponude	65,8	64,7	67,5
12.	Kvaliteta ponude kulture	62,3	57,9	67,4
13.	Mogućnost za kupnju	57,9	53,1	65,7
14.	Kvaliteta lokalnog prijevoza	54,3	50,9	58,0

* Rang prema zbroju postotaka za ocjene 6 i 7 na skali od 1 (jako loše) do 7 (odlično).

Tablica P3.27.

KORIŠTENJE TEMATSKIH/SPECIJALISTIČKIH ZDRAVSTVENIH PAKETA USLUGA
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEĆILIŠNIH USLUGA

(%)

Tematski/ specijalistički zdravstveni paketi usluga	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI
Korišteni	13,4	8,8	22,8
Nisu korišteni	86,6	91,2	77,2
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P3.28.

RAZLOG NEKORIŠTENJA TEMATSKIH/SPECIJALISTIČKIH ZDRAVSTVENIH PAKETA USLUGA
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEĆILIŠNIH USLUGA

(%)

Razlog	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI
Nisam bio/la zainteresiran/a	82,0	82,8	80,0
Nisam znao/la da je u ponudi	14,0	13,3	15,5
Nije bilo u ponudi	3,9	3,7	4,5
Nešto drugo	0,1	0,2	.
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P3.29.

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ZDRAVSTVENIM SADRŽAJIMA I USLUGAMA
PREMA ZEMLJI PORJEKLA KORISNIKA LJEĆILIŠNIH USLUGA

(%)

Rang*	Elementi	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI
1.	Stručnost osoblja	83,7	87,9	75,3
2.	Pridržavanje termina narudžbi	82,1	85,7	75,4
3.	Ljubaznost osoblja	81,8	84,2	76,8
4.	Kvaliteta pojedinačnih tretmana/ procedura	81,2	85,2	74,3
5.	Ukupna ponuda ustanove	79,7	83,0	73,0
6.	Potpunost informacija o tretmanima/ procedurama	79,5	82,2	74,9
7.	Atmosfera/ ugođaj	78,3	80,1	74,5
8.	Čistoća prostora	77,8	80,3	72,6
9.	Odnos cijene i kvalitete zdravstvenih sadržaja/ usluga	77,4	80,0	72,8
10.	Prilagođenost ustanove osobama s posebnim potrebama	77,0	82,1	68,3
11.	Dostupnost informacija o ponudi	74,6	76,3	71,3
12.	Organizacija prijevoza i/ili boravka	74,3	78,2	67,9
13.	Kvaliteta opreme	73,5	76,2	68,6
14.	Veličina prostora za tretmane/ zahvate (terapijskih sadržaja, bazena, vježbališta i sl.)	69,7	70,1	68,9
15.	Raznolikost ponuđenih usluga	69,2	69,6	68,5
16.	Inovativnost ponude	58,1	57,4	59,3

* Rang prema zbroju postotaka za ocjene 6 i 7 na skali od 1 (jako loše) do 7 (odlično).

Tablica P3.30.

NAMJERA PREPORUKE PRIJATELJIMA/ POZNANICIMA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEĆILIŠNIH USLUGA

Namjera preporuke	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	(%)
Zdravstvene ustanove	94,9	96,0	92,7	
Destinacije	92,2	94,3	87,9	

Napomena: Zbroj postotaka za ocjene 4 i 5 na skali od 1 (sigurno ne bih) do 5 (sigurno bih).

Tablica P3.31.

PROSJEĆNI DNEVNI IZDACI NA VIŠEDNEVNOM PUTOVANJU U EURIMA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEĆILIŠNIH USLUGA

Prosječni dnevni izdaci	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	(€)
UKUPNO	63	41	108	
Smještaj	34	30	43	
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	1	0	3	
Hrana u restoranima i barovima	6	3	13	
Usluge trgovine	4	3	8	
Zdravstvene usluge	16	5	37	
Kultura i zabava	0	0	1	
Sport i rekreacija	0	0	1	
Izleti	0	0	1	
Ostalo	0	0	1	

* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Tablica P3.32.

STRUKTURA PROSJEĆNIH DNEVNIH IZDATAKA NA VIŠEDNEVNOM PUTOVANJU U EURIMA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEĆILIŠNIH USLUGA

Prosječni dnevni izdaci	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	(%)
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	
Smještaj	54,1	72,1	39,8	
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	1,8	1,1	2,4	
Hrana u restoranima i barovima	9,5	6,4	12,0	
Usluge trgovine	7,0	6,1	7,8	
Zdravstvene usluge	25,1	13,0	34,7	
Kultura i zabava	0,5	0,2	0,8	
Sport i rekreacija	0,6	0,3	0,9	
Izleti	0,4	0,1	0,7	
Ostalo	0,8	0,6	0,9	

* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Tablica P3.33.

PROSJEĆNI IZDACI NA JEDNODNEVNOM PUTOVANJU U EURIMA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEĆILIŠNIH USLUGA

Prosječni izdaci	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	(€)
UKUPNO	82	77	–	
Smještaj	–	–	–	
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	2	2	–	
Hrana u restoranima i barovima	11	8	–	
Usluge trgovine	2	2	–	
Zdravstvene usluge	63	63	–	
Kultura i zabava	0	0	–	
Sport i rekreacija	2	2	–	
Izleti	0	0	–	
Ostalo	1	1	–	

* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Napomena: Nedovoljna količina uzorka za inozemne jednodnevne posjetitelje.

Tablica P3.34.
STRUKTURA PROSJEČNIH IZDATAKA NA JEDNODNEVNOM PUTOVANJU
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEĆILIŠNIH USLUGA

Prosječni izdaci	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
UKUPNO	100,0	100,0	–
Smještaj	–	–	–
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	2,2	2,2	–
Hrana u restoranima i barovima	13,9	9,8	–
Usluge trgovine	2,9	2,2	–
Zdravstvene usluge	77,2	82,0	–
Kultura i zabava	0,0	0,0	–
Sport i rekreacija	2,4	2,6	–
Izleti	0,4	0,1	–
Ostalo	1,0	1,1	–

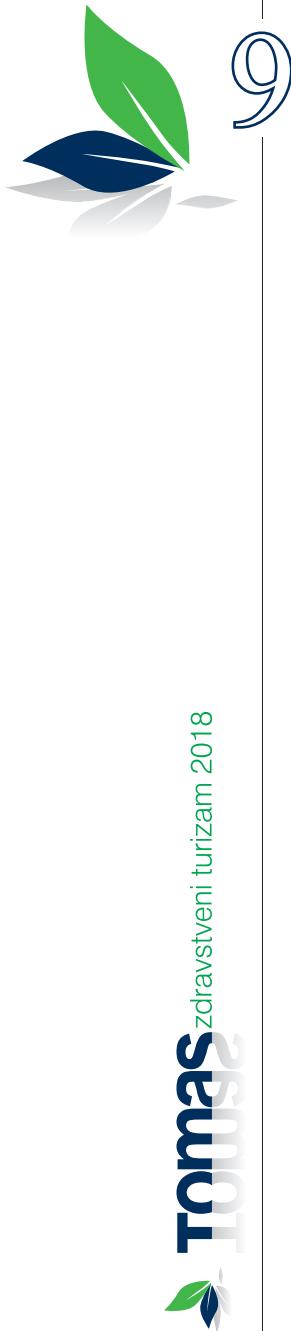
* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Napomena: Nedovoljna količina uzorka za inozemne jednodnevne posjetitelje.

Tablica P3.35.
IZDACI ZA PUTOVANJE I BORAVAK U HRVATSKOJ U ODNOSU NA OČEKIVANJA
PREMA ZEMLJI PORIJEKLA KORISNIKA LJEĆILIŠNIH USLUGA

Izdaci za putovanje i boravak u Hrvatskoj	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI (%)
U skladu s očekivanjima	78,7	83,0	69,9
Veći od očekivanih	13,2	10,1	19,7
Manji od očekivanih	8,1	6,9	10,4
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

9

Prilog 4

**Obilježja turističke potražnje u medicinskom turizmu
prema vrsti medicinskog tretmana**

Tablica P4.1.
SPOL KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Spol	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI	(%)
Muški	50,0	52,2	47,3	
Ženski	50,0	47,8	52,7	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P4.2.
DOB KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Dob (godine)	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI	(%)
Do 25	8,4	4,7	13,0	
26 do 35	17,1	14,2	20,7	
36 do 45	16,3	16,4	16,3	
46 do 55	24,3	28,4	19,0	
56 i više	33,9	36,2	31,0	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	
(aritmetička sredina)				
Prosječna dob	48,2	49,9	46,1	

Tablica P4.3.
STUPANJ OBRAZOVANJA KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Završena škola	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI	(%)
Srednja škola ili niže	38,5	42,7	33,2	
Viša škola	35,8	44,4	25,0	
Fakultet i viši stupnjevi	25,7	12,9	41,8	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P4.4.
MJESEČNA PRIMANJA KUĆANSTVA KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Mjesečna primanja kućanstva (u eurima)	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI	(%)
Do 500	2,2	1,3	3,3	
501 - 1.000	9,4	6,5	13,0	
1.001 - 1.500	18,5	16,4	21,2	
1.501 - 2.000	23,6	25,0	21,7	
2.001 - 2.500	21,2	24,1	17,4	
2.501 - 3.000	8,9	11,2	6,0	
3.001 - 3.500	3,8	4,7	2,7	
3.501 i više	12,5	10,8	14,7	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P4.5.
UČESTALOST ODLASKA NA PUTOVANJA MOTIVIRANA ZDRAVSTVENIM RAZLOZIMA I/ILI WELLNESSOM
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Prosječni godišnji broj odlazaka na putovanja motivirana zdravstvenim razlozima i/ili wellnessom	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI	(%)
Niti jednom	36,5	20,3	57,1	
Jedanput	29,8	31,5	27,7	
2 do 3 puta	20,4	27,2	12,0	
4 i više puta	13,2	21,1	3,3	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P4.6.

PRIMARNI MOTIV PUTOVANJA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Primarni motiv	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
Stomatološki zahvat	55,8	100,0	.
Kirurški zahvat (npr. estetska kirurgija, ortopedija)	16,8	.	38,0
Dijagnostika	14,2	.	32,1
Relaksacija / 'punjenje baterija'	2,2	.	4,9
Fizikalna terapija	0,7	.	1,6
Oftalmološki zahvat	0,5	.	1,1
Rehabilitacija	0,2	.	0,5
Kozmetički i/ili dermatološki tretmani	0,2	.	0,5
Meditacija/ postizanje duhovne ravnoteže	0,2	.	0,5
Nešto drugo	9,1	.	20,7
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P4.7.

VAŽNOST ČIMBENIKA U ODABIRU ZDRAVSTVENE USTANOVE
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Rang*	Čimbenici	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
1.	Stručnost liječnika	94,5	93,1	96,2
2.	Reputacija ustanove	92,1	89,2	95,7
3.	Ponuda jedinstvenog zahvata/ usluge	74,5	84,9	61,4
4.	Posjedovanje priznatog certifikata ustanove	69,7	59,5	82,6
5.	Kraće liste čekanja za zahvat/ uslugu	65,6	62,1	70,1
6.	Povoljnija cijena usluge	64,9	89,2	34,2
7.	Dostupnost mjesta	61,8	65,1	57,6
8.	Poznavanje stranih jezika	41,3	57,8	20,7
9.	Ponuda jedinstvenih prirodnih činitelja	24,3	27,2	20,7

* Rang prema zbroju postotaka za ocjene 6 i 7 na skali od 1 (Uopće nije bilo važno) do 7 (Bilo je jako važno).

Tablica P4.8.

IZVORI INFORMACIJA O MEDICINSKIM USLUGAMA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Izvori informacija o medicinskim uslugama	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
Preporuke rodbine ili prijatelja	62,5	78,4	42,4
Internet	29,6	20,7	40,8
Preporuka liječnika	15,1	2,2	31,5
Prijašnji boravak	9,9	1,7	20,1
Turistički sajmovi, izložbe	3,8	6,9	.
Brošure, oglasi, plakati	2,4	2,6	2,2
Članci u novinama ili časopisima	2,4	2,2	2,7
Radio, televizija, film ili video	2,4	3,4	1,1
Preporuke turističke agencije ili kluba/ katalog	0,7	0,4	1,1
Preporuka specijalizirane agencije/ agenta za zdravstvena putovanja	0,5	0,9	.
Osiguravajuće kuće	0,2	0,4	.
Nisam trebao/la nikakve informacije	3,6	1,3	6,5

Tablica P4.9.
INTERNET KAO IZVOR INFORMACIJA O MEDICINSKIM USLUGAMA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Internet kao izvor informacija o medicinskim uslugama	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
Stranice ove zdravstvene ustanove/ wellness centra	24,5	13,8	38,0
Društveni mediji (Facebook, TripAdvisor, Instagram, Twitter...)	9,1	9,1	9,2
Stranice smještajnih objekata	4,3	6,5	1,6
Stranice hrvatskih turističkih zajednica/ ureda (nacionalne, lokalnih)	3,1	4,3	1,6
Online turističke agencije: Booking.com, Expedia, Holidaycheck.de i sl.	2,2	3,0	1,1

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P4.10.
UČESTALOST DOLASKA U HRVATSKU
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Broj posjeta Hrvatskoj	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
Prvi posjet	9,6	12,7	2,6
Drugi posjet	11,6	14,5	5,3
3 do 5 posjeta	24,9	29,5	14,5
6 i više posjeta	53,8	43,4	77,6
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Napomena: Odnosi se samo na inozemne goste.

Tablica P4.11.
UČESTALOST DOLASKA U MJESTO
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Broj posjeta mjestu	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
Prvi posjet	25,7	20,7	30,6
Drugi posjet	12,7	17,9	7,7
3 do 5 posjeta	23,5	26,3	20,8
6 i više posjeta	38,1	35,2	41,0
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P4.12.
UČESTALOST KORIŠTENJA LJEČILIŠNIH/ MEDICINSKIH USLUGA U HRVATSKOJ
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Učestalost korištenja lječilišnih/medicinskih usluga u Hrvatskoj	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
Jedanput	29,6	29,6	29,5
Dvaput	15,5	18,4	12,6
3 do 5 puta	26,0	25,1	26,8
6 i više puta	29,0	26,8	31,1
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P4.13.
UČESTALOST KORIŠTENJA LJEČILIŠNIH/ MEDICINSKIH USLUGA U USTANOVNI PROVOĐENJA ANKETIRANJA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Učestalost korištenja lječilišnih/ medicinskih usluga u ustanovi provođenja anketiranja	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
Jedanput	46,1	32,4	59,6
Dvaput	17,7	19,0	16,4
3 do 5 puta	22,4	24,0	20,8
6 i više puta	13,8	24,6	3,3
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P4.14.

PRIJEVOZNO SREDSTVO ZA DOLAZAK U DESTINACIJU
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Prijevozno sredstvo	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
Automobil	47,8	34,9	64,1
Autobus/ mini-bus	44,7	62,5	22,3
Vlak	4,8	.	10,9
Zrakoplov	1,7	1,7	1,6
Neko drugo prijevozno sredstvo	1,0	0,9	1,1
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P4.15.

KORIŠTENJE NISKOTARIFNIH ZRAČNIH PRIJEVOZNIKA U DOLASKU U HRVATSKU
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Niskotarifni prijevoznik	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
Korišten	42,9	75,0	.
Nije korišten	57,1	25,0	100,0
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Napomena: Odnosi se samo na inozemne turiste koji su u dolasku u Hrvatsku koristili zrakoplov - redoviti let.

Tablica P4.16.

NAČIN REZERVACIJE SMJEŠTAJA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Rezervacija smještaja	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
Izravno sa smještajnim objektom - osobnim kontaktom, telefonom/telefaksom, e-mailom	34,0	54,1	12,9
Posredstvom ustanove/ poliklinike čije medicinske/ lječilišne usluge koristim	33,3	12,2	55,7
Izravno sa smještajnim objektom - online booking (ne e-mailom)	13,2	20,3	5,7
Posredstvom turističke agencije, turoperatora - online booking (ne e-mailom), uključujući i Booking.com, Airbnb, Expedia, Holidaycheck.de i sl.	11,8	6,8	17,1
Posredstvom turističke agencije, turoperatora - osobnim kontaktom, telefonom/ telefaksom, e-mailom	4,2	5,4	2,9
Nisam rezervirao/la smještaj unaprijed	3,5	1,4	5,7
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Napomena: Samo za goste koji su noćili u komercijalnom smještaju.

Tablica P4.17.

KORIŠTENJE PAKET ARANŽMANA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Korištenje paket aranžmana	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
Da	7,0	4,3	10,3
Ne	93,0	95,7	89,7
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P4.18.

USLUGE UKLJUČENE U PAKET ARANŽMANA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Usluge uključene u paket aranžman	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
Lječilišne/ medicinske usluge	82,8	50,0	100,0
Smještaj	79,3	40,0	100,0
Hrana	65,5	.	100,0
Međunarodni prijevoz	13,8	40,0	.
Lokalni prijevoz (u Hrvatskoj)	13,8	40,0	.

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P4.19.

PRATNJA NA PUTOVANJU
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Pratnja na putovanju	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
Sam(a)	39,9	40,9	38,6
S partnerom	25,7	28,4	22,3
S ostalim članovima obitelji (djeca, roditelji, ostali)	29,1	24,1	35,3
S prijateljima/ poznanicima	5,3	6,5	3,8
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P4.20.

VRSTA POSJETITELJA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Vrsta posjetitelja	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
Jednodnevni posjetitelj	60,6	66,8	52,7
Turist	39,4	33,2	47,3
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P4.21.

VRSTA SMJEŠTAJA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Vrsta smještaja	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
Hotel	45,7	44,2	47,1
Iznajmljena soba, apartman ili kuća	41,5	54,5	29,9
Kod rodbine ili prijatelja	6,7	.	12,6
Vlastiti stan/ kuća	3,7	1,3	5,7
Negde drugdje	2,4	.	4,6
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Tablica P4.22.

VRSTA HOTELSKOG SMJEŠTAJA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Hotelski smještaj	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
U sklopu medicinske ustanove	58,7	14,7	95,1
Izvan medicinske ustanove	41,3	85,3	4,9
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

Napomena: Samo za goste koji su bili na višednevnom putovanju.

Tablica P4.23.

DULJINA BORAVKA U HRVATSKOJ
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Broj noćenja u Hrvatskoj	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI (%)
1	8,5	13,0	4,6
2 do 3	45,7	48,1	43,7
4 do 7	31,1	35,1	27,6
8 do 10	2,4	1,3	3,4
11 do 14	7,3	.	13,8
15 do 21	3,7	2,6	4,6
22 do 28	.	.	.
29 i više	1,2	.	2,3
UKUPNO	100,0	100,0	100,0

(aritmetička sredina)

Prosječan broj noćenja	5,0	3,8	6,1
------------------------	-----	-----	-----

Napomena: Samo za goste koji su bili na višednevnom putovanju.

Tablica P4.24.

DULJINA BORAVKA U MJESTU
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Broj noćenja u mjestu	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI	(%)
1	8,5	13,0	4,6	
2 do 3	54,3	55,8	52,9	
4 do 7	29,3	27,3	31,0	
8 do 10	2,4	1,3	3,4	
11 do 14	1,8	.	3,4	
15 do 21	2,4	2,6	2,3	
22 do 28	.	.	.	
29 i više	1,2	.	2,3	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	
(aritmetička sredina)				
Prosječan broj noćenja	4,2	3,6	4,7	

Napomena: Samo za goste koji su bili na višednevnom putovanju.

Tablica P4.25.

AKTIVNOSTI ZA VRIJEME BORAVKA U DESTINACIJI
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Rang	Aktivnosti	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI	(%)
1.	Odlazak u restorane	30,0	38,8	19,0	
2.	Odlazak u kupnju (osim svakodnevnih potrepština)	28,8	27,2	31,0	
3.	Razgledavanje kulturnih znamenitosti	17,8	22,0	12,5	
4.	Razgledavanje prirodnih znamenitosti	15,9	19,4	11,4	
5.	Pješačenje ('trekking', nordijsko hodanje i sl., jogging/ trčanje	10,3	13,8	6,0	
6.	Posjet muzejima/ izložbama	10,1	11,2	8,7	
7.	Plivanje/ kupanje u moru/ bazenu (ivan wellness/ spa usluga)	8,4	5,6	12,0	
8.	Posjet kulturnim manifestacijama/koncertima	7,9	4,3	12,5	
9.	Oblazak tematskih cesta i/ili OPG-ova	4,3	5,2	3,3	
10.	Vožnja biciklom označenim biciklističkim stazama	1,4	2,6	.	
11.	Sportske i rekreacijske aktivnosti (osim pješačenja/ trčanja/ vožnje biciklom)	0,7	0,9	0,5	
12.	Ništa od navedenog - nisam imao/la vremena	34,1	32,3	36,4	
13.	Ništa od navedenog - nisam imao/la interesa	9,1	2,6	17,4	
14.	Nešto drugo	1,4	.	3,3	

Napomena: Mogućnost više odgovora.

Tablica P4.26.
STUPANJ ZADOVOLJSTVA ELEMENTIMA TURISTIČKE PONUDE
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Rang*	Elementi ponude	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI	(%)
1.	Ukupni boravak	95,4	95,1	95,8	Vrio visok
2.	Osobna sigurnost	94,5	91,8	97,9	Visok
3.	Gostoljubivost lokalnog stanovništva	93,0	93,9	91,9	Srednji
4.	Kvaliteta ponude kulture	92,8	91,8	94,1	Nizak
5.	Atmosfera, ugodaj	92,6	90,1	96,3	Visak
6.	Prometna dostupnost destinacije	92,4	90,0	95,9	
7.	Ljepota prirode i krajolika	92,3	93,4	90,6	
8.	Kvaliteta smještajne ponude	90,9	91,2	90,0	
9.	Kvaliteta ugostiteljske ponude	89,0	89,1	88,8	
10.	Kvaliteta informacija u destinaciji	88,9	86,7	91,9	
11.	Mogućnosti za sport i rekreaciju	88,6	90,1	85,4	
12.	'Vrijednost za novac'	87,7	87,5	88,1	
13.	Mogućnost za kupnju	86,3	84,1	89,4	
14.	Kvaliteta lokalnog prijevoza	84,7	84,5	84,9	

* Rang prema zbroju postotaka za ocjene 6 i 7 na skali od 1 (jako loše) do 7 (odlično).

Vrio visok
Visok
Srednji
Nizak
Visak
Stupanj zadovoljstva:

Tablica P4.27.
KORIŠTENJE TEMATSKIH/ SPECIJALISTIČKIH ZDRAVSTVENIH PAKETA USLUGA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Tematski/ specijalistički zdravstveni paketi usluga	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI	(%)
Korišteni	6,3	10,8	0,5	
Nisu korišteni	93,8	89,2	99,5	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P4.28.
RAZLOG NEKORIŠTENJA TEMATSKIH/ SPECIJALISTIČKIH ZDRAVSTVENIH PAKETA USLUGA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Razlog	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI	(%)
Nije bilo u ponudi	16,7	4,3	30,6	
Nisam znao/la da je u ponudi	37,4	54,1	18,6	
Nisam bio/la zainteresiran/a	45,6	41,1	50,8	
Nešto drugo	0,3	0,5	.	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tablica P4.29.

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ZDRAVSTVENIM SADRŽAJIMA I USLUGAMA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Rang*	Elementi	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI	(%)
1.	Ljubaznost osoblja	99,5	99,1	100,0	Vrio visok
2.	Čistoća prostora	99,3	99,1	99,5	Visok
3.	Kvalitet opreme	99,0	98,2	100,0	Srednji
4.	Kvalitet pojedinačnih tretmana/ procedura	98,8	97,7	100,0	Nizak
5.	Stručnost osoblja	98,5	97,4	100,0	Vrio nizak
6.	Ukupna ponuda ustanove	98,3	97,8	98,9	
7.	Raznolikost ponuđenih usluga	97,6	96,3	99,3	
8.	Inovativnost ponude	96,9	94,9	99,4	
9.	Odnos cijene i kvalitete zdravstvenih sadržaja/ usluga	96,8	97,7	95,5	
10.	Dostupnost informacija o ponudi	96,6	93,5	100,0	
11.	Atmosfera/ ugodaj	96,4	94,4	98,9	
12.	Organizacija prijevoza i/ili boravka	96,3	94,8	98,5	
13.	Potpunost informacija o tretmanima/ procedurama	95,9	93,5	98,9	
14.	Prilagođenost ustanove osobama s posebnim potrebama	95,3	94,8	95,7	
15.	Veličina prostora za tretmane/ zahvate (terapijskih sadržaja, bazena, vježbališta i sl.)	94,7	91,5	98,8	
16.	Pridržavanje termina narudžbi	82,4	70,4	97,3	

* Rang prema zbroju postotaka za ocjene 6 i 7 na skali od 1 (jako loše) do 7 (odlično).

Stupanj zadovoljstva:

Tablica P4.30.

NAMJERA PREPORUKE PRIJATELJIMA/ POZNANICIMA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Namjera preporuke	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI	(%)
Zdravstvene ustanove	99,0	99,6	98,4	
Destinacije	96,7	97,7	95,4	

Napomena: Zbroj postotaka za ocjene 4 i 5 na skali od 1 (sigurno ne bih) do 5 (sigurno bih).

Tablica P4.31.

PROSJEČNI DNEVNI IZDACI VIŠEDNEVNIH POSJETITELJA-KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA U EURIMA

Prosječni dnevni izdaci	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI	(€)
Ukupno	292	328	272	
Smještaj	31	41	26	
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	3	5	2	
Hrana u restoranima i barovima	16	28	10	
Usluge trgovine	16	28	8	
Zdravstvene usluge	221	215	225	
Kultura i zabava	3	7	1	
Sport i rekreacija	1	1	0	
Izleti	0	1	0	
Ostalo	0	0	1	

* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Tablica P4.32.

STRUKTURA PROSJEČNIH DNEVNICH IZDATAKA VIŠEDNEVNIH POSJETITELJA-KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

(%)

Prosječni dnevni izdaci	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI
Ukupno	100,0	100,0	100,0
Smještaj	10,7	12,6	9,5
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	1,0	1,6	0,6
Hrana u restoranima i barovima	5,5	8,6	3,5
Usluge trgovine	5,3	8,7	3,1
Zdravstvene usluge	75,8	65,6	82,6
Kultura i zabava	1,2	2,2	0,4
Sport i rekreacija	0,2	0,4	0,0
Izleti	0,1	0,2	0,1
Ostalo	0,2	0,1	0,2

* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Tablica P4.33.

PROSJEČNI IZDACI JEDNODNEVNIH POSJETITELJA-KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA U EURIMA

(€)

Prosječni izdaci	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI
Ukupno	450	627	183
Smještaj	–	–	–
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	2	2	2
Hrana u restoranima i barovima	12	17	6
Usluge trgovine	13	11	15
Zdravstvene usluge	423	596	161
Kultura i zabava	0	0	0
Sport i rekreacija	0	0	0
Izleti	0	0	0
Ostalo	0	0	0

* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Tablica P4.34.

STRUKTURA PROSJEČNIH IZDATAKA JEDNODNEVNIH POSJETITELJA-KORISNIKA MEDICINSKIH USLUGA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

(%)

Prosječni izdaci	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI
Ukupno	100,0	100,0	100,0
Smještaj	–	–	–
Prijevoz (gorivo, cestarine, karte za bus, rent-a-car, taxi i sl.)*	0,5	0,3	1,1
Hrana u restoranima i barovima	2,8	2,7	3,2
Usluge trgovine	2,8	1,8	7,9
Zdravstvene usluge	93,9	95,2	87,7
Kultura i zabava	0,0	0,0	0,1
Sport i rekreacija	0,0	0,0	0,0
Izleti	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0

* Bez izdataka za prijevoz u dolasku do destinacije i povratku.

Tablica P4.35.

IŽDACI ZA PUTOVANJE I BORAVAK U HRVATSKOJ U ODNOSU NA OČEKIVANJA
PREMA VRSTI MEDICINSKOG TRETMANA

Izdaci za putovanje i boravak u Hrvatskoj	UKUPNO	STOMATOLOŠKI TRETMAN	OSTALI TRETMANI	(%)
U skladu s očekivanjima	88,9	85,3	93,5	
Veći od očekivanih	4,6	3,9	5,4	
Manji od očekivanih	6,5	10,8	1,1	
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	

Tomas

zdravstveni turizam 2018.

stavovi i potrošnja korisnika usluga
zdravstvenog turizma u Hrvatskoj

Naručitelji:

